

Bruxelles, 27. studenoga 2023.
(OR. en)

15808/23

Međuinstitucijski predmet:
2023/0053(COD)

TRANS 524
CODEC 2222

IZVJEŠĆE

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	15402/23
Br. dok. Kom.:	6795/1/23 REV1 + ADD1 REV1
Predmet:	Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o vozačkim dozvolama, izmjeni Direktive (EU) 2022/2561 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe (EU) 2018/1724 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2006/126/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Komisije (EU) br. 383/2012 – opći pristup

I. UVOD

1. Komisija je 1. ožujka 2023. Vijeću podnijela prijedlog o potpunom preispitivanju Direktive o vozačkim dozvolama, odnosno četvrtoj reformi te direktive.
2. Prijedlog, koji je donesen kao dio inicijativa Komisije u okviru REFIT-a i „paketa mjera za sigurnost na cestama”, relevantan je za više od 250 milijuna vozača u EU-u i EGP-u. Njegov je cilj poboljšati sigurnost na cestama i olakšati slobodno kretanje građana unutar EU-a.
Glavni novi elementi su:
 - uvođenje „mobilne” (tj. digitalne) vozačke dozvole,

- napredak u usklađivanju postupaka zdravstvenog pregleda koji se primjenjuju u državama članicama,
- sustav vožnje uz pratnju s dozvolom od navršениh 17 godina,
- razdoblje probnog upravljanja vozilom za nove vozače,
- usmjerene tehničke prilagodbe kako bi se dodatno smanjile prepreke pristupu dozvolama za građane koji se sele iz jedne države članice u drugu te centralizirana evaluacija okvira za cestovni promet treće zemlje u pogledu zamjene vozačkih dozvola u državi članici, i
- ciljano ažuriranje ispitnih zahtjeva za dobivanje vozačke dozvole i zahtjeva koji se odnose na tjelesnu i mentalnu sposobnost vozača.

II. RAD U DRUGIM INSTITUCIJAMA

3. U Europskom parlamentu Odbor za promet i turizam (TRAN) imenovan je odborom odgovornim za navedeni prijedlog, a gđa Karima DELLI (Zeleni/ESS, FR) izvjestiteljicom. Glasovanje o njezinom izvješću u odboru okvirno je zakazano za 7. prosinac 2023.
4. Europski gospodarski i socijalni odbor donio je mišljenje 14. lipnja 2023. Odbor regija odlučio je da neće izdati mišljenje. Europski nadzornik za zaštitu podataka izdao je mišljenje 25. travnja 2023.

III. III. RAD U VIJEĆU I NJEGOVIH PRIPREMNIM TIJELIMA

5. Komisija je na sastanku Radne skupine za kopneni promet 2. ožujka 2023. predstavila cijeli paket mjera za sigurnost na cestama. Procjena učinka zatim je predstavljena i pregledana 8. ožujka 2023. Ispitivanje pojedinačnih članaka u radnoj skupini započelo je 8. ožujka 2023., a na temelju njega izrađeno je nekoliko sažetaka „pitanja i odgovora”. Švedsko predsjedništvo pripremila je prvi kompromisni prijedlog posvećen administrativnim dijelovima izdavanja dozvola (članci od 8. do 13. i Prilog I.) te sustavu vožnje uz pratnju, razdoblju probnog upravljanja vozilom i ispitnim zahtjevima; predsjedništvo je do sastanka radne skupine od 21. lipnja 2023. dodatno razradilo kompromis.

6. Vijeće je 1. lipnja 2023. održalo raspravu o politikama. Ministri i ministrice pozdravili su prijedlog, za koji smatraju da se uklapa u njihove napore za ostvarivanje napretka u akcijskim planovima za sigurnost na cestama. Posebno su istaknuli da je potrebno usredotočiti se na mlade vozače u pogledu njihova ponašanja, znanja i vještina, dok su jedinstveni sustavi vožnje uz pratnju i razdoblje probnog upravljanja vozilom u načelu većinom naišli na odobravanje. Mišljenja o pojedinostima, međutim, znatno su se razlikovala, a najveća odstupanja odnosila su se na elemente prijedloga koji se odnose na zdravstvene preglede i praćenje fizičkog i mentalnog zdravlja starijih osoba. Općenito je pozdravljena ambicija da se uvede digitalna vozačka dozvola i da ona s vremenom postane primarni oblik vozačke dozvole. Ministri i ministrice u tom su se pogledu osvrnuli na EU-ovu lisnicu za digitalni identitet, sadržaj digitalne dozvole, provjeru bez upotrebe interneta, prilagođenost korisnicima, informatičku sigurnost i vrijeme za prenošenje.
7. Španjolsko predsjedništvo nastavilo je s radom i u razdoblju od 10. srpnja do 13. studenoga 2023. uključilo sve druge dijelove prijedloga u raspravu o kompromisu.
8. Na posljednjem sastanku Radne skupine (13. studenoga 2023.) delegacije su pozdravile ostvareni napredak i velika je većina smatrala da je moguće pripremiti opći pristup u prosincu. Preostale analitičke rezerve uglavnom su se odnosile na ovlašćivanje Komisije za donošenje delegiranih akata za izmjenu priloga II., III., IV. i VI. (članak 10. stavak 8.) i zdravstvena stanja (Prilog III.). Delegacije su ponovile neke od svojih bojazni u pogledu različitih dijelova prijedloga, primjerice u pogledu dopuštene mase za određene vrste vozila ili ažuriranja dozvoljene mase za određene kategorije (članak 6. i članak 9., Prilog V.), standardnog razdoblja valjanosti vozačkih dozvola (članak 10.), provjere zdravstvenih stanja (članak 10.a) ili sustava za vožnju uz pratnju (članak 14.).
9. Nakon dodatnih izmjena kompromisnog teksta nakon tog sastanka Odbor stalnih predstavnika potvrdio je tekst 22. studenoga 2023. u okviru priprema za sastanak Vijeća. Tekst je podržala velika većina država članica. Neke delegacije osvrnule su se na preostale bojazni u vezi s određenim dijelovima prijedloga, primjerice u vezi s razinom ambicija sustava vožnje uz pratnju (članak 14.). Predstavnik Komisije podržao je rad predsjedništva i izrazio želju za zadržavanjem sustava vožnje uz pratnju kao obvezne opcije i za teška vozila.

10. Važne promjene u odnosu na prijedlog Komisije mogu se sažeti kako slijedi:
- dobrovoljno skraćivanje razdoblja valjanosti vozačkih dozvola starijih osoba (članak 10. stavak 2.),
 - dan je jasniji pregled provjere fizičke i mentalne sposobnosti za upravljanje vozilom prije izdavanja i obnavljanja vozačkih dozvola na temelju različitih sustava razvijenih u državama članicama (članak 10.a),
 - tehnički elementi za mobilne vozačke dozvole usklađeni su s predstojećim donošenjem Uredbe eIDAS21, a donošenje provedbenih akata bolje je povezano s obvezama država članica u pogledu provedbe (Prilog I. dio C članci 3. i 5.),
 - usklađena je dopuštena masa za motorna vozila za stanovanje kategorije B s postojećom dopuštenom masom za prikolice za motorna vozila za stanovanje (članak 6. stavak 1.),
 - pružene su detaljnije smjernice za Komisijinu ocjenu okvira za sigurnost na cestama trećih zemalja (članak 12.),
 - razrađeni su zahtjevi za osobu u pratnji u sustavu vožnje uz pratnju, koji će biti obvezan samo za dozvolu kategorije B (članak 14.),
 - preformulirani su uvjeti za probno upravljanje vozilom s obzirom na nadležnosti država članica i utvrđenu praksu (članak 15.),
 - predviđena je mogućnost da kandidat, pod određenim uvjetima, ispit znanja položi u državi članici državljanstva ako se ona razlikuje od države članice boravišta, ali ista mogućnost nije predviđena za praktični ispit (članak 17.).

¹ Tekst izmjena nakon pregovora nalazi se u dokumentu ST 15149/23.

IV. ZAKLJUČCI

11. S obzirom na navedeno Vijeće (promet, telekomunikacije i energetika) se poziva da na sastanku 4. prosinca 2023. postigne dogovor o općem pristupu o kompromisnom tekstu priloženom ovom izvješću.
-

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o vozačkim dozvolama, izmjeni Direktive (EU) 2022/2561 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe (EU) 2018/1724 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2006/126/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Komisije (EU) br. 383/2012
(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 91. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora²,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija³,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

[NAPOMENA: uvodne izjave uskladit će se naknadno.]

² SL C , , str. .

³ SL C , , str. .

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Direktivom utvrđuju se zajednička pravila o:
 - (a) kategorijama vozačkih dozvola te obrascima i standardima za vozačke dozvole;
 - (b) izdavanju, valjanosti, obnavljanju i uzajamnom priznavanju vozačkih dozvola;
 - (c) određenim aspektima zamjene, nadomještanja, oduzimanja, ograničavanja, privremenog oduzimanja i ukidanja vozačkih dozvola;
 - (d) određenim aspektima koji se primjenjuju na nove vozače.

2. Ova Direktiva ne primjenjuje se na vozila s vlastitim pogonom koja se kreću na kotačima ili gusjenicama i imaju najmanje dvije osovine, čija je glavna funkcija u njihovoj vučnoj snazi i koja su konstruirana prije svega za vuču, guranje, prijevoz ili upravljanje određenim alatima, strojevima ili prikolicama koji se koriste u vezi s poljoprivrednim ili šumarskim radovima i čija je upotreba za prijevoz osoba ili robe cestom ili za cestovnu vuču vozila koja se koriste za prijevoz osoba ili robe samo sekundarna funkcija.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „vozačka dozvola“ znači isprava kojom se potvrđuje pravo na upravljanje vozilima s vlastitim pogonom i u kojoj se navode uvjeti pod kojima je imatelj ovlašten za upravljanje vozilom. Može biti u fizičkom i/ili digitalnom obliku;

- (2) „fizička vozačka dozvola” znači vozačka dozvola u fizičkom obliku, izdana u skladu s člankom 4.;
- (3) „mobilna vozačka dozvola” znači vozačka dozvola u digitalnom obliku, izdana u skladu s člankom 5.;
- (4) „vozilo s vlastitim pogonom” znači svako vozilo koje ima vlastiti pogon i kreće se cestom pomoću vlastite snage, osim vozila koja se kreću tračnicama;
- (5) „vozilo na dva kotača” znači vozilo iz članka 4. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 168/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁴;
- (6) „vozilo na tri kotača” znači vozilo iz članka 4. stavka 2. točke (b) Uredbe (EU) br. 168/2013;
- (7) „laki četverocikl” znači vozilo iz članka 4. stavka 2. točke (f) Uredbe (EU) br. 168/2013;
- (8) „motocikl” znači vozilo na dva kotača s bočnom prikolicom ili bez nje, kako je navedeno u članku 4. stavku 2. točkama (c) i (d) Uredbe (EU) br. 168/2013;
- (9) „motorni tricikl” znači vozilo s tri simetrično postavljena kotača iz članka 4. stavka 2. točke (e) Uredbe (EU) br. 168/2013;
- (10) „motorno vozilo” znači svako vozilo s vlastitim pogonom koje se uobičajeno koristi za prijevoz osoba ili robe cestom ili za cestovnu vuču vozila koja se koriste za prijevoz osoba ili robe. Ovaj pojam uključuje trolejbuse, tj. vozila priključena na električni vodič koja ne voze po tračnicama;
- (11) „teški četverocikl” znači vozilo iz članka 4. stavka 2. točke (g) Uredbe (EU) br. 168/2013;

⁴ Uredba (EU) br. 168/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2013. o homologaciji i nadzoru tržišta vozila na dva ili tri kotača i četverocikala (SL L 60, 2.3.2013., str. 52).

- (12) „zabrana vožnje” znači svaka odluka koja dovede do oduzimanja, ukidanja, ograničavanja ili privremenog oduzimanja vozačke dozvole ili prava na upravljanje vozilom vozaču vozila s vlastitim pogonom, koja je postala izvršiva. Ta mjera može predstavljati primarnu, sekundarnu ili dodatnu sankciju ili sigurnosnu mjeru;
- (13) „motorno vozilo za stanovanje” znači vozilo za posebne namjene kategorije M iz članka 4. i točke 5.1. Priloga I. Uredbi (EU) 2018/858 izrađeno tako da uključuje odjeljak za stanovanje u kojem se nalazi barem sljedeća oprema:
- stol i stolce,
 - prostor za spavanje koji može biti izveden iz sjedala,
 - oprema za kuhanje, i
 - spremište.
- Ta je oprema fiksno učvršćena u odjeljak za stanovanje, no stol može biti konstruiran tako da ga je moguće jednostavno ukloniti;
- (14) „vozilo hitne pomoći” znači vozilo kategorije M iz članka 4. i točke 5.3. Priloga I. Uredbi (EU) 2018/858 namijenjeno za prijevoz bolesnih ili ozlijeđenih osoba i posebno opremljeno za tu namjenu.

Članak 3.

Standardne specifikacije Unije za vozačke dozvole i uzajamno priznavanje

1. Države članice osiguravaju da se njihove nacionalne vozačke dozvole izdaju u skladu s odredbama ove Direktive i da su usklađene sa standardnim specifikacijama Unije i drugim kriterijima na temelju:
 - (a) članka 4. za fizičke vozačke dozvole;
 - (b) članka 5. za mobilne vozačke dozvole.
2. Države članice osiguravaju da su fizičke i mobilne vozačke dozvole izdane istoj osobi potpuno istovjetne u pogledu prava i uvjeta pod kojima je ta osoba ovlaštena za upravljanje vozilom i u pogledu trajanja valjanosti.

3. Države članice od podnositelja zahtjeva ne zahtijevaju da kao preduvjet posjeduje fizičku ili mobilnu vozačku dozvolu prilikom izdavanja, nadomještanja, obnavljanja ili zamjene vozačke dozvole u drugom obliku. Time se ne dovodi u pitanje postupanje s postojećim dozvolama u slučaju zamjene ili nadomještanja u skladu s člankom 11. stavcima 3. i 4.
4. Pet godina nakon donošenja provedbenih akata u skladu s člankom 5. stavkom 7. države članice osiguravaju da se automatski izdaju samo mobilne vozačke dozvole. Do tog datuma države članice mogu odlučiti hoće li izdavati mobilne vozačke dozvole.
5. Odstupajući od stavka 4. države članice na zahtjev podnositelja zahtjeva osiguravaju mogućnost da se umjesto mobilne vozačke dozvole, ili zajedno s mobilnom vozačkom dozvolom, izda fizička vozačka dozvola.
6. Države članice uzajamno priznaju vozačke dozvole koje su izdale. Međutim, mobilne vozačke dozvole izdane u skladu s člankom 5. uzajamno se priznaju nakon datuma utvrđenog u stavku 4.

[...]

Članak 4.

Fizičke vozačke dozvole

1. Države članice izdaju fizičke vozačke dozvole na temelju standardnih specifikacija Unije utvrđenih u Prilogu I. dijelu A1.
2. Države članice poduzimaju sve potrebne korake kako bi izbjegle svaku opasnost od krivotvorenja vozačkih dozvola, među ostalim vozačkih dozvola izdanih prije 19 siječnja 2013. O tome izvješćuju Komisiju.

Fizička vozačka dozvola mora se zaštititi od krivotvorenja primjenom standardnih specifikacija Unije utvrđenih u Prilogu I. dijelu A2. Države članice mogu uvesti dodatne sigurnosne značajke.

3. Kad imatelj valjane fizičke vozačke dozvole koja nema razdoblje valjanosti stekne uobičajeno boravište u državi članici koja nije država koja je izdala tu vozačku dozvolu, država članica domaćin može primijeniti razdoblje valjanosti utvrđeno u članku 10. stavku 2. tako da nakon isteka dvije godine od datuma na koji je imatelj stekao uobičajeno boravište na njezinu državnom području obnovi vozačku dozvolu.
4. Države članice osiguravaju da do 19. siječnja 2033. sve izdane fizičke vozačke dozvole i one koje su u optjecaju ispunjavaju sve zahtjeve ove Direktive.
5. Države članice mogu odlučiti uvesti medij za pohranu (mikročip) kao dio fizičke vozačke dozvole. Ako država članica odluči uvesti mikročip kao dio fizičke vozačke dozvole i ako je tako predviđeno njezinim nacionalnim propisima u vezi s vozačkim dozvolama, može odlučiti na mikročip pohranjivati i dodatne podatke uz one navedene u Prilogu I. dijelu D.

Kad države članice uvedu mikročip kao dio fizičke vozačke dozvole dužne su primjenjivati tehničke zahtjeve utvrđene u Prilogu I. dijelu B. Države članice mogu uvesti dodatne sigurnosne značajke.

Države članice obavješćuju Komisiju ako odluče uključiti mikročip na fizičke vozačke dozvole, ili o bilo kakvoj promjeni u vezi s takvom odlukom, u roku od tri mjeseca od njezina donošenja. Države članice koje su već uvele mikročip na fizičke vozačke dozvole o tome obavješćuju Komisiju u roku od tri mjeseca od datuma stupanja na snagu ove Direktive.

6. Države članice mogu odlučiti da na fizičke vozačke dozvole koje izdaju na mjestu namijenjenom za mikročip umjesto mikročipa ili zajedno s mikročipom graviraju QR kôd. QR kôd omogućuje provjeru vjerodostojnosti informacija navedenih na fizičkoj vozačkoj dozvoli.

7. Države članice osiguravaju da subjekt koji provodi provjeru ne zadržava osobne podatke potrebne za provjeru informacija navedenih na fizičkoj vozačkoj dozvoli osim ako je zadržavanje podataka odobreno pravom Unije ili nacionalnim pravom, i da tijelo izdavatelj vozačke dozvole ne bude obaviješteno o postupku provjere.

Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe u vezi sa značajkama interoperabilnosti i sigurnosnim mjerama koje mora zadovoljiti QR kôd graviran na fizičkim vozačkim dozvolama. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. stavka 2.

Države članice obavješćuju Komisiju o svakoj mjeri čiji je cilj uvođenje QR koda na vozačke dozvole ili o svakoj promjeni tih mjera u roku od tri mjeseca od njezina donošenja.

8. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 21. radi izmjene Priloga I. dijelova A, B i D, prema potrebi kako bi se uzeo u obzir tehnički, operativni ili znanstveni napredak.

Članak 5.

Mobilne vozačke dozvole

1. Države članice izdaju mobilne vozačke dozvole na temelju standardnih specifikacija Unije utvrđenih u Prilogu I. dijelu C.
2. Ne dovodeći u pitanje nacionalna pravila prema kojima se za izdavanje vozačke dozvole naplaćuje naknada, države članice osiguravaju da je elektroničko preuzimanje mobilnih vozačkih dozvola besplatno dostupno osobama koje posjeduju mobilnu vozačku dozvolu koju su one izdale.

Mobilne vozačke dozvole izdaju se u europske lisnice za digitalni identitet kao elektroničke potvrde atributa u skladu s Uredbom (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁵.

3. [...] Države članice osiguravaju da mobilne vozačke dozvole ne sadržavaju više podataka nego što je navedeno u Prilogu I. dijelu D te da se u tu svrhu ne obrađuju osobni podaci osim onih potrebnih za provjeru prava imatelja na upravljanje vozilom.
4. [...] Države članice osiguravaju da subjekt koji provodi provjeru ne zadržava osobne podatke potrebne za provjeru prava imatelja mobilne vozačke dozvole na upravljanje vozilom, osim ako je zadržavanje podataka odobreno pravom Unije ili nacionalnim pravom.
5. Države članice obavješćuju Komisiju o popisu izdavatelja mobilnih vozačkih dozvola koji su dužne ažurirati. Komisija te popise stavlja na raspolaganje javnosti na siguran način i u elektronički potpisanom ili pečaćenom obliku prikladnom za automatiziranu obradu.
6. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 21. radi izmjene Priloga I. dijela C, prema potrebi kako bi se uzeo u obzir tehnički, operativni ili znanstveni napredak.
7. Komisija do [datum stupanja na snagu + 18 mjeseci] donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljne odredbe o vanjskom izgledu, interoperabilnosti, standardima ažuriranja podataka i zapisa, sigurnosnim i organizacijskim aranžmanima za obradu i zaštitu osobnih podataka, testiranju te tehničkim i sigurnosnim standardima za razmjenu mobilnih vozačkih dozvola, uključujući značajke provjere i sučelje s nacionalnim sustavima. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. stavka 2.

⁵ Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu (SL L 257, 28.8.2014., str. 73).

Članak 6.

Kategorije dozvola

1. Vozačkom dozvolom stječe se pravo na upravljanje vozilima s vlastitim pogonom sljedećih kategorija:

(a) mopedi:

kategorija AM:

- vozila na dva ili tri kotača najveće konstrukcijske brzine ne veće od 45 km/h (osim vozila čija je najveća konstrukcijska brzina manja ili jednaka 25 km/h),
- laki četverocikli;

(b) motocikli i motorni tricikli:

i. kategorija A1:

- motocikli s cilindrom čiji obujam nije veći od 125 cm³, snage ne veće od 11 kW i s omjerom snage i težine ne većim od 0,1 kW/kg,
- motorni tricikli snage ne veće od 15 kW;

ii. kategorija A2:

motocikli snage ne veće od 35 kW i s omjerom snage i težine koji nije veći od 0,2 kW/kg i koji ne proizlazi iz vozila snage veće od 70 kW;

iii. kategorija A:

- motocikli,
- motorni tricikli snage veće od 15 kW;

Motorna vozila kategorija iz točaka (a) i (b) mogu se kombinirati s prikolicom čija najveća dopuštena masa ne prelazi polovinu mase neopterećenog vučnog vozila. Države članice mogu primjenjivati dodatne uvjete na dozvole koje su izdale na temelju pitanja u pogledu sigurnosti na cestama.

(c) motorna vozila:

i. kategorija B1:

- teški četverocikli.

Kategorija B1 nije obvezna; u državama članicama koje ne uvedu tu kategoriju vozačkih dozvola za upravljanje takvim vozilima zahtijeva se vozačka dozvola kategorije B. Te države članice mogu odbiti zamjenu vozačke dozvole za kategoriju B1.

Države članice također mogu za vožnju na svojem državnom području odlučiti tu kategoriju uvesti isključivo za vozila iz članka 9. stavka 4. prvog podstavka točke (c), pod uvjetima predviđenima u tom stavku i pod dodatnim uvjetima da u trenutku izdavanja vozačke dozvole za tu kategoriju vozač ima manje od 21 godine, da vozačka dozvola za tu kategoriju ima valjanost koja istječe kad imatelj navršši 21 godinu i da se vozačka dozvola za tu kategoriju ne može obnoviti. Ako država članica odluči tako postupiti, tu činjenicu na vozačkoj dozvoli označava pomoću koda Unije 60.03;

ii. kategorija B:

- motorna vozila čija najveća dopuštena masa nije veća od 3500 kg, konstruirana i izrađena za prijevoz najviše osam putnika uz vozača,
- motorna vozila ove kategorije mogu se kombinirati s prikolicom kategorije O1 iz članka 4 Uredbe (EU) 2018/858.

Ne dovodeći u pitanje odredbe propisa o homologaciji za dotična vozila, motorna vozila u ovoj kategoriji mogu se kombinirati s prikolicom kategorije O2 iz članka 4. Uredbe (EU) 2018/858 ili mogu biti motorno vozilo za stanovanje čija je najveća dopuštena masa veća od 3500 kg, pod uvjetom da najveća dopuštena masa te kombinacije ili motornog vozila za stanovanje nije veća od 4250 kg. U slučaju da je masa takve kombinacije ili motornog vozila za stanovanje veća od 3500 kg, države članice, u skladu s odredbama Priloga V., propisuju da se **njima** može upravljati samo nakon:

- završenog osposobljavanja, ili
- položenog ispita vještina i ponašanja.

Države članice mogu zahtijevati ispunjenje oba uvjeta, tj. završeno osposobljavanje i položen ispit vještina i ponašanja.

Pod istim uvjetima i ne dovodeći u pitanje odredbe propisa o homologaciji za dotična vozila, motorna vozila ove kategorije mogu se sastojati od vozila hitne pomoći čija je najveća dopuštena masa veća od 3500 kg, ali ne veća od 4250 kg.

Države članice na vozačkoj dozvoli naznačuju pravo na upravljanje takvom kombinacijom, motornim vozilom za stanovanje ili vozilom hitne pomoći s pomoću odgovarajućeg koda Unije navedenog u Prilogu I. dijelu E;

iii. kategorija BE:

- ne dovodeći u pitanje odredbe propisa o homologaciji za dotična vozila, kombinacija vozila koja se sastoji od vučnog vozila kategorije B i prikolice kategorije O2 iz članka 4 Uredbe (EU) 2018/858.

iv. kategorija C1:

- motorna vozila, osim onih iz kategorija D1 ili D, čija je najveća dopuštena masa veća od 3500 kg, ali nije veća od 7500 kg, i koja su konstruirana i izrađena za prijevoz najviše osam putnika uz vozača.
- Motorna vozila ove kategorije mogu se kombinirati s prikolicom kategorije O1 iz članka 4. Uredbe (EU) 2018/858.

v. kategorija C1E:

- ne dovodeći u pitanje odredbe propisa o homologaciji za dotična vozila, kombinacija vozila koja se sastoji od vučnog vozila kategorije C1 i njegove prikolice ili poluprikolice čija je najveća dopuštena masa veća od 750 kg, pod uvjetom da dopuštena masa kombinacije vozila nije veća od 12 000 kg,
- ne dovodeći u pitanje odredbe propisa o homologaciji za dotična vozila, kombinacija vozila koja se sastoji od vučnog vozila kategorije B i njegove prikolice ili poluprikolice čija je najveća dopuštena masa veća od 3500 kg, pod uvjetom da dopuštena masa kombinacije vozila nije veća od 12 000 kg;

- vi. kategorija C:
- motorna vozila, osim onih kategorije D1 ili D, čija je najveća dopuštena masa veća od 3500 kg i koja su konstruirana i izrađena za prijevoz najviše osam putnika uz vozača,
 - Motorna vozila ove kategorije mogu se kombinirati s prikolicom kategorije O1 iz članka 4. Uredbe (EU) 2018/858.
- vii. kategorija CE:
- ne dovodeći u pitanje odredbe propisa o homologaciji za dotična vozila, kombinacija vozila koja se sastoji od vučnog vozila kategorije C i njegove prikolice ili poluprikolice čija je najveća dopuštena masa veća od 750 kg;
- viii. kategorija D1:
- motorna vozila konstruirana i izrađena za prijevoz više od 8, a najviše 16 putnika uz vozača i čija najveća dužina nije veća od 8 metara.
 - motorna vozila ove kategorije mogu se kombinirati s prikolicom kategorije O1 iz članka 4. Uredbe (EU) 2018/858;
- ix. kategorija D1E:
- ne dovodeći u pitanje odredbe propisa o homologaciji za dotična vozila, kombinacija vozila koja se sastoji od vučnog vozila kategorije D1 i prikolice čija je najveća dopuštena masa veća od 750 kg;
- x. kategorija D:
- motorna vozila konstruirana i izrađena za prijevoz najviše osam putnika uz vozača; motorna vozila kojima se može upravljati s dozvolom kategorije D mogu se kombinirati s prikolicom kategorije O1 iz članka 4. Uredbe (EU) 2018/858;
- xi. kategorija DE:
- ne dovodeći u pitanje odredbe propisa o homologaciji za dotična vozila, kombinacija vozila koja se sastoji od vučnog vozila kategorije D i prikolice čija je najveća dopuštena masa veća od 750 kg.

2. Uz prethodnu suglasnost Komisije, koja procjenjuje učinak predložene mjere na sigurnost na cestama, države članice iz primjene ovog članka mogu izuzeti određene posebne vrste vozila s vlastitim pogonom, kao što su posebna vozila za osobe s invaliditetom.

Države članice iz primjene ove Direktive mogu izuzeti vrste vozila koja koriste oružane snage ili civilna zaštita ili koja su pod njihovim nadzorom. O tome izvješćuju Komisiju.

Članak 7.

Minimalna dob

1. Minimalna dob za izdavanje vozačke dozvole je sljedeća:
 - (a) 16 godina za kategorije AM, A1 i B1;
 - (b) 18 godina za kategorije A2, B, BE, C1 i C1E;
 - (c) za kategoriju A:
 - i. 20 godina za motocikle. Međutim, vožnja motocikala te kategorije dopuštena je samo osobama s najmanje dvije godine iskustva vožnje motocikala s dozvolom za kategoriju A2. Ispunjavanje uvjeta od dvije godine iskustva nije nužno ako kandidat ima najmanje 24 godine;
 - ii. 21 godina za motorne tricikle snage veće od 15 kW;
 - (d) 21 godina za kategorije C, CE, D1 i D1E;
 - (e) 24 godine za kategorije D i DE.
2. Države članice mogu odrediti nižu ili višu minimalnu dob za izdavanje vozačkih dozvola:
 - (a) za kategoriju AM mogu je sniziti na 14 godina ili povišiti na 18 godina;

- (b) za kategoriju B1 mogu je povisiti na 18 godina;
 - (c) za kategoriju A1 mogu je povisiti na 18 godina, pod uvjetom da su ispunjena sljedeća dva uvjeta:
 - i. postoji razlika od dvije godine između minimalne dobi za kategoriju A1 i minimalne dobi za kategoriju A2;
 - ii. zahtijeva se najmanje dvije godine iskustva vožnje motocikala kategorije A2 prije mogućnosti stjecanja dozvole za upravljanje motociklima kategorije A, kako je navedeno u stavku 1. točki (c) podtočki i.;
 - (d) za kategorije B i BE mogu je sniziti na 17 godina.
3. Države članice mogu sniziti minimalnu dob za kategoriju C na 18 godina i za kategoriju D na 21 godinu, za:
- (a) vozila koja koristi vatrogasna služba i vozila koja se koriste za održavanje javnog reda i mira;
 - (b) vozila koja provode ispitivanja na cesti u svrhu popravka ili održavanja.
4. Vozačke dozvole koje se izdaju u skladu sa stavcima 2. i 3. valjane su samo na državnom području države članice koja izdaje dozvolu dok imatelj dozvole ne dosegne minimalnu dob utvrđenu u stavku 1.

Države članice mogu na svojem državnom području priznati valjanost vozačkih dozvola izdanih vozačima mlađima od minimalne dobi utvrđene u stavku 1.

5. Odstupajući od stavka 1. točaka (d) i (e) ovog članka, ako kandidat posjeduje svjedodžbu o stručnoj osposobljenosti iz članka 6. Direktive (EU) 2022/2561, minimalna dob za izdavanje vozačke dozvole je sljedeća:
- (a) za kategorije C i CE minimalna dob predviđena člankom 5. stavkom 2. točkom (a) podtočkom i. Direktive (EU) 2022/2561;

- (b) za kategorije D1 i D1E minimalna dob predviđena člankom 5. stavkom 3. točkom (a) podtočkom i. drugim odlomkom te direktive;
- (c) za kategorije D i DE minimalna dob predviđena člankom 5. stavkom 3. točkom (a) podtočkom i. prvim odlomkom, točkom (a) podtočkom ii. prvim odlomkom i točkom (b) te direktive.

Ako u skladu s člankom 5. stavkom 3. točkom (a) podtočkom i. drugim odlomkom ili člankom 5. stavkom 3. točkom (a) podtočkom ii. drugim odlomkom Direktive (EU) 2022/2561 država članica odobri upravljanje vozilom na svojem državnom području od niže dobi, valjanost vozačke dozvole ograničena je na državno područje države članice koja izdaje vozačku dozvolu, sve dok imatelj dozvole ne dosegne odgovarajuću minimalnu dob iz prvog podstavka ovog stavka i dobije svjedodžbu o stručnoj osposobljenosti.

Članak 8.

Uvjeti i ograničenja

1. Države članice obvezne su označiti vozačke dozvole koje se izdaju osobama kojima je upravljanje vozilom dopušteno pod jednim ili više uvjeta. Države članice u tu svrhu upotrebljavaju odgovarajuće kodove Unije predviđene u Prilogu I. dijelu E. Mogu upotrijebiti i nacionalne kodove za uvjete koji nisu obuhvaćeni Prilogom I. dijelom E.

Ako je zbog tjelesne nesposobnosti dopušteno upravljanje samo određenim vrstama vozila ili vozilima prilagođenima kako bi se nadoknadila takva nesposobnost, ispit vještina i ponašanja predviđen u članku 10. stavku 1. provodi se u takvom vozilu.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 21. radi izmjene Priloga I. dijela E, prema potrebi kako bi se uzeo u obzir tehnički, operativni ili znanstveni napredak.

Članak 9.

Stupnjevanje i istovrijednosti kategorija

1. Vozačke dozvole za kategorije BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D i DE izdaju se samo vozačima koji već imaju pravo upravljati vozilima kategorije B.
2. Valjanost vozačkih dozvola određuje se kako slijedi:
 - (a) dozvole izdane za kategorije C1E, CE, D1E ili DE valjane su samo za kombinacije vozila kategorije BE;
 - (b) dozvole izdane za kategoriju CE valjane su za kategoriju DE sve dok njihovi imatelji imaju pravo upravljati vozilima kategorije D;
 - (c) dozvole izdane za kategoriju C1E ili CE valjane su za kategoriju D1E sve dok njihovi imatelji imaju pravo upravljati vozilima kategorije D1;
 - (c.1) dozvole izdane za kategorije CE i DE valjane su za kategorije C i C1, odnosno D i D1;
 - (d) dozvole izdane za kategorije CE i DE valjane su za kombinacije vozila u kategorijama C1E odnosno D1E;
 - (d.1) dozvole izdane za kategorije C1E i D1E valjane su za kategorije C1 odnosno D1;
 - (e) dozvole izdane za bilo koju kategoriju valjane su za vozila kategorije AM. Međutim, država članica može za vozačke dozvole izdane na svojem državnom području ograničiti istovrijednosti za kategoriju AM na kategorije A1, A2 i A ako ta država članica uvede praktični ispit kao uvjet za dobivanje kategorije AM;
 - (f) dozvole izdane za kategoriju A2 valjane su i za kategoriju A1;

- (g) dozvole izdane za kategorije A, B, C ili D valjane su i za kategorije A1 i A2 odnosno B1, C1 i D1;
- (h) vozačka dozvola za kategoriju B valjana je, dvije godine nakon prvog izdavanja, za upravljanje vozilima s pogonom na alternativna goriva iz članka 2. Direktive Vijeća 96/53/EZ⁶ najveće dopuštene mase veće od 3500 kg, ali ne veće od 4250 kg bez prikolice.

3. Države članice mogu za vožnju na svojem državnom području odobriti sljedeće istovrijednosti:

- (a) motorni tricikli s dozvolom za kategoriju B, za motorne tricikle snage veće od 15 kW, pod uvjetom da imatelj dozvole kategorije B ima najmanje 21 godinu;
- (b) motocikli kategorije A1 s dozvolom za kategoriju B.

Istovrijednosti predviđene prvim podstavkom uzajamno se priznaju u državi članici koja ih je odobrila.

Države članice na vozačkoj dozvoli ne navode da imatelj ima pravo upravljati vozilima iz prvog podstavka, osim uz pomoć odgovarajućih kodova Unije navedenih u Prilogu I. dijelu E.

Države članice bez odgode obavješćuju Komisiju o istovrijednostima iz prvog podstavka koje su odobrene na njihovu državnom području, među ostalim o nacionalnim kodovima koji su se mogli upotrebljavati prije stupanja na snagu ove Direktive. Komisija te informacije stavlja na raspolaganje državama članicama radi olakšavanja primjene ovog stavka.

⁶ Direktiva Vijeća 96/53/EZ od 25. srpnja 1996. o utvrđivanju najvećih dopuštenih dimenzija u unutarnjem i međunarodnom prometu te najveće dopuštene mase u međunarodnom prometu za određena cestovna vozila koja prometuju unutar Zajednice (SL L 235, 17.9.1996., str. 59).

4. Države članice mogu odobriti vožnju sljedećih kategorija vozila na svojem državnom području:
- (a) vozila kategorije D1 najveće dopuštene mase od 3500 kg, bez posebne opreme namijenjene prijevozu osoba s invaliditetom, vozačima starijima od 21 godine koji imaju vozačku dozvolu izdanu za kategoriju B, najmanje dvije godine nakon što je ta dozvola prvi put izdana i pod uvjetom da vozila koriste neprofitna tijela za socijalne svrhe i da vozač pruža svoje usluge dobrovoljno;
 - (b) vozila najveće dopuštene mase veće od 3500 kg, vozačima starijima od 21 godine koji imaju vozačku dozvolu izdanu za kategoriju B, najmanje dvije godine nakon prvog izdavanja te dozvole, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - i. ta se vozila u stanju mirovanja upotrebljavaju samo kao prostori za učenje ili rekreaciju;
 - ii. upotrebljavaju ih neprofitna tijela u socijalne svrhe;
 - ii. prenamijenjena su tako da se ne mogu koristiti za prijevoz više od devet osoba ni za prijevoz robe osim one koja je nužno potrebna za njihovu namjenu;
 - (c) vozila kategorije B čija najveća dopuštena masa nije veća od 2500 kg i najveće brzine tehnički ograničene na 45 km/h, vozačima koji imaju vozačku dozvolu kategorije B1 koja je izdana u skladu s uvjetima iz članka 6. stavka 1. drugog podstavka točke (c) podtočke i.

Države članice na vozačkoj dozvoli ne navode da imatelj ima pravo upravljati vozilima iz prvog podstavka točaka (a) i (b), osim uz pomoć odgovarajućih nacionalnih kodova.

Države članice obavješćuju Komisiju o svakom odobrenju izdanom u skladu s ovim stavkom.

Članak 10.

Izdavanje, valjanost i obnavljanje

1. Vozačke dozvole izdaju se samo podnositeljima zahtjeva koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

- (a) položili su ispit vještina i ponašanja i ispit znanja te su zadovoljili minimalne standarde fizičke i mentalne sposobnosti za upravljanje vozilom, u skladu s odredbama priloga II. i III.;
- (b) za kategoriju AM položili su samo ispit znanja; države članice za tu kategoriju od kandidata mogu zatražiti polaganje ispita vještina i ponašanja te primijeniti odredbe članka 10.a.

Za vozila na tri kotača i četverocikle u toj kategoriji države članice mogu uvesti poseban ispit vještina i ponašanja. Za razlikovanje vozila unutar kategorije AM na vozačku dozvolu može se upisati nacionalni kôd;

- (c) za kategoriju A2 ili kategoriju A, i pod uvjetom da su stekli najmanje dvije godine iskustva na motociklu kategorije A1 odnosno kategorije A2, ispunili su jedno od sljedećeg:
 - i. položili su samo ispit vještina i ponašanja, ili
 - ii. završili su osposobljavanje u skladu s Prilogom VI.;
- (d) završili su osposobljavanje ili položili ispit vještina i ponašanja ili su završili osposobljavanje i položili ispit vještina i ponašanja u skladu s Prilogom V. u vezi s kategorijom B za upravljanje kombinacijom vozila, motornim vozilom za stanovanje ili vozilom hitne pomoći iz članka 6. stavka 1. točke (c) podtočke ii. trećeg i petog odlomka;
- (e) imaju uobičajeno boravište na državnom području države članice koja izdaje dozvolu ili mogu dokazati da u trenutku podnošenja zahtjeva tamo studiraju najmanje prethodnih šest mjeseci.

2. Trajanje valjanosti vozačkih dozvola koje izdaju države članice je sljedeće:

- (a) 15 godina za kategorije AM, A1, A2, A, B, B1 i BE. Države članice mogu trajanje skratiti na 10 godina ako njihovo nacionalno zakonodavstvo dopušta da se vozačka dozvola upotrebljava i kao osobna identifikacijska isprava;
- (b) pet godina za kategorije C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 i D1E.

Obnavljanje vozačke dozvole može dovesti do promjene razdoblja valjanosti za drugu kategoriju ili kategorije vozila kojima imatelj dozvole ima pravo upravljati, u mjeri u kojoj je to u skladu s uvjetima propisanim u ovoj Direktivi.

Prisutnost mikročipa ili QR koda na temelju članka 4. stavka 5. odnosno članka 4. stavka 6. nije preduvjet za valjanost vozačke dozvole. Gubitak ili nečitkost mikročipa ili QR koda, ili bilo koje drugo oštećenje, ne utječu na valjanost vozačke dozvole.

Države članice mogu ograničiti razdoblje valjanosti vozačkih dozvola izdanih novim vozačima za bilo koju kategoriju kako bi se na takve vozače primijenile posebne mjere radi poboljšanja sigurnosti na cestama.

Države članice mogu ograničiti razdoblje valjanosti u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (c) podtočkom i drugim podstavkom.

Države članice mogu ograničiti razdoblje valjanosti pojedinačnih vozačkih dozvola za bilo koju kategoriju ako se pokaže nužnim učestalije provoditi zdravstvene preglede ili druge posebne mjere, kao što su ograničenja za počinitelje prometnih prekršaja.

Države članice mogu ograničiti razdoblje valjanosti utvrđena u prvom podstavku točkama (a) i (b) za vozačke dozvole imatelja s boravištem na njihovu državnom području koji su navršili najmanje 65 godina kako bi se povećala učestalost zdravstvenih pregleda, zdravstvenih samoprocjena ili drugih posebnih mjera, kao što su tečajevi za obnovu znanja. To ograničeno razdoblje valjanosti primjenjuje se samo prilikom obnavljanja vozačke dozvole.

Države članice mogu ograničiti razdoblje valjanosti iz ovog stavka za vozačke dozvole osoba kojima je izdana privremena boravišna dozvola ili koje uživaju privremenu zaštitu ili odgovarajuću zaštitu u skladu s nacionalnim pravom na njihovu državnom području. [...]

3. Za obnavljanje vozačke dozvole po isteku razdoblja valjanosti obvezno je ispuniti oba navedena uvjeta:
 - (a) daljnje ispunjavanje minimalnih standarda fizičke i mentalne sposobnosti za upravljanje vozilom utvrđenih u Prilogu III.;
 - (b) uobičajeno boravište na državnom području države članice koja izdaje dozvolu ili dokaz da podnositelj zahtjeva u trenutku podnošenja zahtjeva u njoj studira najmanje prethodnih šest mjeseci.
4. [...]
5. Ne dovodeći u pitanje odredbe nacionalnog kaznenog i policijskog prava, države članice na izdavanje vozačkih dozvola mogu primijeniti nacionalne odredbe u vezi s drugim uvjetima osim onima navedenima u ovoj Direktivi. O tome izvješćuju Komisiju.
6. [...]
7. Nitko ne može imati više od jedne vozačke dozvole. Mobilna vozačka dozvola može se prikazati na raznim mobilnim uređajima. [...]

Država članica dužna je odbiti izdati vozačku dozvolu ako ustanovi da podnositelj zahtjeva već ima vozačku dozvolu koju je izdala druga država članica.

Države članice poduzimaju potrebne mjere radi primjene prethodnog podstavka. Potrebne mjere u vezi s izdavanjem, nadomještanjem, obnavljanjem ili zamjenom vozačke dozvole obuhvaćaju provjeru kod drugih država članica ima li podnositelj zahtjeva već vozačku dozvolu, ako postoje opravdani razlozi da se na to sumnja. Države članice u tu svrhu koriste mrežu EU-a za vozačke dozvole iz članka 19.

Ne dovodeći u pitanje članak 3. stavak 6., država članica koja izdaje vozačku dozvolu postupa s dužnom pažnjom kako bi osigurala da osoba ispunjava zahtjeve utvrđene u stavku 1. ovog članka te, ako utvrdi da je dozvola izdana iako ti zahtjevi nisu bili ispunjeni, primjenjuje nacionalne odredbe o ukidanju ili oduzimanju vozačke dozvole ili prava na upravljanje vozilom.

8. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 21. radi izmjene priloga II., III., V. i VI., prema potrebi kako bi se uzeo u obzir tehnički, operativni ili znanstveni napredak.

Članak 10.a

Usklađenost s minimalnim standardima fizičke i mentalne sposobnosti

1. Prije nego što mu se prvi put izda vozačka dozvola, podnositelj zahtjeva za bilo koju vozačku dozvolu obavlja liječnički pregled pri kojem se primjenjuju minimalni standardi fizičke i mentalne sposobnosti koji obuhvaćaju sva zdravstvena stanja navedena u Prilogu III. Navedeno se primjenjuje na izdavanje vozačkih dozvola kategorije AM samo ako to zahtijevaju države članice u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkom (b). Liječnički pregled potreban je pri podnošenju zahtjeva za vozačku dozvolu za kategorije C, CE, C1, C1E, D, D1, DE ili D1E, neovisno o tome je li liječnički pregled obavljen za neku drugu kategoriju.
2. Prije obnavljanja vozačke dozvole imatelj obavlja liječnički pregled koji obuhvaća sva zdravstvena stanja navedena u Prilogu III. Navedeno se primjenjuje na obnavljanje vozačkih dozvola kategorije AM samo ako to zahtijevaju države članice u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkom (b).
3. Odstupajući od stavaka 1. i 2., i u mjeri u kojoj u Prilogu III. nije drukčije predviđeno, države članice umjesto traženja liječničkog pregleda za kategorije AM, A, A1, A2, B, B1 i BE mogu:
 - a) zahtijevati od podnositelja zahtjeva ili imatelja da pri izdavanju ili obnavljanju vozačke dozvole ispuni obrazac za samoprocjenu koji obuhvaća sva zdravstvena stanja navedena u Prilogu III.; ili

b) uspostaviti nacionalni mehanizam kako bi se osiguralo da se nakon što je podnositelju zahtjeva izdana vozačka dozvola slijedom liječničkog pregleda ili samoprocjene reagira na znatne promjene fizičke i mentalne sposobnosti kako bi se ispunili minimalni standardi fizičke i mentalne sposobnosti utvrđeni u Prilogu III.

Država članica može primijeniti jednu ili obje od tih alternativnih mjera.

4. Države članice mogu utvrditi posljedice za nepoštovanje zahtjeva za ispunjavanje samoprocjene ili svjesnog pružanja netočnih ili nepotpunih informacija u samoprocjeni.
5. Države članice mogu uspostaviti alternativnu mjeru iz stavka 3. točke (b) tako da se njome omogućuje praćenje sposobnosti za vožnju tijekom razdobljâ obnavljanja.
6. Ako se na temelju informacija dobivenih u okviru različitih alternativnih mjera iz stavka 3. ispostavi da je vjerojatno da podnositelj zahtjeva ili imatelj ima jedno ili više zdravstvenih stanja iz Priloga III., države članice osiguravaju da podnositelj zahtjeva ili imatelj prije dobivanja ili obnavljanja vozačke dozvole obavi liječnički pregled.

Članak 10.b

Produljenje valjanosti u slučaju krize

1. U slučaju krize države članice mogu produljiti razdoblje valjanosti vozačkih dozvola koje bi inače istekle na razdoblje od najviše šest mjeseci. Produljenje se može obnoviti ako kriza potraje.
2. Svako produljenje propisno se obrazlaže i o njemu se odmah obavješćuje Komisija. Komisija odmah objavljuje te informacije u *Službenom listu Europske unije*. Države članice priznaju valjanost vozačkih dozvola čije je razdoblje valjanosti produljeno na temelju ovog članka.

3. Ako kriza pogodi nekoliko država članica, Komisija može donijeti provedbene akte kako bi produjila razdoblje valjanosti svih ili određenih kategorija vozačkih dozvola koje bi inače istekle. To produjenje ne smije biti dulje od šest mjeseci i može se obnoviti ako kriza potraje. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. stavka 3.
4. Ako država članica nije, i nije vjerojatno da će biti, pogođena poteškoćama zbog kojih obnavljanje vozačkih dozvola nije bilo izvedivo kao posljedica krize iz trećeg stavka, ili je poduzela odgovarajuće nacionalne mjere za ublažavanje posljedica krize, ta država članica može odlučiti da neće primijeniti produjenje uvedeno provedbenim aktom iz trećeg stavka, nakon što o tome obavijesti Komisiju. Komisija o tome obavješćuje ostale države članice i objavljuje obavijest u *Službenom listu Europske unije*.
5. Za potrebe ovog članka kriza znači izniman, neočekivan i iznenadan, prirodan ili ljudskim djelovanjem izazvan događaj izvanredne prirode i razmjera koji se odvija unutar ili izvan Unije, ima znatne izravne ili neizravne učinke na područje cestovnog prometa i sprečava ili znatno umanjuje mogućnost imatelja vozačkih dozvola ili relevantnih nacionalnih tijela da provedu potrebne postupke za obnavljanje tih dozvola.

Članak 11.

Zamjena i nadomještanje vozačkih dozvola izdanih u državama članicama

1. Ako imatelj valjane vozačke dozvole izdane u jednoj državi članici stekne uobičajeno boravište u drugoj državi članici, može zatražiti zamjenu svoje vozačke dozvole istovjetnom dozvolom. Država članica koja obavlja zamjenu obvezna je provjeriti za koju je kategoriju podnesena dozvola još valjana.

2. Poštujući načelo teritorijalnosti kaznenog i policijskog prava, država članica u kojoj imatelj vozačke dozvole druge države članice ima uobičajeno boravište može primijeniti svoje nacionalne propise o ograničavanju, privremenom oduzimanju, oduzimanju ili ukidanju prava na upravljanje vozilom te, prema potrebi, u tu svrhu zamijeniti dozvolu.
3. Država članica koja obavlja zamjenu fizičke vozačke dozvole obvezna je vratiti staru dozvolu nadležnim tijelima države članice koja je dozvolu izdala i navesti razloge za to.

Država članica koja obavlja zamjenu mobilne vozačke dozvole dužna je o tome obavijestiti nadležna tijela države članice koja je dozvolu izdala i navesti razloge za to; potonja osigurava da se prethodna mobilna dozvola više ne može prikazati s pomoću mobilnog uređaja kojim se u tu svrhu koristi imatelj. Za potrebe komunikacije države članice upotrebljavaju mrežu EU-a za vozačke dozvole iz članka 19. stavka 1.

4. Vozačku dozvolu kojom se nadomješta fizička vozačka dozvola koja je oštećena, izgubljena ili ukradena, ili se nadomješta fizička ili mobilna vozačka dozvola koja je bila zlouporabljena, mogu izdati samo nadležna tijela države članice u kojoj imatelj ima uobičajeno boravište. Ta tijela nadomještaju vozačku dozvolu na temelju informacija koje imaju ili, prema potrebi, na temelju dokaza nadležnih tijela države članice koja je izdala izvornu dozvolu. Ako je vozačku dozvolu nadomjestila država članica koja nije država članica koja ju je izdala, a nadomještena vozačka dozvola još uvijek je u posjedu imatelja ili ju imatelj može prikazati, primjenjuju se postupci iz stavka 3.

Članak 12.

Zamjena vozačkih dozvola izdanih u trećim zemljama

1. Ako država članica osigurava zamjenu vozačke dozvole izdane u trećoj zemlji imatelju koji je stekao uobičajeno boravište na njezinu državnom području, ta država članica zamjenjuje vozačku dozvolu u skladu s odredbama ovog članka.

2. Ako država članica zamjenjuje vozačku dozvolu izdanu u trećoj zemlji koja nije predmet provedbene odluke iz stavka 7., ta zamjena bilježi se na vozačkoj dozvoli koju izdaje ta država članica označivanjem odgovarajućeg koda iz Priloga I. dijela E, kao i svako naknadno obnavljanje ili nadomještanje. Ako imatelj te dozvole stekne uobičajeno boravište u drugoj državi članici, ta država ne treba primijeniti načelo uzajamnog priznavanja iz članka 3. stavka 6.

Države članice za takve zamjene primjenjuju odredbe svojeg nacionalnog zakonodavstva, u skladu s uvjetima predviđenima u ovom stavku.

3. Ako je vozačka dozvola izdana za određenu kategoriju i u trećoj zemlji koja je predmet provedbene odluke iz stavka 7., takva zamjena bilježi se na vozačkoj dozvoli koju izdaje ta država članica označivanjem odgovarajućeg koda iz Priloga I. dijela E. U tim slučajevima države članice zamjenjuju vozačke dozvole u skladu s uvjetima utvrđenima u relevantnoj provedbenoj odluci.
4. Ako je vozačka dozvola izdana u državi članici zamijenjena za vozačku dozvolu izdanu u trećoj zemlji, države članice ne zahtijevaju ispunjavanje dodatnih uvjeta uz one utvrđene u članku 10. stavku 3. točki (a) ni evidentiraju dodatne informacije za zamjenu te vozačke dozvole za vozačku dozvolu koju su one izdale, u vezi s kategorijama izvorne vozačke dozvole.

U situaciji navedenoj u prvom podstavku, ako podnositelj zahtjeva zatraži zamjenu vozačke dozvole koja je valjana i za kategorije vozila za koje ima prava na upravljanje stečena u trećoj zemlji, primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) ako je vozačka dozvola izdana za određenu kategoriju i u trećoj zemlji koja je predmet provedbene odluke iz stavka 7., primjenjuje se stavak 3.;
- (b) ako nema takve provedbene odluke, primjenjuje se stavak 2.

5. Zamjene iz stavaka 2., 3. i 4. provode se samo ako je vozačka dozvola izdana u trećoj zemlji predana nadležnim tijelima države članice koja obavlja zamjenu.
6. Komisija može utvrditi da treća zemlja ima okvir za cestovni promet kojim se u cijelosti ili djelomično jamči razina sigurnosti na cestama usporediva s razinom u Uniji, što omogućuje da se vozačke dozvole izdane u toj trećoj zemlji zamjenjuju u skladu sa stavkom 3., ako je to potrebno nakon ispunjavanja određenih prethodno utvrđenih uvjeta.

Ako Komisija odredi takvu treću zemlju, može procijeniti okvir za cestovni promet te treće zemlje u suradnji s državama članicama. Komisija će državama članicama dati rok od barem šest mjeseci da dostave mišljenje o okviru za cestovni promet koji je na snazi u toj trećoj zemlji. Komisija obavlja procjenu nakon što dobije mišljenje od svih država članica ili nakon što prođe rok za slanje mišljenja, ovisno o tome koji je datum raniji.

Prilikom procjene okvira za cestovni promet koji je na snazi u trećoj zemlji Komisija uzima u obzir barem sljedeće elemente:

- (a) zahtjeve na snazi za izdavanje vozačkih dozvola, kao što je klasifikacija kategorija vozačkih dozvola, zahtjeve za minimalnu dob, uvjete i zahtjeve za osposobljavanje vozača i vozačke ispite i zdravstvene standarde za izdavanje dozvole;
- (b) izdaje li treća zemlja mobilne vozačke dozvole, i ako to čini, koji su primjenjive tehničke i strukturne pojedinosti za upravljanje sustavom;
- (c) u kojoj su mjeri u optjecaju krivotvorene vozačke dozvole i koje se mjere poduzimaju za sprečavanje krivotvorenja vozačkih dozvola i korupcije u vezi s vozačkim dozvolama;
- (d) razdoblje valjanosti vozačkih dozvola izdanih u trećoj zemlji;
- (e) kakvi su prometni uvjeti u trećoj zemlji i jesu li usporedivi s prometnim uvjetima na cestovnim mrežama u Uniji;

- (f) razinu sigurnosti na cestama u trećoj zemlji;
- (g) praksu treće zemlje u pogledu zamjene vozačkih dozvola EU-a.

7. Komisija može, nakon obavljanja procjene iz stavka 6. i putem provedbenih odluka, utvrditi da treća zemlja ima okvir za cestovni promet kojim se u cijelosti ili djelomično jamči razina sigurnosti na cestama usporediva s razinom u Uniji, što omogućuje da se vozačke dozvole izdane u toj trećoj zemlji zamjenjuju u skladu sa stavkom 3.

Provedbena odluka sadržava barem:

- (a) kategorije vozačkih dozvola iz članka 6. u pogledu kojih se može izvršiti zamjena u skladu sa stavkom 3.;
- (b) datume izdavanja vozačkih dozvola treće zemlje od kojih se može izvršiti zamjena u skladu sa stavkom 3;
- (c) opće uvjete koje je potrebno ispuniti u svrhu provjere vjerodostojnosti službene isprave koja se zamjenjuje;
- (d) opće uvjete koje podnositelj zahtjeva mora ispuniti kako bi dokazao sukladnost sa zdravstvenim standardima utvrđenima u Prilogu III., prije zamjene.

Ako vozačka dozvola podnositelja zahtjeva ne dopušta usklađenost s drugim podstavkom točkama (a) ili (b) ovog stavka, države članice mogu odlučiti zamijeniti vozačku dozvolu u skladu sa stavkom 2. Ako podnositelj zahtjeva ne može ispuniti zahtjeve iz drugog podstavka točkaka (c) ili (d) ovog stavka, države članice dužne su odbiti zamijeniti vozačku dozvolu. Dodatnim uvjetima koje provedbena odluka može sadržavati predviđa se ili primjenjivost nacionalnih odredaba države članice u skladu sa stavkom 2. ili odbijanje zamjene vozačke dozvole ako podnositelj zahtjeva ne ispuni te uvjete.

Provedbene odluke donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. stavka 2.

8. Provedbenom odlukom iz stavka 7. predviđa se da Komisija u suradnji s državama članicama najmanje svake četiri godine provodi periodično preispitivanje stanja sigurnosti na cestama i druge elemente navedene u stavku 6. u trećoj zemlji o kojoj je riječ. Ovisno o zaključcima preispitivanja, Komisija održava, mijenja ili suspendira, u mjeri u kojoj je to potrebno, ili stavlja izvan snage provedbenu odluku iz stavka 7.
9. Komisija u Službenom listu Europske unije i na svojim internetskim stranicama objavljuje popis trećih zemalja koje su predmet provedbene odluke u skladu sa stavkom 7., a u skladu s tim objavljuje i sve relevantne promjene u skladu sa stavkom 8.
10. Komisija uspostavlja mrežu znanja za objedinjavanje, obradu i širenje znanja i informacija o najboljim načinima integracije stranih profesionalnih vozača na unutarnje tržište. Mreža uključuje relevantna nadležna tijela država članica, centre izvrsnosti, sveučilišta i istraživače, socijalne partnere i druge relevantne sudionike u sektoru cestovnog prometa.

Članak 13.

Učinci ograničavanja, suspenzije, oduzimanja ili ukidanja prava na upravljanje vozilom ili vozačke dozvole⁷

1. Država članica dužna je odbiti izdati vozačku dozvolu podnositelju zahtjeva čija je vozačka dozvola u drugoj državi članici ograničena, privremeno oduzeta, oduzeta ili ukinuta.
2. Država članica dužna je odbiti priznati valjanost vozačke dozvole koju je izdala druga država članica osobi čija su vozačka dozvola ili pravo na upravljanje vozilom na državnom području prve države članice ograničeni, privremeno oduzeti, oduzeti ili ukinuti.

⁷ **NAPOMENA:** Ovaj članak trebat će ponovno ocijeniti u trenutku kad bude ostvaren napredak u radu na prijedlogu o zabranama vožnje.

3. Vozačka dozvola ili pravo na upravljanje vozilom smatraju se ograničenima, privremeno oduzetima, oduzetima ili ukinutima za potrebe ovog članka ako dotična osoba još nije ispunila uvjete koje je odredila država članica, a koje mora ispuniti kako bi mogla ponovno steći pravo na upravljanje vozilom ili vozačku dozvolu ili podnijeti zahtjev za novu vozačku dozvolu.

Države članice osiguravaju da su svi uvjeti koje odrede kako bi imatelj mogao ponovno steći pravo na upravljanje vozilom ili vozačku dozvolu, ili kako bi mogao podnijeti zahtjev za novu vozačku dozvolu, proporcionalni i da se njima ne diskriminiraju imatelji vozačkih dozvola izdanih u drugim državama članicama te da sami po sebi ne dovode do odbijanja izdavanja vozačke dozvole ili priznavanja vozačke dozvole izdane u drugoj državi članici na neograničeno vrijeme.

4. Ako je to opravdano ponašanjem ili tjelesnom ili mentalnom sposobnošću osobe, države članice mogu toj osobi na neodređeno razdoblje zabraniti upravljanje vozilom na svojem državnom području, a da joj pritom ne osiguraju mogućnost da ponovno stekne pravo na upravljanje vozilom ili vozačku dozvolu ili da podnese zahtjev za novu vozačku dozvolu,

Odstupajući od stavka 1. druge države članice mogu, nakon savjetovanja s državom članicom koja je izrekla zabranu upravljanja vozilom na neodređeno razdoblje iz ovog stavka, izdati vozačku dozvolu osobi na koju se odnosi ta zabrana. Međutim, potonja država članica može odbiti priznati valjanost svake vozačke dozvole koju je izdala druga država članica na svojem državnom području na neodređeno vrijeme.

Članak 14.

Sustav vožnje uz pratnju

1. Odstupajući od članka 7. stavka 1. točke (b), države članice izdaju vozačke dozvole, u skladu s člankom 10. stavkom 1., za kategoriju B označenu kodom Unije 98.02 navedenom u Prilogu I. dijelu E podnositeljima zahtjeva koji su navršili 17 godina.

- 1.a Odstupajući od članka 7. stavka 1. točaka (b) i (d), države članice mogu izdati vozačke dozvole za vožnju na svojem državnom području za kategorije C1 ili C, u skladu s člankom 10. stavkom 1., pod uvjetom da vozač ima svjedodžbu o stručnoj osposobljenosti dodijeljenu u skladu s člankom 6. Direktive (EU) 2022/2561, označene kodom Unije 98.02 koji je naveden u Prilogu I. dijelu E podnositeljima zahtjeva koji su navršili 17 godina.

Dozvole izdane u skladu s prvim podstavkom uzajamno se priznaju u državi članici koja izdaje takve dozvole.

2. Imatelji vozačke dozvole označene kodom Unije 98.02 koji nisu navršili 18 godina smiju voziti samo uz pratnju osobe na suvozačkom mjestu koja može pružati savjete tijekom vožnje. Osoba u pratnji pridržava se pravila o vožnji pod utjecajem alkohola ili droga. Osoba u pratnji ispunjava sljedeće uvjete:

- (a) ima navršenih najmanje 24 godina;
- (b) ima vozačku dozvolu odgovarajuće kategorije koja je izdana prije više od pet godina;
- (c) u zadnjih pet godina nije joj izrečena zabrana vožnje u državi članici koja je izdala dozvolu.⁸ [...]

3. Države članice mogu zahtijevati identifikaciju osoba u pratnji iz stavka 2. kako bi se osigurala usklađenost s ovim člankom. Države članice mogu ograničiti broj osoba koje mogu biti u pratnji.

Države članice mogu na svojem državnom području primjenjivati dodatne uvjete koje treba ispuniti osoba u pratnji imatelja vozačke dozvole koju su izdale. O tome izvješćuju Komisiju. Komisija objavljuje te informacije.

⁸ NAPOMENA: U točki (c) zabrana vožnje koju je izrekla druga država članica može se dodati uvjetu nakon dogovora o Direktivi o učinku nekih zabrana vožnje na razini Unije.

4. Države članice mogu primijeniti dodatne uvjete za izdavanje vozačke dozvole označene kodom Unije 98.02 kandidatima koji nisu navršili 18 godina. O tome izvješćuju Komisiju. Komisija objavljuje te informacije.

Izmjene uvodne izjave 28.:

„(28) Za određene kategorije vozačkih dozvola trebalo bi uvesti sustav vožnje uz pratnju na razini Unije kako bi se poboljšala sigurnost na cestama. Pravila tog sustava trebala bi omogućiti da kandidati steknu vozačke dozvole odgovarajućih kategorija prije nego što dosegnu propisanu minimalnu dob. Međutim, te bi se vozačke dozvole trebale moći koristiti samo u pratnji iskusnog vozača, primjerice člana obitelji. U takvim situacijama države članice trebale bi moći, radi sigurnosti na cestama, odrediti strože uvjete i pravila na svojem državnom području u vezi s vozačkim dozvolama koje su izdale.”

Nova uvodna izjava:

„(29.a) Sustav vožnje uz pratnju ne ograničava postojeće mogućnosti država članica da smanje minimalnu dob za kategoriju B i da primjenjuju povezane uvjete na nacionalnoj razini.”

Članak 15.

Razdoblje probnog upravljanja vozilom

1. Vozačka dozvola izdana nakon polaganja vozačkog ispita koji se zahtijeva na temelju članka 10. stavka 1. točke (a) podliježe razdoblju probnog upravljanja vozilom. Ako imatelj vozačke dozvole već posjeduje valjanu vozačku dozvolu za drugu kategoriju, razdoblje probnog upravljanja vozilom uključuje samo vrijeme preostalo u razdoblju probnog upravljanja vozilom za postojeću vozačku dozvolu, osim ako je postojeća vozačka dozvola izdana samo za kategoriju AM.

Trajanje probnog upravljanja vozilom određuje država članica koja izdaje vozačku dozvolu i ono nije kraće od dvije godine.

2. Države članice utvrđuju stroža pravila ili sankcije, ili oboje, za vožnju pod utjecajem alkohola za nove vozače u odnosu na iskusne vozače i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe.

Države članice poduzimaju mjere s ciljem smanjenja slučajeva vožnje pod utjecajem droga među novim vozačima.

Izmjene uvodne izjave 30.:

„(30) Trebalo bi osigurati da vozači koji su po prvi put stekli vozačku dozvolu ne ugrožavaju sigurnost na cestama. Za te nove vozače trebalo bi uvesti razdoblje probnog upravljanja vozilom od dvije godine tijekom kojeg bi trebalo primjenjivati stroža pravila ili sankcije za vožnju pod utjecajem alkohola, ne dovodeći u pitanje nadležnost država članica u pogledu uređenja ponašanja vozača. Ta stroža pravila mogla bi obuhvaćati, isključivo ili kao jednu od mjera, posebno osposobljavanje za nove vozače u kojem bi primili dodatne upute o osvještavanju rizika i mogli razmotriti svoje ponašanje u prometu. Trebalo bi uspostaviti i posebne mjere kako bi se osiguralo smanjenja slučajeva vožnje pod utjecajem droga među novim vozačima. Takve bi mjere mogle uključivati stroža pravila ili sankcije, posebno osposobljavanje za nove vozače u pogledu osviještenosti o rizicima, osobito ciljne napore u pogledu izvršavanja i ciljne kampanje. Države članice trebale bi radi poboljšanja sigurnosti na cestama moći slobodno primjenjivati dodatna pravila za nove vozače na svojem državnom području.”

3. Države članice mogu utvrditi dodatna pravila koja se na njihovu državnom području primjenjuju na nove vozače kako bi se poboljšala sigurnost na cestama, što može uključivati uvođenje drugog razdoblja probnog upravljanja vozilom za drugu kategoriju. O tome izvješćuju Komisiju.
- 3.a Ako nadležno tijelo države članice uobičajenog boravišta odluči produljiti probni rok zbog bilo kakvog nezakonitog ponašanja, dužno je osigurati da se to novo razdoblje zabilježi na vozačkoj dozvoli.
4. Države članice označuju vozačke dozvole izdane tijekom razdoblja probnog upravljanja vozilom kodom Unije 98.01 navedenim u Prilogu I. dijelu E.

[...]

Članak 16.

Ovlašteni ispitivači

1. Ovlašteni ispitivači ispunjavaju minimalne standarde utvrđene u Prilogu IV.

Na ovlaštene ispitivače koji su i prije 19. siječnja 2013. obavljali tu funkciju primjenjuju se samo zahtjevi u vezi s osiguranjem kvalitete i mjerama redovitog periodičnog osposobljavanja.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 21. radi izmjene Priloga IV., prema potrebi kako bi se uzeo u obzir tehnički, operativni ili znanstveni napredak.

Članak 17.

Uobičajeno boravište

1. Za potrebe ove Direktive uobičajeno boravište znači mjesto gdje osoba obično živi, to jest najmanje 185 dana u posljednjih 365 dana i to zbog osobnih i poslovnih veza ili, u slučaju osobe koja nema poslovnih veza, zbog osobnih veza koje upućuju na blisku povezanost između te osobe i mjesta u kojem živi.

Međutim, uobičajenim boravištem osobe čije su poslovne veze na drugom mjestu od osobnih te koja stoga usporedo živi na različitim mjestima koja se nalaze u dvije ili više država članica smatra se ono u kojem ta osoba ima osobne veze, pod uvjetom da se tamo redovito vraća. Zadnji navedeni uvjet nije potrebno ispuniti ako osoba živi u državi članici radi izvršenja zadaće točno određenog trajanja. Pohađanje sveučilišta ili škole ne podrazumijeva prijenos uobičajenog boravišta.

2. Za potrebe članka 10. stavka 3. točke (b) i članka 11. stavka 4., smatra se da se uobičajeno boravište osoblja diplomatskih službi Unije ili njezinih država članica, ili članova njihovih obitelji koji su dio njihovih kućanstava, akreditiranih u trećim zemljama, nalazi na državnom području država članica koje su izdale vozačke dozvole koje se obnavljaju ili nadomještaju.

Za potrebe ovog članka „diplomatske službe Unije” uključuju dužnosnike iz relevantnih odjela Glavnog tajništva Vijeća i Komisije, osoblje upućeno iz nacionalnih diplomatskih službi država članica te sve druge zaposlenike ili izvođače koji rade za institucije, tijela, urede i agencije Unije u području vanjskog predstavljanja i koji su, kako bi mogli izvršavati svoje ugovorne obveze, izvan EU-a živjeli barem 181 dan u posljednjih 365 dana.

3. U iznimnim slučajevima ako imatelj vozačke dozvole ne može dokazati da ima uobičajeno boravište u određenoj državi članici u skladu sa stavkom 1., može obnoviti ili nadomjestiti svoju vozačku dozvolu u državi članici koja ju je prvotno izdala.
4. Odstupajući od članka 10. stavka 1. točke (e) i za posebne potrebe prvog izdavanja vozačke dozvole kategorije B, podnositelju zahtjeva kojemu država članica uobičajenog boravišta nije država članica državljanstva, ispit znanja može polagati u potonjoj, ako država članica uobičajenog boravišta ne predviđa mogućnost polaganja ispita znanja na jednom od službenih jezika države članice državljanstva ili uz pomoć usmenog prevoditelja. Na zahtjev tijela izdavatelja vozačkih dozvola države članice uobičajenog boravišta, država članica državljanstva u kojoj je podnositelj zahtjeva položio ispit znanja obavješćuje potonju o polaganju i prolasku ispita koristeći se mrežom EU-a za vozačke dozvole iz članka 19. stavka 1. Država članica primateljica neće zahtijevati daljnje ispitivanje teorijskog znanja podnositelja zahtjeva.

Članak 18.

Istovrijednosti obrazaca dozvola koji nisu standardni obrasci Unije

1. Države članice primjenjuju istovrijednosti utvrđene Odlukom Komisije (EU) 2016/1945⁹ između prava stečenih prije 19. siječnja 2013. i kategorija utvrđenih u članku 6. ove Direktive.
2. Nijedno se pravo na upravljanje vozilom dodijeljeno prije 19. siječnja 2013. ne ukida niti na bilo koji način ograničava odredbama ove Direktive.

Članak 19.

Uzajamna pomoć

1. Države članice međusobno si pomažu u provedbi ove Direktive. Razmjenjuju informacije o dozvolama koje su izdale, zamijenile, nadomjestile, obnovile, ograničile, suspendirale, oduzele, ukinule ili povukle, o zabranama vožnje koje su izrekle [ili planiraju izreći]¹⁰ te se međusobno savjetuju ako postoje osnovani razlozi za sumnju da se na podnositelja zahtjeva za vozačku dozvolu primjenjuje zabrana vožnje u nekoj drugoj državi članici. Koriste se mrežom EU-a za vozačke dozvole uspostavljenom za te svrhe.
2. Države članice mogu se koristiti mrežom EU-a za vozačke dozvole i za razmjenu informacija u sljedeće svrhe:
 - (a) kako bi nadležnim tijelima omogućile da provjere valjanost i vjerodostojnost vozačke dozvole tijekom provjera na cesti, istraga ili kao dio mjera protiv krivotvorenja;

⁹ Odluka Komisije (EU) 2016/1945 od 14. listopada 2016. o istovrijednosti kategorija vozačkih dozvola (SL L 302, 9.11.2016., str. 62).

¹⁰ NAPOMENA: Tekst u zagradama može se dodati kasnije, ovisno o napretku u pogledu prijedloga o zabranama vožnje.

- (b) kako bi olakšale istrage u skladu s Direktivom (EU) 2015/413 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹;
- (c) radi sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela u svrhe utvrđene u članku 2. [UPUĆIVANJE NA PRÜM II];
- (d) radi izvršavanja Direktive (EU) 2022/2561 i provjere valjanosti i vjerodostojnosti vozačke dozvole pri izvršavanju Uredbe (EZ) br. 561/2006 i Uredbe (EU) br. 165/2014;
- [(e) radi provedbe i izvršavanja [NOVE DIREKTIVE O UČINKU NEKIH ZABRANA VOŽNJE NA RAZINI UNIJE]]¹⁰.

3. Pristup mreži mora biti zaštićen. Mreža mora osiguravati sinkronu (u stvarnom vremenu) i asinkronu razmjenu informacija te slanje i primanje zaštićenih poruka, obavijesti i privitaka.

Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale da su informacije koje se razmjenjuju putem mreže ažurirane.

Države članice mogu odobriti pristup mreži samo tijelima nadležnima za svrhe iz stavaka 1. i 2.

4. Države članice međusobno si pomažu i u provedbi mobilne vozačke dozvole, posebno kako bi se zajamčila neometana interoperabilnost između aplikacija i elemenata provjere iz Priloga I. dijela C.

¹¹ Direktiva (EU) 2015/413 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2015. o olakšavanju prekogranične razmjene informacija o prometnim prekršajima protiv sigurnosti prometa na cestama (SL L 68, 13.3.2015., str. 9).

5. Kako bi se osigurala interoperabilnost nacionalnih sustava povezanih s mrežom EU-a za vozačke dozvole i zaštita osobnih podataka koji se razmjenjuju u tom kontekstu, Komisija do 6. lipnja 2026. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljni operativni i tehnički zahtjevi te zahtjevi u pogledu sučelja mreže EU-a za vozačke dozvole. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. stavka 2.
6. Države članice mogu surađivati u provedbi bilo kojeg djelomičnog ograničenja, privremenog oduzimanja, oduzimanja ili ukidanja prava na upravljanje vozilom ili vozačke dozvole, posebno ako su odgovarajuće mjere ograničene na određene kategorije vozačkih dozvola ili na državna područja određenih država članica, prije svega putem napomena na vozačkim dozvolama koje su izdale.

Članak 20.

Preispitivanje

Države članice svake godine obavješćuju Komisiju o broju izdanih, obnovljenih, nadomještenih, oduzetih i zamijenjenih vozačkih dozvola za svaku kategoriju. Podaci se dostavljaju zasebno za mobilne vozačke dozvole i fizičke vozačke dozvole.

Komisija do [stupanje na snagu + 5 godina] i svakih pet godina nakon toga Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o provedbi ove Direktive, među ostalim o njezinu učinku na sigurnost na cestama.

Članak 21.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 4. stavka 8., članka 5. stavka 6., članka 8. stavka 2., članka 10. stavka 8. i članka 16. stavka 2. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od [*datum stupanja na snagu Direktive*]. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće mogu u bilo kojem trenutku opozvati delegiranje ovlasti iz članka 4. stavka 8., članka 5. stavka 6., članka 8. stavka 2., članka 10. stavka 8. i članka 16. stavka 2. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 4. stavka 8., članka 5. stavka 6., članka 8. stavka 2., članka 10. stavka 8. i članka 16. stavka 2. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 22.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor za vozačke dozvole. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Kada se mišljenje odbora treba dobiti pisanim postupkom, navedeni postupak završava bez rezultata kada u roku za davanje mišljenja to odluči predsjednik odbora ili to zahtijeva obična većina članova odbora.

Ako odbor ne da nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi provedbeni akt i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 23.

Izmjene Direktive (EU) 2022/2561

U članku 5. stavku 2. Direktive (EU) 2022/2561 dodaje se sljedeća točka (c):

f „(c) od navršenih 17 godina vozilom kategorije vozačke dozvole C1 ili C, ako imaju SSO iz članka 6. stavka 1. i samo pod uvjetima utvrđenima u članku 14. stavcima 1.a i 2. Direktive [UPUĆIVANJE NA OVU DIREKTIVU];”.

Članak 24.

Izmjene Uredbe (EU) 2018/1724

Prilog II. Uredbi (EU) 2018/1724 mijenja se kako slijedi:

- (a) u drugom stupcu u retku „Preseljenje” dodaje se sljedeće polje: „Stjecanje i obnavljanje vozačke dozvole”;
- (b) u trećem stupcu u retku „Preseljenje” dodaje se sljedeće polje: „Izdavanje, zamjena i nadomještanje vozačkih dozvola EU-a”.

Članak 25.

Prenošenje

1. Države članice najkasnije do [datum stupanja na snagu + 3 godine] donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Te odredbe primjenjuju od [datum stupanja na snagu + 4 godine].

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 26.

Stavljanje izvan snage

1. Direktiva 2006/126/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od [datum stupanja na snagu + 4 godine].

Upućivanja na Direktivu 2006/126/EZ smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga VII.

2. Uredba (EU) br. 383/2012 stavlja se izvan snage s učinkom od [datum stupanja na snagu + 4 godine].
3. Upućivanja na Uredbu (EU) br. 383/2012 smatraju se upućivanjima na Prilog I. dio B ove Direktive i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga VII.

Članak 27.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 28.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

PRILOG I.

ODREDBE O VOZAČKIM DOZVOLAMA KOJE IZDAJU DRŽAVE ČLANICE

DIO A.1: OPĆE SPECIFIKACIJE ZA FIZIČKU VOZAČKU DOZVOLU

- (1) Fizičke značajke kartice obrasca vozačke dozvole Unije u skladu su s normama ISO 7810 i ISO 7816-1.

Kartica se izrađuje od polikarbonata.

Metode za ispitivanje značajki vozačkih dozvola u svrhu potvrđivanja njihove usklađenosti s međunarodnim normama, trebaju biti u skladu s normom ISO 10373.

- (2) Dozvola mora imati dvije strane i biti u skladu s obrascem na slici 1.

Prva strana

Druga strana

The diagram illustrates the layout of the EU Driving License form. The front side (left) includes a blue box with the European Union flag, followed by the text 'DRIVING LICENCE (MEMBER STATE)'. Below this are numbered fields: 1., 2., 3., 4a., 4b., 4c., 4c., 5., 7., (8.), and 9. There is a designated area for a '6. PHOTO'. The back side (right) features a table with columns for '9.', '10.', '11.', and '12.'. The table lists vehicle categories: AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, BE, C1E, CE, D1E, and DE. Each category is accompanied by a small icon of the vehicle. A dashed box labeled '(14.)' is positioned to the left of the table. A legend at the bottom right explains the fields: 1. Name, 2. First name, 3. Date and place of birth, 4a. Date of issue, 4b. Date of expiry, 4c. Issued by, 6. License number, 10. Valid from, 11. Valid to, 12. Codes.

Slika 1.: Obrazac vozačke dozvole EU-a

- (3) Dozvola sadržava informacije navedene u dijelu D kako slijedi:

Prva strana sadržava:

- (a) riječi „vozačka dozvola” tiskane velikim slovima na jeziku ili jezicima države članice koja izdaje dozvolu;
- (b) ime države članice koja izdaje dozvolu (nije obvezno);
- (c) razlikovnu oznaku države članice koja izdaje dozvolu, tiskanu u negativu u plavom pravokutniku i okruženu s 12 žutih zvjezdica, kako je utvrđeno u dijelu D točki 1.;
- (d) informacije koje se odnose na izdanu dozvolu (polja od 1 do 9), kako je utvrđeno u dijelu D točki 3.;

- (e) riječi „obrazac Europske unije” na jeziku (jezicima) države članice koja je izdala dozvolu i riječi „vozačka dozvola” na drugim jezicima Europske unije, tiskane u ružičastoj boji tako da čini pozadinu dozvole, kako je utvrđeno u dijelu D točki 2.

Druga strana sadržava:

- (f) informacije koje se odnose na kategorije izdane dozvole (polja od 9 do 12), kako je utvrđeno u dijelu D točki 4.;
- (g) informacije koje se odnose na upravljanje dozvolom (polja 13 i 14), kako je utvrđeno u dijelu D točki 5.;
- (h) objašnjenje sljedećih numeriranih polja koja se pojavljuju na prvoj i drugoj strani dozvole: 1, 2, 3, 4a, 4b, 4c, 5, 10, 11 i 12.

Ako država članica želi te podatke unijeti na nacionalnom jeziku koji nije jedan od sljedećih jezika: bugarski, češki, danski, engleski, estonski, finski, francuski, grčki, hrvatski, irski, latvijski, litavski, mađarski, malteški, nizozemski, njemački, poljski, portugalski, rumunjski, slovački, slovenski, španjolski, švedski i talijanski, izrađuje dvojezičnu inačicu dozvole upotrebom jednog od prethodno navedenih jezika, ne dovodeći u pitanje druge odredbe ovog Priloga.

Na obrascu vozačke dozvole Europske unije treba namijeniti prostor koji omogućuje eventualno uvođenje mikročipa ili sličnog računalnog uređaja odnosno eventualni otisak QR koda.

Referentne boje su sljedeće:

- plava: Pantone Reflex blue,
- žuta: Pantone yellow.

(4) Posebne odredbe

- (a) Ako imatelj vozačke dozvole koju je izdala država članica u skladu s ovim Prilogom ima uobičajeno boravište u drugoj državi članici, ta država članica može u dozvolu unijeti informacije koje su potrebne za upravne poslove povezane s dozvolom ako takvu vrstu informacija unosi i u dozvole koje sama izdaje i ako za tu svrhu ostane dovoljno prostora.

- (b) Države članice mogu dodati boje ili oznake, kao što su crtični kodovi ili nacionalni simboli, ne dovodeći u pitanje druge odredbe ovog Priloga. Države članice o tome obavješćuju Komisiju.

U kontekstu uzajamnog priznavanja vozačkih dozvola crtični kod ne smije sadržavati druge informacije osim onih koje se već mogu pročitati na vozačkoj dozvoli ili koje su ključne za postupak izdavanja vozačke dozvole.

- (c) Informacije sadržane na prednjoj i stražnjoj strani kartice moraju biti čitljive prostim okom, s tim da se za polja od 9 do 12 na drugoj strani upotrebljava najmanja visina slova od 5 točaka.

DIO A.2: SPECIFIKACIJE ZA ZAŠTITU OD KRIVOTVORENJA ZA FIZIČKU VOZAČKU DOZVOLU

- (1) Fizičku sigurnost vozačkih dozvola ugrožavaju:
 - (a) izrada lažnih kartica: izrada nove kartice koja je vrlo slična pravom dokumentu, bilo ex nihilo bilo kopiranjem izvornog dokumenta;
 - (b) mijenjanje sadržaja: promjena vlasništva izvorne isprave, npr. izmjene nekih podataka otisnutih na ispravi.
- (2) Ukupnu sigurnost osigurava sustav kao cjelina, a sastoji se od postupka podnošenja zahtjeva, prijenosa podataka, materijala od kojeg je kartica izrađena, tehnike tiskanja, minimalnog seta različitih sigurnosnih značajki i postupka personalizacije.
- (3) Materijal koji se koristi za vozačke dozvole osigurava se protiv krivotvorenja upotrebom sljedećih tehnika (obvezne sigurnosne značajke):
 - (a) tijela kartica ne smiju reflektirati UV zrake,
 - (b) sigurnosni uzorak pozadine mora biti otporan na krivotvorenje skeniranjem, tiskanjem ili kopiranjem, koristi se dugin tisak s višebojnim sigurnosnim tintama te pozitiv i negativ tisak „guilloche”. Uzorak se ne smije sastojati od primarnih boja (CMYK), mora sadržavati složeni dizajn uzorka s najmanje dvije posebne boje i uključivati mikropismo;
 - (c) optički promjenjivi elementi koji pružaju odgovarajuću zaštitu od kopiranja i mijenjanja fotografije;
 - (d) lasersko graviranje;
 - (e) u području fotografije, sigurnosni dizajn pozadine i fotografija moraju se preklapati barem po njezinu rubu (oslabljujući uzorak).

- (4) Osim toga, materijal koji se koristi za izradu vozačkih dozvola treba zaštititi od krivotvorenja korištenjem najmanje tri sljedeće tehnike (dodatne sigurnosne značajke):
- (a) tinte koje mijenjaju boju pod različitim kutom gledanja*;
 - (b) termokromatske boje*;
 - (c) posebni hologrami*;
 - (d) varijabilne laserske slike*;
 - (e) ultraljubičasta fluorescentna tinta, vidljiva i prozirna;
 - (f) tisak u duginim bojama;
 - (g) digitalni vodeni žig u pozadini;
 - (h) infracrveni ili fosforescentni pigmenti;
 - (i) opipljivi znakovi, simboli ili uzorci*.
- (5) Države članice mogu uvesti dodatne sigurnosne značajke. U osnovi prednost treba dati tehnikama označenima zvjezdicom jer službenicima kaznenog progona omogućuju provjeru valjanosti kartice bez posebnih sredstava.

DIO B: SPECIFIKACIJE ZA MIKROČIP KOJI SE UVODI KAO DIO FIZIČKE VOZAČKE DOZVOLE

- (1) Mikročip i podaci sadržani u mikročipu, uključujući dodatne informacije predviđene nacionalnim pravom koje se odnose na vozačke dozvole, moraju biti u skladu s odredbama dijela B.1.
- (2) Popis primjenljivih normi za vozačke dozvole opremljene mikročipom utvrđen je u dijelu B.2.
- (3) Vozačke dozvole opremljene mikročipom podvrgavaju se postupku EU homologacije u skladu s odredbama utvrđenima u dijelu B.3.
- (4) Kad su ispunjene sve odgovarajuće odredbe o EU homologaciji u vezi s vozačkom dozvolom opremljenom mikročipom u skladu sa stavcima od 1. do 3., države članice proizvođaču ili njegovu predstavniku izdaju certifikat o EU homologaciji.
- (5) Prema potrebi, posebno kako bi se osigurala sukladnost s odredbama ovog dijela, država članica može povući certifikat o EU homologaciji koji je izdala.

- (6) Certifikati o EU homologaciji i obavijest o njihovu povlačenju moraju biti u skladu s obrascem utvrđenim u dijelu B.4.
- (7) Komisiju se obavješćuje o svim izdanim ili povučenim certifikatima o EU homologaciji. U slučaju povlačenja navodi se detaljan razlog.

Komisija obavješćuje države članice o svim povučenim EU homologacijama.

- (8) Certifikati o EU homologaciji koje su izdale države članice uzajamno se priznaju.
- (9) Ako država članica utvrdi da znatan broj vozačkih dozvola s mikročipom opetovano nije u skladu s ovim dijelom Priloga I., ta država članica o tome obavješćuje Komisiju. Pritom mora biti naveden odgovarajući broj certifikata o EU homologaciji tih vozačkih dozvola te opis neusklađenosti. Komisija bez nepotrebne odgode obavješćuje sve ostale države članice o činjenicama o kojima je obaviještena u skladu s ovim stavkom.
- (10) Država članica koja je izdala navedene vozačke dozvole istražuje problem bez odgode i poduzima odgovarajuće korektivne radnje, uključujući povlačenje certifikata o EU homologaciji ako je to potrebno.

DIO B.1: Opći zahtjevi za vozačke dozvole opremljene mikročipom

Opći zahtjevi za vozačke dozvole opremljene mikročipom iz ovog Priloga temelje se na međunarodnim normama, posebno normama ISO/IEC serije 18013. Oni obuhvaćaju:

- (a) specifikacije za mikročip i logičku strukturu podataka na mikročipu;
- (b) specifikacije za usklađene i dodatne podatke koji se spremaju;
- (c) specifikacije u vezi s mehanizmima zaštite podataka za digitalno spremljene podatke na mikročipu.

1. POKRATE

Kratica	Značenje
AID	Identifikator aplikacije (eng. Application Identifier)
BAP	Osnovna zaštita pristupa (eng. Basic Access Protection)
DG	Skupina podataka (eng. Data Group)
EAL 4+	Osiguranje evaluacije proširene razine 4 (eng. Evaluation Assurance Level 4 Augmented)

EF	Osnovna datoteka (eng. Elementary File)
EFID	Identifikator osnovne datoteke (eng. Elementary File Identifier)
eMRTD	Strojno čitljive putne isprave (eng. Machine Readable Travel Documents)
MKS	Kartica s integriranim sklopom (eng. Integrated Circuit Card)
ISO	Međunarodna organizacija za normizaciju (eng. International Standard Organisation)
LDS	Logička struktura podataka
PICC	Kartica s udaljenim integriranim sklopom (eng. Proximity Integrated Circuit Card)
PIX	Vlasničko produljenje identifikatora aplikacije (eng. Proprietary Application Identifier Extension)
RID	Registrirani identifikator aplikacije (eng. Registered Application Identifier)
SOD	Sigurnosni objekt dokumenta (eng. Document Security Object)

2. PODACI SPREMLJENI NA MIKROČIPU

(1) Usklađeni obvezni i neobvezni podaci o vozačkoj dozvoli

Na mikročipu se pohranjuju usklađeni podaci o vozačkoj dozvoli navedeni u dijelu D. Ako država članica odluči u vozačku dozvolu uključiti podatke označene kao neobvezne u dijelu D, te se stavke pohranjuju na mikročipu.

(2) Dodatni podaci

Države članice mogu na mikročipu pohraniti dodatne podatke koje predviđa njihovo nacionalno zakonodavstvo o vozačkim dozvolama. O tome izvješćuju Komisiju.

3. MIKROČIP

(1) Vrsta medija za pohranu

Medij za pohranu podataka o vozačkoj dozvoli je mikročip s kontaktnim, beskontaktnim ili kombiniranim kontaktnim i beskontaktnim (dvojnim) sučeljem, kako je navedeno u dijelu B.2 stavci 1.

(2) Aplikacije

Svi podaci na mikročipu pohranjuju se u elektroničkim aplikacijama. Sve aplikacije na mikročipu identificiraju se jedinstvenom oznakom zvanom identifikator aplikacije (AID) kako je navedeno u dijelu B.2 stavci 2.

(a) Aplikacija vozačke dozvole EU-a

Obvezni i neobvezni podaci o vozačkoj dozvoli, kako su navedeni u Prilogu I. dijelu D, pohranjuju se u tome namijenjenu aplikaciju vozačke dozvole EU-a. AID za aplikaciju vozačke dozvole EU-a je:

„A0 00 00 04 56 45 44 4C 2D 30 31”,

sastoji se od sljedećeg:

- registriranog identifikatora aplikacije (RID) za Europsku komisiju: „A0 00 00 04 56”;
- vlasničkog produljenja identifikatora aplikacije (PIX) za aplikaciju vozačke dozvole EU-a: „45 44 4C 2D 30 31” (EDL-01).

Podaci se grupiraju u skupine podataka (DG) kao dio logičke strukture podataka (LDS).

DG-i se pohranjuju kao osnovne datoteke (EF) u aplikaciju vozačke dozvole EU-a te se zaštićuju u skladu s dijelom B.2 stavkom 3.

(b) Ostale aplikacije

Ostali dodatni podaci pohranjuju se u jednu ili više namjenskih aplikaciju, osim aplikacije vozačke dozvole EU-a. Svaka takva aplikacija identificira se jedinstvenim AID-om.

4. LOGIČKA STRUKTURA PODATAKA APLIKACIJE VOZAČKE DOZVOLE EU-a

(1) Logička struktura podataka

Podaci o vozačkoj dozvoli spremaju se na mikročipu u logičkoj strukturi podataka (LDS) iz dijela B.2 stavke 4. U ovoj se točki određuju dodatni zahtjevi za obvezne i dodatne DG-e.

Svaki DG pohranjuje se u jednom EF-u. EF-ovi koji se koriste za aplikaciju vozačke dozvole EU-a identificiraju se identifikatorima osnovne datoteke (EFID-ima) i kratkim identifikatorima EF kako su navedeni u dijelu B.2 stavci 5.

(2) Obvezne skupine podataka

Obvezni i neobvezni podatkovni elementi pohranjuju se u sljedećim DG-ima:

- (a) DG 1: svi obvezni i neobvezni podatkovni elementi kako su otisnuti na dokumentu, osim fotografije lica i potpisa;
- (b) DG 5: potpis vlasnika dozvole;
- (c) DG 6: fotografija lica vlasnika dozvole.

Podaci iz DG-a 1 strukturiraju se kako je navedeno u točki 6. i kako je navedeno u dijelu B.2 stavci 6. Podaci sadržani u DG-u 5 i DG-u 6 pohranjuju se u skladu sa specifikacijama iz dijela B.2, stavke 7.

(3) Dodatne skupine podataka

Dodatni podatkovni elementi, ako su predviđeni nacionalnim zakonodavstvom država članica o vozačkim dozvolama, pohranjuju se u sljedećim DG-ima:

- (a) DG 2: detalji o vlasniku dozvole, osim za biometrijske podatke;
- (b) DG 3: detalji o tijelu izdavatelju;
- (c) DG 4: fotografija lica;
- (d) DG 7: biometrijski podaci o otisku prsta vlasnika dozvole;
- (e) DG 8: biometrijski podaci o šarenici oka vlasnika dozvole;
- (f) DG 11: ostali detalji, poput punog imena vlasnika dozvole ispisanog nacionalnim slovima.

Podaci sadržani u navedenim DG-ima pohranjuju se u skladu sa specifikacijama iz dijela B.2 stavke 8.

5. MEHANIZMI ZA SIGURNOST PODATAKA

Odgovarajući mehanizmi koriste se za potvrđivanje vjerodostojnosti i integriteta mikročipa i podataka na njemu te za ograničavanje pristupa podacima o vozačkoj dozvoli.

Podaci na mikročipu zaštićeni su u skladu sa specifikacijama iz dijela B.2 stavke 3. U ovom se odjeljku određuju dodatni zahtjevi koje treba ispuniti.

(1) Provjera vjerodostojnosti

(a) Obvezna pasivna autentifikacija

Svi DG-i pohranjeni u aplikaciji vozačke dozvole EU-a zaštićuju se pasivnom autentifikacijom.

Podaci koji se odnose na pasivnu autentifikaciju moraju biti u skladu sa zahtjevima navedenima u dijelu B.2 stavci 9.

(b) Neobvezna aktivna autentifikacija

Mehanizmi neobvezne aktivne autentifikacije primjenjuju se kako bi se osiguralo da izvorni mikročip nije zamijenjen.

(2) Zabrana pristupa

(a) Obvezna osnovna zaštita pristupa

Mehanizam osnovne zaštite pristupa (BAP) primjenjuje se za sve podatke u aplikaciji vozačke dozvole EU-a. Zbog interoperabilnosti s postojećim sustavima, poput onoga koji koristi strojno čitljive putne isprave (eMRTD) obvezno se mora koristiti jednolinijska strojno čitljiva zona (MRZ), kako je navedeno u dijelu B.2 stavci 10.

Ključ dokumenta Kdoc koji se koristi za pristup čipu stvara jednolinijski MRZ, koji se može unijeti ručno ili uporabom čitača za optičko prepoznavanje znakova (OCR). Primjenjuje se konfiguracija BAP 1 utvrđena za jednolinijski MRZ kako je navedeno u dijelu B.2 stavci 10.

(b) Uvjetna proširena kontrola pristupa

Ako su osobni podaci iz članka 9. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/679 pohranjeni na mikročipu, pristup takvim podacima štiti se dodatnim mjerama.

Mehanizmi proširene kontrole pristupa moraju biti u skladu sa specifikacijama iz dijela B.2 stavke 11.

(c) Infrastruktura javnih ključeva (PKI) za vozačke dozvole opremljene mikročipom

Države članice uspostavljaju potrebne nacionalne mjere za upravljanje javnim ključevima, u skladu s Prilogom A normi ISO 18013_3.

6. **PRIKAZ PODATAKA**

(1) Formatiranje podataka u DG-u 1

Oznaka	L	Vrijednost				Kodiranje	M/O	
61.	V	Podatkovni elementi u DG-u 1 (ugniježđeni)						
		Oznaka	L	Vrijednost				
		5F 01	V	Homologacijski broj		ans	M	
		5F 02	V	Konstruirani podatkovni objekt demografskih podatkovnih elemenata			M	
				Oznaka	L	Vrijednost		
				5F 03	3.	Država članica koja izdaje dozvolu	a3	M
				5F 04	V	Prezime(na) imatelja	as	M
				5F 05	V	Druga imena imatelja	as	M
				5F 06	4.	Datum rođenja (ddmmgggg)	n8	M
				5F 07	V	Mjesto rođenja	ans	M
				5F 08	3.	Nacionalnost	a3	O
				5F 09	1.	Spol	M/F/U	O
				5F 0A	4.	Datum izdavanja dozvole (ddmmgggg)	n8	M
				5F 0B	4.	Datum isteka dozvole (ddmmgggg)	n8	M
				5F 0C	V	Tijelo izdavatelj	ans	M
				5F 0D	V	Administrativni broj (osim broja dokumenta)	ans	O
				5F 0E	V	Broj dokumenta	an	M
				5F 0F	V	Stalno mjesto boravišta ili poštanska adresa	ans	O
		7F 63	V	Konstruirani podatkovni objekt kategorija vozila/ograničenja/uvjeta			M	
				Oznaka	L	Vrijednost (kodirana, kako je		

				a		definirano ispod)		
				02.	1.	Broj kategorija/ograničenja/uvjeta	N	M
				87.	V	Kategorija/ograničenje/uvjet	ans	M
				87.	V	Kategorija/ograničenje/uvjet	ans	O
			
				87.	V	Kategorija/ograničenje/uvjet	ans	O

(2) Logički oblik zapisa

Kategorije povezane s vozilima, ograničenjima ili uvjetima prikupljaju se u podatkovni objekt sljedeći strukturu iz sljedeće tablice:

Kod kategorije vozila	Datum izdavanja	Datum isteka	Kod	Znak	Vrijednost
-----------------------	-----------------	--------------	-----	------	------------

pri čemu:

- (a) kodovi kategorija vozila prikazani su kako je definirano u članku 6. (na primjer AM, A1, A2, A, B1, B itd.);
- (b) za svaku kategoriju vozila datum izdavanja prikazan je u obliku DDMMGGGG (dan u dvije znamenke, nakon čega slijedi mjesec u dvije znamenke, nakon čega slijedi godina u četiri znamenke);
- (c) za svaku kategoriju vozila datum isteka prikazan je u obliku DDMMGGGG (dan u dvije znamenke, nakon čega slijedi mjesec u dvije znamenke, nakon čega slijedi godina u četiri znamenke);
- (d) kod, znak i vrijednost odnose se na dodatne informacije ili ograničenja povezana s kategorijom vozila ili vozačem.

DIO B.2: Popis primjenljivih normi za vozačke dozvole opremljene medijem za pohranu

Stavka	Predmet	Zahtjev	Primjenljivo na
1.	Sučelje, organizacija i naredbe medija za pohranu	ISO/IEC serija 7816 (kontaktni), ISO/IEC serija 14443 (beskontaktni) kako je navedeno u ISO/IEC 18013-2:2008, Prilog C	Dio B.1, točka 3. podtočka (1)
2.	Identifikator aplikacije	ISO/IEC 7816-5:2004	Dio B.1, točka 3. podtočka (2)
3.	Mehanizmi za sigurnost podataka	ISO/IEC 18013-3:2009	Dio B.1, točka 3. podtočka (2) podpodtočka (a) Dio B.1, točka 5.
4.	Logička struktura podataka	ISO/IEC 18013-2:2008	Dio B.1, točka 4. podtočka (1)
5.	Identifikatori osnovne datoteke	ISO/IEC 18013-2:2008 tablica C.2	Dio B.1, točka 4. podtočka (1)
6.	Prikaz podataka za DG 1	ISO 18013-2:2008, Prilog C.3.8.	Dio B.1, točka 4. podtočka (2) Dio B.1, točka 6. podtočka (1)
7.	Prikaz obveznih podataka za DG 5 i DG 6	ISO/IEC 18013-2:2008, Prilog C.6.6. i Prilog C.6.7., fotografija lica i potpisa pohranjuje se u JPEG ili JPEG2000 formatu	Dio B.1, točka 4. podtočka (2)
8.	Prikaz neobveznih i dodatnih podataka	ISO/IEC 18013-2:2008, Prilog C	Dio B.1, točka 4. podtočka (3)
9.	Pasivna autentifikacija	ISO/IEC 18013-3:2009, točka 8.1., podaci se pohranjuju u EF.SOd (sigurnosni objekt dokumenta) u	Dio B.1, točka 5. podtočka (1)

		LDS-u	podpodtočka (a)
10.	Osnovna zabrana pristupa	ISO/IEC 18013-3:2009 i njegova izmjena 1	Dio B.1, točka 5. podtočka (2) podpodtočka (a)
	Konfiguracija osnovne zabrane pristupa	ISO/IEC 18013-3:2009, Prilog B.8.	
11.	Prošireno ograničenje pristupa	Tehnička smjernica TR-03110, Napredni sigurnosni mehanizmi za strojno čitljive putne isprave – Proširena kontrola pristupa (EAC), verzija 1.11	Dio B.1, točka 5. podtočka (2) podpodtočka (b)
12.	Ispitne metode	ISO 18013-4:2011	Dio B.3, točka 1.
13.	Sigurnosni certifikat	Osiguranje evaluacije proširene razine 4 (EAL 4+) ili jednako	Dio B.3, točka 2.
14.	Certifikat o funkcionalnosti	Testiranje pametne kartice u skladu s ISO serijom 10373	Dio B.3, točka 3.

DIO B.3: Postupak za EU homologaciju vozačkih dozvola opremljenih mikročipom

1. OPĆE ODREDBE

Proizvođači koji podnose zahtjev za EU homologaciju vozačkih dozvola opremljenih mikročipom predaju sigurnosni certifikat i certifikat o funkcionalnosti.

O svakoj planiranoj promjeni proizvodnog procesa, što uključuje softver, tijelo koje je dodijelilo homologaciju mora biti prethodno obaviješteno. Tijelo može zahtijevati daljnje informacije i testove prije prihvaćanja promjene.

Testovi se moraju vršiti u skladu s metodama utvrđenima u stavci 12. dijela B.2.

2. SIGURNOSNI CERTIFIKAT

Za sigurnosnu evaluaciju mikročipovi vozačke dozvole procjenjuju se u skladu s kriterijima iz dijela B.2 stavke 13.

Sigurnosni certifikat izdaje se tek nakon uspješne evaluacije da je mikročip otporan na pokušaje krivotvorenja ili izmjene podataka.

3. CERTIFIKAT O FUNKCIONALNOSTI

Funkcionalna evaluacija vozačkih dozvola opremljenih mikročipom provodi se laboratorijskim ispitivanjima u skladu s kriterijima iz dijela B.2 stavke 14.

Države članice pri stavljanju mikročipa u vozačke dozvole osiguravaju da su ispunjeni odgovarajuće funkcionalne norme i zahtjevi iz dijela B.1.

Certifikat o funkcionalnosti izdaje se proizvođaču ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- postoji valjani sigurnosni certifikat za mikročip,
- usklađenost sa zahtjevima iz dijela B.2 je dokazana,
- funkcionalna ispitivanja uspješno su obavljena.

Odgovarajuće tijelo države članice odgovorno je za izdavanje certifikata o funkcionalnosti.

Na certifikatu o funkcionalnosti navedeni su identitet tijela izdavatelja, identitet podnositelja zahtjeva, identifikacija mikročipa i detaljan popis ispitivanja i njihovih rezultata.

4. CERTIFIKAT O EU HOMOLOGACIJI

(1) Obrazac certifikata

Države članice dostavljaju certifikat o EU homologaciji po predočanju sigurnosnog certifikata i certifikata o funkcionalnosti kako je predviđeno u ovom Prilogu. Certifikati o EU homologaciji moraju biti u skladu s obrascem u dijelu B.4.

(2) Sustav brojčanog označavanja

Sustav brojčanog označavanja za EU homologaciju sastoji se od:

- (a) slova „e” iza kojega slijedi razlikovni broj za državu članicu koja je odobrila EU homologaciju:
1. za Njemačku;
 2. za Francusku;
 3. za Italiju;
 4. za Nizozemsku;
 5. za Švedsku;
 6. za Belgiju;
 7. za Mađarsku;
 8. za Češku;
 9. za Španjolsku;
 12. za Austriju;
 13. za Luksemburg;
 17. za Finsku;
 18. za Dansku;
 19. za Rumunjsku;
 20. za Poljsku;
 21. za Portugal;
 23. za Grčku;
 24. za Irsku;

25.za Hrvatsku;

26.za Sloveniju;

27.za Slovačku;

29.za Estoniju;

32.za Latviju;

34.za Bugarsku;

36.za Litvu;

49.za Cipar;

50.za Maltu;

- (b) slova DL kojima prethodi crtica i nakon kojih slijede dvije brojke koje označavaju redni broj dodijeljen ovom Prilogu ili najnovijoj većoj tehničkoj izmjeni ovog Priloga. Redni broj za ovaj Prilog je 00;
- (c) jedinstvenog identifikacijskog broja EU homologacije koji je dodijelila država članica izdavateljica.

Primjer sustava brojčanog označavanja EU homologacije: e50-DL00 12345

Broj odobrenja pohranjuje se na mikročipu u DG 1 za svaku vozačku dozvolu koja ima takav mikročip.

DIO B.4: Obrazac certifikata o EU homologaciji za vozačke dozvole opremljene mikročipom

Ime nadležnog tijela: ...

Obavijest o (*):

— odobrenju

— povlačenju odobrenja

vozačke dozvole EU-a opremljene mikročipom

Br. odobrenja: ...

1. Trgovačka ili zaštitna oznaka: ...

2. Ime modela: ...

3. Ime proizvođača ili njegova predstavnika, ako je primjenljivo: ...

...

4. Adresa proizvođača ili njegova predstavnika, ako je primjenljivo: ...

...

5. Izvješća o laboratorijskim ispitivanjima:

5.1 Sigurnosni certifikat br.: ... Datum: ...

Izdavatelj: ...

5.2 Certifikat o funkcionalnosti br.: ... Datum: ...

Izdavatelj: ...

6. Datum odobrenja: ...

7. Datum povlačenja odobrenja: ...

8. Mjesto: ...

9. Datum: ...

10. Opisni dokumenti u Prilogu: ...

11. Potpis: ...

(*) Označiti odgovarajuće polje.

DIO C: SPECIFIKACIJE ZA MOBILNU VOZAČKU DOZVOLU

- (1) U skladu s Uredbom (EU) 910/2014 europske lisnice za digitalni identitet ovlaštenim osobama nude barem sljedeće značajke:
 - (a) dohvaćanje i pohranjivanje podataka kojima se omogućuje dokazivanje prava osobe na upravljanje vozilom;
 - (b) prikaz i prijenos tih podataka.
- (2) Mobilne vozačke dozvole i drugi relevantni sustavi u skladu su s normom ISO/IEC 18013-5 o mobilnim vozačkim dozvolama i Uredbom (EU) 910/2014.
- (3) Za potrebe ovog Priloga imatelj mobilne vozačke dozvole izdane u skladu s ovom Direktivom smatra se ovlaštenim korisnikom samo ako je identificiran kao takav. [...]
- (4) [...]
- (5) Države članice dopuštaju imateljima vozačke dozvole da dohvate mobilnu vozačku dozvolu u svoju europsku lisnicu za digitalni identitet. [...]

Europska lisnica za digitalni identitet koja sadržava mobilnu vozačku dozvolu omogućuje ažuriranje ili ponovno izdavanje mobilne vozačke dozvole automatski ili na zahtjev.

Europska lisnica za digitalni identitet imatelju vozačke dozvole omogućava da trećoj strani prikaže ili prenese sve podatke sadržane u mobilnoj vozačkoj dozvoli ili dio tih podataka. Nadležna tijela država članica ovlaštena su zatražiti iz europske lisnice za digitalni identitet podatke sadržane u mobilnim vozačkim dozvolama kako bi mogla utvrditi prava imatelja vozačke dozvole na upravljanje vozilom (provjera).

[...]

Informacije koje se prenose izravno iz elektroničke potvrde mobilne vozačke dozvole pohranjene u europskoj lisnici za digitalni identitet omogućuju nadležnim tijelima da utvrde prava imatelja mobilne vozačke dozvole na upravljanje vozilom (provjera), uključujući sva ograničenja koja se primjenjuju u Uniji ili na državnom području države članice. Države članice ne smatraju mobilnu vozačku dozvolu važećom ako je istekla ili je povučena. Ako država članica odluči povući mobilnu vozačku dozvolu, unosi informacije o toj odluci na popis opozvanih dozvola kojim upravlja ta država članica ili ih drugim državama članicama na drugačiji način čini dostupnima u svrhu provjere, i to besplatno i na interoperabilan način. Država članica koja ne izdaje vozačku dozvolu, a koja određuje zabranu vožnje, odmah obavješćuje državu članicu koja je izdala vozačku dozvolu.

- (6) [...]
- (7) [...]
- (8) [...]

DIO D: PODACI KOJE TREBA UNIJETI U VOZAČKU DOZVOLU EU-A

(1) Razlikovne oznake država članica koje izdaju dozvolu su sljedeće:

B: Belgija

BG: Bugarska

CZ: Češka

DK: Danska

D: Njemačka

EST: Estonija

GR: Grčka

E: Španjolska

F: Francuska

HR: Hrvatska

IRL: Irska

I: Italija

CY: Cipar

LV: Latvija

LT: Litva

L: Luksemburg

H: Mađarska

M: Malta

NL: Nizozemska

A: Austrija

PL: Poljska

P: Portugal

RO: Rumunjska

SLO: Slovenija

SK: Slovačka

FIN: Finska

S: Švedska

- (2) Riječi „vozačka dozvola” koje se tiskaju na vozačkim dozvolama na jednom ili više jezika država članica su sljedeće:

Свидетелство за управление на МПС

Permiso de Conducción

Řidičský průkaz

Kørekort

Führerschein

Juhiluba

Άδεια Οδήγησης

Driving Licence

Permis de conduire

Ceadúas Tiomána

Vozačka dozvola

Patente di guida

Vadītāja apliecība

Vairuotojo pažymėjimas

Vezetői engedély

Ličenzja tas-Sewqan

Rijbewijs

Prawo Jazdy

Carta de Condução

Permis de conduire

Vodičský preukaz

Vozniško dovoljenje

Ajokortti

Körkort;

(3) Informacije koje se odnose na izdanu dozvolu su sljedeće:

Polje	Informacija
1.	prezime nositelja
2.	druga imena imatelja
3.	datum i mjesto rođenja
4a.	datum izdavanja dozvole
4b.	datum isteka dozvole [...]
4c.	ime tijela izdavatelja
4d.	drukčiji broj od broja u polju 5, u administrativne svrhe (nije obvezno)
5.	broj dozvole
6.	fotografija imatelja
7.	potpis imatelja
8.	stalno boravište ili poštanska adresa (neobvezno)
9.	kategorije vozila kojima imatelj ima pravo upravljati (font kojim se tiskaju nacionalne kategorije razlikuje se od fonta zajednički usklađenih kategorija)

(4) Informacije koje se odnose na kategorije izdane dozvole su sljedeće:

Polje	Informacija
9.	kategorije vozila kojima imatelj ima pravo upravljati (font kojim se tiskaju (ili, ako je riječ o mobilnim vozačkim dozvolama, prikazuju) nacionalne kategorije razlikuje se od fonta zajednički usklađenih kategorija)

10.	datum prvog izdavanja za svaku kategoriju, ako je dostupan, (ovaj se datum mora ponoviti na novoj dozvoli u slučaju naknadnog nadomještanja ili zamjene); svako polje datuma napisano je dvjema znamenkama i sljedećim redoslijedom: dan.mjeseć.godina (DD.MM.GG)
11.	datum isteka razdoblja valjanosti za svaku kategoriju; svako polje datuma napisano je dvjema znamenkama i sljedećim redoslijedom: dan.mjeseć.godina (DD.MM.GG)
12.	dodatni podaci/ograničenja, u kodiranom obliku, za dotičnu kategoriju, kako je utvrđeno u dijelu E

Kad se kod utvrđen u dijelu E primjenjuje na sve kategorije za koje se izdaje dozvola, može se otisnuti pod poljima 9, 10 i 11;

(5) Podaci koji se odnose na upravljanje izdanom dozvolom su sljedeći:

Polje	Informacija
13.	moguć unos informacija od strane države članice domaćina koje su ključne za upravljanje dozvolom pri provedbi točke 4. podtočke (a) dijela A.1;
14.	<p>moguć unos, od strane države članice koja izdaje dozvolu, informacija ključnih za upravljanje dozvolom ili informacija povezanih sa sigurnošću prometa na cestama (neobvezno); te informacije mogu posebno uključivati svako djelomično ograničenje, suspenziju, oduzimanje ili ukidanje prava na upravljanje vozilom ili vozačke dozvole, kao što je ograničenje na određene kategorije ili na državno područje određenih država članica.</p> <p>Ako se informacije odnose na jedan od naslova definiranih u ovom Prilogu, mora im prethoditi broj dotičnog polja.</p> <p>Uz posebnu pisanu suglasnost imatelja, to polje može se dopuniti i informacijama koje nisu povezane s upravljanjem vozačkom dozvolom ili sigurnošću prometa na cestama; takva dopuna ni na koji način ne mijenja korištenje obrasca kao vozačke dozvole.</p>

DIO E: KODOVI UNIJE I NACIONALNI KODOVI

Kodovi od 01 do 99 su usklađeni kodovi Europske unije.

VOZAČ (zdravstveni razlozi)

01.	.	Korekcija vida i/ili zaštita
	01,01.	Naočale
	01,02.	Kontaktna leća (kontaktne leće)
	01,05.	Pokrivalo za oko
	01,06.	Naočale ili kontaktne leće
	01,07.	Posebno optičko pomagalo
02.		Slušno pomagalo/pomagalo za sporazumijevanje
03.		Proteza/ortoza za udove
	03,01.	Proteza/ortoza za gornje udove
	03,02.	Proteza/ortoza za donje udove

PRILAGODBE VOZILA

10.		Preinačeni prijenos (mjenjač)
	10,02.	Automatski odabir prijenosnog omjera
	10,04.	Prilagođeni uređaj za upravljanje prijenosom
15.		Preinačena spojka
	15,01.	Prilagođena papučica spojke

	15,02.	Spojka s ručnim upravljanjem
	15,03.	Automatska spojka
	15,04.	Mjera za sprečavanje opstrukcije ili pokretanja papučice spojke
20.		Preinačeni sustavi kočenja
	20,01.	Prilagođena papučica kočnice
	20,03.	Papučica kočnice prikladna za uporabu lijevom nogom
	20,04.	Klizna papučica kočnice
	20,05.	Nagnuta papučica kočnice
	20,06.	Kočnica s ručnim upravljanjem
	20,07.	Kočenje maksimalnom silom od ... ¹² N (npr.: „20.07(300N)“)
	20,09.	Prilagođena pomoćna/parkirna kočnica
	20,12.	Mjera za sprečavanje opstrukcije ili pokretanja papučice kočnice
	20,13.	Kočnica s upravljanjem koljenom
	20,14.	Radnja kočionog sustava poduprta vanjskom silom
25.		Preinačeni sustav ubrzavanja (gasa)
	25,01.	Prilagođena papučica gasa
	25,03.	Nagnuta papučica gasa
	25,04.	Uređaj za ručno dodavanje gasa

¹² Ovom se silom ukazuje na vozačevu sposobnost upravljanja sustavom.

	25,05.	Uređaj za dodavanje gasa koljenom
	25,06.	Radnja dodavanja gasa poduprta vanjskom silom
	25,08.	Papučica gasa lijevo
	25,09.	Mjera za sprečavanje opstrukcije ili pokretanja papučice kočnice
31.		Prilagodbe papučica i zaštitne mjere za papučice
	31,01.	Dodatni komplet usporednih papučica
	31,02.	Papučice na (ili skoro na) istoj razini
	31,03.	Mjera za sprečavanje opstrukcije ili pokretanja papučice gasa i kočnice kada se papučicama ne upravlja nogom
	31,04.	Povišeni pod
32.		Kombinirani sustavi radne kočnice i ubrzavanja
	32,01.	Uređaj za dodavanje gasa i radna kočnica kao kombinirani sustav kojim se upravlja jednom rukom

	32,02.	Uređaj za dodavanje gasa i radna kočnica kao kombinirani sustav kojim se upravlja vanjskom silom
33.		Kombinirani sustavi radne kočnice, ubrzavanja i upravljanja volanom
	33,01.	Uređaj za dodavanje gasa, radna kočnica i upravljanje volanom kao kombinirani sustav kojim se upravlja vanjskom silom jednom rukom
	33,02.	Uređaj za dodavanje gasa, radna kočnica i upravljanje volanom kao kombinirani sustav kojim se upravlja vanjskom silom objema rukama
35.		Preinačeni razmještaj komandi (prekidači za svjetla, brisači vjetrobranskog stakla, mlaznice za pranje vjetrobranskog stakla, truba, pokazivači smjera itd.)
	35,02.	Kontrolni uređaji kojima se može rukovati bez ispuštanja volana
	35,03.	Kontrolni uređaji kojima se može rukovati lijevom rukom bez ispuštanja volana
	35,04.	Kontrolni uređaji kojima se može rukovati desnom rukom bez ispuštanja volana
	35,05.	Kontrolni uređaji kojima se može rukovati bez ispuštanja volana, uređaja za dodavanje gasa i kočionog mehanizma
40.		Preinačeno upravljanje volanom
	40,01.	Upravljanje volanom maksimalnom silom od ... N ¹³ (npr. „40,01 (140 N)“)
	40,05.	Prilagođeni volan (veći/deblji dio volana, smanjeni promjer volana itd.)
	40,06.	Prilagođeni položaj volana

¹³ Ovom se silom ukazuje na vozačevu sposobnost upravljanja sustavom.

	40,09.	Nožno upravljanje volanom
	40,11.	Pomoćni uređaj uz volan
	40,14.	Alternativni prilagođeni sustav upravljanja jednom rukom
	40,15.	Alternativni prilagođeni sustav upravljanja objema rukama
42.		Preinačeni uređaji za stražnji/bočni pregled
	42,01.	Prilagođeni uređaj za stražnji pregled
	42,03.	Dodatni unutarnji uređaj kojim se omogućuje bočni pregled
	42,05.	Uređaj za pregled mrtvog kuta
43.		Položaj sjedenja vozača
	43,01.	Vozačevo sjedalo na visini kojom se omogućava uobičajeni pregled i na uobičajenoj udaljenosti od volana i papučica
	43,02.	Sjedalo vozača prilagođeno obliku tijela
	43,03.	Sjedalo vozača s bočnom potporom za dobru stabilnost
	43,04.	Sjedalo vozača s naslonima za ruke
	43,06.	Prilagodba sigurnosnog pojasa
	43,07.	Sigurnosni pojas s potporom za dobru stabilnost
44.		Preinake motocikla (obvezna uporaba potkoda)
	44,01.	Kočnica s jednostrukim upravljanjem
	44,02.	Prilagođena kočnica prednjeg kotača
	44,03.	Prilagođena kočnica stražnjeg kotača
	44,04.	Prilagođeni uređaj za dodavanje gasa

	44,08.	Visina sjedala koja vozaču omogućuje da u sjedećem položaju istodobno postavi obje noge na tlo i uravnoteži motocikl za vrijeme zaustavljanja i mirovanja.
	44,09.	Maksimalna sila za uporabu kočnice prednjeg kotača ... N ¹⁴ (npr. „44.09 (140 N)“)
	44,10.	Maksimalna sila za uporabu kočnice stražnjeg kotača ... N ¹⁵ (npr. „44.10 (240 N)“)
	44,11.	Prilagođeno mjesto za odmaranje nogu
	44,12.	Prilagođena ručka
45.		Motocikl samo s bočnom prikolicom
46.		Samo tricikli
47.		Ograničeno na vozila s više od dva kotača koje vozač ne treba uravnoteživati pri pokretanju, zaustavljanju i mirovanju

¹⁴ Ovom se silom ukazuje na vozačevu sposobnost upravljanja sustavom.

¹⁵ Ovom se silom ukazuje na vozačevu sposobnost upravljanja sustavom.

50.		Ograničeno na određeno vozilo/određeni broj šasije (identifikacijska oznaka vozila (VIN))
Slova koja se upotrebljavaju u kombinaciji s kodovima od 01 do 44 radi daljnjeg specificiranja:		
a	lijevo	
b	desno	
c	ruka	
d	stopalo	
e	sredina	
f	ruka	
g	palac	

KODOVI OGRANIČENE UPORABE

60.		Neobvezne istovrijednosti (obvezna uporaba potkoda)
	60,01.	Imatelj dozvole B koji ima najmanje 21 godinu može voziti motorne tricikle snage veće od 15 kW
	60,02.	Imatelj dozvole B može upravljati motociklima kategorije A1
	60,03.	Imatelj dozvole B1 smije upravljati samo vozilima čija najveća masa nije veća od 2500 kg i čija je najveća brzina tehnički ograničena na 45 km/h
61.		Ograničeno na putovanja danju (na primjer: jedan sat nakon izlaska i jedan sat prije zalaska sunca)
62.		Ograničeno na putovanja unutar radijusa od ... km od mjesta stanovanja imatelja ili samo unutar grada/regije

63.		Vožnja bez putnika
64.		Ograničeno na putovanja na kojima brzina nije veća od ... km/h
65.		Vožnja dopuštena samo uz pratnju osobe koja posjeduje vozačku dozvolu barem jednakovrijedne kategorije, osim ako je stanje obuhvaćeno kodom 98.02.
66.		Bez prikolice
67.		Zabranjena vožnja autocestom
68.		Zabranjen alkohol
69.		Ograničeno na vozila s blokadom u slučaju alkoholiziranosti u skladu s EN 50436. Navođenje datuma isteka nije obvezno npr. „69” ili „69 (01.01.2016)”

PODACI ZA UPRAVNE SVRHE

70.		Zamjena vozačke dozvole br. ..., koju je izdala ... (razlikovna oznaka EU/UN u slučaju treće zemlje; na primjer „70.0123456789.NL”)
71.		Duplikat vozačke dozvole br. ... (razlikovna oznaka EU/UN u slučaju treće zemlje; na primjer „71.987654321.HR”)
72.		Zamjena dozvole br. ... koju je izdala ... (razlikovna oznaka UN u slučaju treće zemlje koja podliježe provedbenoj odluci na temelju članka 12. stavkom 7.; na primjer „72.0123456789.USA”)
73.		Ograničeno na vozila kategorije B tipa motorni četverocikl (B1)
78.		Ograničeno na vozila s automatskim mjenjačem

79.		Ograničeno na vozila navedena u članku 18. ove Direktive (obvezna uporaba potkoda)
	79,01.	Ograničeno na vozila s dva kotača s bočnom prikolicom ili bez nje
	79,02.	Ograničeno na vozila kategorije AM tipa tricikl ili laki četverocikl
	79,03.	Ograničeno na tricikle
	79,04.	Ograničeno na tricikle u kombinaciji s prikolicom čija najveća dopuštena masa nije veća od 750 kg
	79,05.	Motocikl kategorije A1 s omjerom snage i težine većim od 0,1 kW/kg
	79,06.	Vozilo kategorije BE čija je najveća dopuštena masa prikolice veća od 3500 kg
80.		Ograničeno na imatelje vozačke dozvole za upravljanje vozilom kategorije A tipa motorni tricikl koji su mlađi od 24 godine
81.		Ograničeno na imatelje vozačke dozvole za upravljanje vozilom kategorije A tipa motocikl na dva kotača koji su mlađi od 21 godine
95.		Vozač koji ima potvrdu o stručnoj osposobljenosti (SSO) kojom se ispunjava obveza stručne osposobljenosti predviđena Direktivom (EU) 2022/2561 do ... (npr.: „95 (01.01.2028)“)
96.		Vozila kategorije B u kombinaciji s prikolicom čija je najveća dopuštena masa veća od 750 kg kad je najveća dopuštena masa takve kombinacije veća od 3500 kg, ali nije veća od 4250 kg
97.		Nije dopušteno za vozila kategorije C1 koja su obuhvaćena područjem primjene Uredbe (EU) br. 165/2014 Europskog

		parlamenta i Vijeća ¹⁶ .
98.		Oznake koje se upotrebljavaju za potrebe članaka 14. i 15. (obvezna uporaba potkoda)
	98,01.	Vozač se smatra novim vozačem i podliježe uvjetima za razdoblje probnog upravljanja vozilom. Ako se dozvola zamijeni, obnovi ili nadomjesti, kod se dopunjuje datumom završetka razdoblja probnog upravljanja vozilom koji je prvotno zabilježen (na primjer 98.01.13.04.2028)
	98,02.	Imatelj mora poštovati uvjete sustava vožnje uz pratnju dok ne navršši 18 godina
99.		Kod koji se upotrebljava za upravljanje motornim vozilom za stanovanje ili teškim vozilom hitne pomoći s dozvolom kategorije B, pri čemu je najveća dopuštena masa vozila veća od 3500 kg, ali nije veća od 4250 kg

Kodovi 100 i više su nacionalni kodovi koji vrijede samo za vožnju na području države članice koja je izdala dozvolu.

¹⁶ Uredba (EU) br. 165/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o tahografima u cestovnom prometu, stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3821/85 o tahografu u cestovnom prometu i izmjeni Uredbe (EZ) br. 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju određenog socijalnog zakonodavstva koje se odnosi na cestovni promet (SL L 060, 28.2.2014., str. 1).

PRILOG II.

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA VOZAČKE ISPITE I ZNANJE, VJEŠTINE I PONAŠANJE ZA UPRAVLJANJE VOZILOM S VLASTITIM POGONOM

I. MINIMALNI ZAHTJEVI ZA VOZAČKE ISPITE

Države članice poduzet će potrebne mjere kako bi osigurale da kandidati za vozačku dozvolu posjeduju znanje i vještine i pokazuju ponašanje potrebno za upravljanje vozilom s vlastitim pogonom. U tu svrhu uvedeni ispiti moraju se sastojati od:

- ispita znanja,
- nakon polaganja ispita znanja, ispita vještina i ponašanja.

Uvjeti pod kojima se ti ispiti provode utvrđeni su u nastavku.

A. ISPIT ZNANJA

1. Oblik

Odabranim oblikom ispita mora se pokazati da kandidat ima potrebna znanja iz predmeta pod točkama 2., 3. i 4.

Svaki kandidat za vozačku dozvolu za jednu kategoriju koji je položio ispit znanja za dozvolu za drugu kategoriju može se izuzeti od zajedničkih odredaba iz točaka 2., 3. i 4.

2. Sadržaj ispita znanja za sve kategorije vozila

O svakoj temi navedenoj u sljedećim točkama postavlja se pitanje, pri čemu o sadržaju i obliku pitanja odlučuje svaka država članica:

- (a) prometni propisi:
 - posebno o prometnim znakovima, oznakama i signalizaciji, pravilima o prednosti prolaska i ograničenjima brzine;
- (b) vozač:
 - važnost budnosti i odnosa prema drugim sudionicima u cestovnom prometu, uključujući korisnike mikromobilnosti;
 - opće zapažanje, uključujući zapažanje opasnosti, prosuđivanje i odlučivanje, posebno vrijeme reagiranja te promjene u ponašanju vozača pod utjecajem alkohola, droga i lijekova, zbog duševnog stanja i umora;

- (c) cesta:
- najvažnija načela u vezi s poštovanjem sigurnosnog razmaka između vozila, zaustavnom udaljenošću i sposobnošću prijanjanja vozila uz kolnik u različitim vremenskim uvjetima i uvjetima na cesti;
 - čimbenici rizika tijekom vožnje povezani s različitim uvjetima na cesti, uključujući zapažanje i predviđanje opasnosti, posebno s obzirom na promjene vremenskih uvjeta te doba dana ili noći;
 - značajke različitih vrsta cesta i s tim povezani zakonski propisi;
 - sigurna vožnja u cestovnim tunelima;
- (d) drugi sudionici u cestovnom prometu:
- posebni čimbenici rizika povezani s nedostatkom iskustva drugih sudionika u cestovnom prometu, posebno nezaštićenih sudionika u cestovnom prometu koji imaju manji stupanj zaštite u prometu u usporedbi s korisnicima motornih vozila kao što su automobili, autobusi i kamioni te koji su izravno izloženi silama sudara. Ta kategorija uključuje pješake, bicikliste, korisnike vozila s pogonom na dva kotača, korisnike uređaja za osobnu mobilnost i osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti i sposobnosti orijentacije.
 - rizici povezani s kretanjem i upravljanjem različitim vrsta vozila te razlikama u vidnom polju njihovih vozača, uključujući vozilâ s naprednim sustavima za pomoć u vožnji i drugih automatiziranih sustava;
- (e) opća pravila i propisi te druga pitanja:
- pravila o administrativnim ispravama potrebnima za upravljanje vozilom;
 - opća pravila o ponašanju vozača u slučaju nesreće (uključivanje upozornih uređaja i pokretanje alarma) te mjere koje može prema potrebi poduzeti kako bi pomogao žrtvama prometne nesreće;
 - sigurnosni čimbenici koji se odnose na vozilo te na teret i osobe koje se prevoze;
 - poznavanje sigurnosnih aspekata povezanih s vozilima s pogonom na alternativna goriva;
- (f) potrebne mjere opreza pri izlasku iz vozila;
- (g) mehanički aspekti povezani sa sigurnošću prometa na cestama; kandidati moraju biti sposobni prepoznati najčešće kvarove, posebno na sustavu upravljanja, ovjesu i sustavu kočenja, gumama, svjetlima i pokazivačima smjera, reflektorima, retrovizorima, vjetrobranu i brisačima, ispušnom sustavu, sigurnosnim pojasevima i zvučno-upozornom uređaju;

- (h) sigurnosna oprema vozila, posebno korištenje sigurnosnih pojaseva, naslona za glavu i sigurnosne opreme za djecu.
- (ha) punjenje električnih vozila;
- (i) pravila i aspekti u pogledu upotrebe vozila u odnosu na okoliš, uključujući električna vozila: odgovarajuća upotreba zvučno-upozornog uređaja, umjerena potrošnja goriva/energije, ograničenje emisija (emisije stakleničkih plinova, onečišćujuće tvari u zraku, buka i mikroplastika od trošenja guma i ceste itd.).
- (j) prednosti, ograničenja i rizici povezani s naprednim sustavima za pomoć u vožnji i sustavima za automatiziranu vožnju. Važnost razlika među njima i njihove sigurne uporabe, kao i interakcija s vozačem, obveze vozača i način na koji sustavi mogu utjecati na svjesnost i ponašanje vozača. To obuhvaća područje uporabe sustavâ, postojanje zahtjeva za preuzimanje koje generiraju sustavi i preostale obveze vozača tijekom aktivacije sustavâ.

Nova uvodna izjava 18.a:

„(18a) S obzirom na sve veću dostupnost i uporabu naprednih sustava za pomoć u vožnji i sustava za automatiziranu vožnju, zahtjeve koji se odnose na te sustave potrebno je uključiti u ispit znanja kako bi se osiguralo opće znanje vozača o prednostima, ograničenjima i rizicima povezanim s automatiziranim sustavima. Taj zahtjev u pogledu znanja obuhvaća, među ostalim, područje uporabe sustava za automatiziranu vožnju, postojanje zahtjeva za preuzimanje od strane sustava za automatiziranu vožnju i preostale obveze vozača tijekom aktivacije sustavâ za automatiziranu vožnju”.

3. Posebne odredbe za kategorije A1, A2 i A

Obvezne provjere općeg znanja o sljedećem:

- (a) korištenju zaštitne opreme, kao što su rukavice, čizme, odjeća i zaštitna kaciga;
- (b) vidljivosti motociklista od strane drugih sudionika u cestovnom prometu;
- (c) čimbenicima rizika povezanim s različitim prethodno navedenim uvjetima na cesti, uz posvećivanje posebne pozornosti klizavim dijelovima, kao što su poklopci odvoda, oznake na cesti poput linija i strelica, tramvajske tračnice;
- (d) mehaničkim aspektima u vezi sa sigurnošću na cestama, kako je prethodno utvrđeno, uz posvećivanje posebne pozornosti prekidaču za zaustavljanje u nuždi, razini ulja i lancu.

4. Posebne odredbe za kategorije C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 i D1E

(1) Obvezne provjere općeg znanja o sljedećem:

- (a) pravilima o vremenima vožnje i razdobljima odmora kako su utvrđena Uredbom (EZ) br. 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷; upotrebi uređaja za bilježenje podataka kako je definiran Uredbom (EU) br. 165/2014;
- (b) pravilima o vrsti dotičnog prijevoza: roba ili putnici;
- (c) ispravama o vozilu i prijevoznim ispravama potrebnima za domaći i međunarodni prijevoz robe i putnika;
- (d) ponašanju u slučaju nesreće; poznavanju mjera koje je potrebno poduzeti nakon nesreće ili sličnog događaja, uključujući postupanje u hitnim situacijama, kao što su evakuacija putnika te osnovna znanja o pružanju prve pomoći;
- (e) mjerama opreza tijekom skidanja i zamjene kotača;
- (f) propisima o težini i dimenzijama vozila; propisima o uređajima za ograničenje brzine;
- (g) ograničenjima vidnog polja zbog značajki njihovih vozila;
- (h) čitanju autokarte, planiranju rute, uključujući korištenje elektroničkih sustava navođenja (nije obvezno);
- (i) sigurnosnim čimbenicima u vezi s utovarom vozila: nadzor tereta (utovar i učvršćivanje), teškoće s različitim vrstama tereta (npr. tekući tereti, viseći tereti, ...), utovar i istovar roba i upotreba opreme za utovar (samo kategorije C, CE, C1, C1E);
- (j) odgovornosti vozača za prijevoz putnika; udobnosti i sigurnosti putnika; prijevozu djece; nužnim provjerama prije polaska; ispit znanja mora obuhvatiti sve vrste autobusa (autobusi za javni prijevoz i putnički autobusi, autobusi posebnih dimenzija itd.) (samo kategorije D, DE, D1, D1E).
- (k) Države članice mogu kandidate za dozvolu za vozilo kategorije C1 ili C1E izvan područja primjene Uredbe (EU) br. 165/2014 izuzeti iz dijela testa koji se odnosi na poznavanje tema navedenih u točki 4. podtočki (1) podpodtočkama od (a) do (c).

¹⁷ Uredba (EZ) br. 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o usklađivanju određenog socijalnog zakonodavstva koje se odnosi na cestovni promet i o izmjeni uredbi Vijeća (EEZ) br. 3821/85 i (EZ) br. 2135/98 te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3820/85 (SL L 102, 11.4.2006., str. 1).

- (2) Obvezna provjera općeg znanja o sljedećim dodatnim odredbama u vezi s kategorijama C, CE, D i DE:
- (a) načelima konstrukcije i rada: motora s unutarnjim izgaranjem [...], tekućina (npr. motornog ulja, tekućine za hlađenje, tekućine za pranje vjetrobranskog stakla), sustava goriva, električnog sustava, sustava paljenja, sustava prijenosa (spojka, mjenjač itd.);
 - (b) podmazivanju i zaštiti od smrzavanja;
 - (c) načelima konstrukcije, montaže, pravilne upotrebe i održavanja guma;
 - (d) načelima vrsta, djelovanja, glavnih dijelova, povezivanja, upotrebe i svakodnevnog održavanja opreme za ograničenje brzine kretanja i regulatora brzine te upotrebe sustava protiv blokiranja kotača;
 - (e) načelima vrsta, rada, glavnih dijelova, povezivanja, upotrebe i svakodnevnog održavanja sustava spojnice (samo kategorije CE, DE);
 - (f) metodama utvrđivanja uzroka kvarova;
 - (g) preventivnom održavanju vozila i potrebnim tekućim popravcima;
 - (h) odgovornosti vozača u pogledu preuzimanja, prijevoza i dostave robe u skladu s dogovorenim uvjetima (samo kategorije C, CE).

B. ISPIT VJEŠTINA I PONAŠANJA

5. Vozilo i njegova oprema

(1) Sustav prijenosa u vozilu (mjenjač)

- (a) Upravljanje vozilom s ručnim prijenosom (mjenjačem) podliježe polaganju ispita vještina i ponašanja u vozilu s ručnim mjenjačem.

„Vozilo s ručnim mjenjačem” znači vozilo koje je opremljeno papučicom spojke (ili ručicom spojke kojom se upravlja ručno za kategorije A, A2 i A1) kojom upravlja vozač pri pokretanju, zaustavljanju ili mijenjanju brzina vozila.

- (b) Vozila koja ne ispunjavaju kriterije utvrđene u točki 5. podtočki (1) podpodtočki (a) smatraju se vozilima s automatskim mjenjačem.

Ne dovodeći u pitanje točku 5. podtočku (1) podpodtočku (c), ako podnositelj zahtjeva polaže ispit vještina i ponašanja u vozilu s automatskim mjenjačem, to se bilježi na svakoj dozvoli izdanoj na temelju takvog ispita odgovarajućim kodom Unije predviđenim u Prilogu I. dijelu E. Dozvole s tim kodom upotrebljavaju se samo za upravljanje vozilima s automatskim mjenjačem.

Kod Unije opisan u prvom stavku ne smije se bilježiti na dozvoli kategorija A1, A2, A, B1 ili B, ili se naknadno uklanja s te vozačke dozvole, ako podnositelj zahtjeva ili njezin imatelj položi namjenski ispit vještina i ponašanja ili završi namjensko osposobljavanje, do čega može doći prije ili nakon ispita vještina i ponašanja položenog u vozilu s automatskim mjenjačem.

Države članice poduzimaju potrebne mjere za:

- i. odobravanje i nadzor namjenskog osposobljavanja; ili
- ii. organizaciju namjenskog testa vještina i ponašanja.

Vozila koja se upotrebljavaju za osposobljavanje ili ispit iz ove točke moraju biti s ručnim mjenjačem i moraju biti obuhvaćena kategorijom vozačke dozvole za koju su polaznici podnijeli zahtjev.

Trajanje ispita vještina i ponašanja te prijeđena udaljenost moraju biti dostatni za procjenu vještina i ponašanja utvrđenih u točki 6. ili 7. ovog Priloga, pri čemu se posebna pozornost posvećuje upravljanju mjenjačem vozila.

Osposobljavanje mora sadržavati sve aspekte obuhvaćene točkom 6. ili 7. ovog Priloga, pri čemu se posebna pozornost posvećuje upravljanju mjenjačem vozila. Svaki sudionik osposobljavanja mora obaviti praktični dio i pokazati svoje vještine i ponašanje na javnim cestama. Osposobljavanje mora trajati najmanje sedam sati.

(c) Posebne odredbe za vozila kategorije BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 i D1E

Države članice mogu odlučiti da se u vozačkoj dozvoli za vozila kategorije BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ili D1E iz točke 5. podtočke (1) podpodtočke (c) ne bilježe nikakva ograničenja za vozila s automatskim mjenjačem ako podnositelj zahtjeva već ima vozačku dozvolu, bez ograničenja iz točke (b), u najmanje jednoj od sljedećih kategorija: B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ili D1E te je izvršio radnje opisane u točki 8. podtočki (4) tijekom ispita vještina i ponašanja.

- (2) Vozila koja se upotrebljavaju na ispitima vještina i ponašanja moraju ispunjavati minimalne kriterije navedene u nastavku. Države članice mogu predvidjeti strože kriterije ili dodati druge. Države članice mogu za vozila kategorija A1, A2 i A, koja se upotrebljavaju na ispitima vještine i ponašanja, dopustiti odstupanje od 5 cm³ ispod zahtijevanog minimalnog obujma cilindra.

(a) Kategorija A1:

motocikl kategorije A1 bez bočne prikolice sa snagom od najviše 11 kW i omjerom snage i težine koji ne prelazi 0,1 kW/kg i koji postiže brzinu od najmanje 80 km/h.

Ako motocikl pokreće motor s unutarnjim izgaranjem, obujam cilindra motora mora biti najmanje 120 cm³.

Ako motocikl pokreće električni motor, omjer snage i težine vozila mora biti najmanje 0,08 kW/kg;

(b) kategorija A2:

motocikl bez bočne prikolice, sa snagom od najmanje 20 kW, koja ne prelazi 35 kW, i omjerom snage i težine koji ne prelazi 0,2 kW/kg.

Ako motocikl pokreće motor s unutarnjim izgaranjem, radni obujam motora mora biti najmanje 250 cm³.

Ako motocikl pokreće električni motor, omjer snage i težine vozila mora biti najmanje 0,15 kW/kg;

(c) kategorija A:

motocikl bez bočne prikolice, čija je masa bez tereta veća od 180 kg, snage najmanje 50 kW. Države članice mogu prihvatiti odstupanje od 5 kg ispod zahtijevanog minimuma mase.

Ako motocikl pokreće motor s unutarnjim izgaranjem, radni obujam motora mora biti najmanje 600 cm³.

Ako motocikl pokreće električni motor, omjer snage i težine vozila mora biti najmanje 0,25 kW/kg.

(d) Kategorija B:

vozilo na četiri kotača kategorije B koje može postići brzinu od najmanje 100 km/h;

(e) kategorija BE:

kombinacija vozila, sastavljena od ispitnog vozila kategorije B i prikolice najveće dopuštene mase najmanje 1 000 kilograma, koja može postići brzinu od najmanje 100 km/h i ne spada u kategoriju B; teretni dio prikolice sastoji se od zatvorenog dijela koji je širok i visok najmanje onoliko koliko i motorno vozilo; zatvoreni dio može biti i nešto uži od motornog vozila ako je pogled vozača unazad moguć samo korištenjem vanjskih retrovizora motornog vozila; stvarna ukupna masa prikolice iznosi najmanje 800 kg.

(f) kategorija B1:

i. četverocikl koji može postići brzinu od najmanje 60 km/h; ili

ii. ako se vozačkom dozvolom dopušta upravljanje vozilima iz članka 9. stavka 4. prvog podstavka točke (c), vozilo koje se upotrebljava na ispitima vještina i ponašanja ispunjava uvjete navedene u tom stavku;

(g) kategorija C:

vozilo kategorije C, najveće dopuštene mase najmanje 12 000 kg, duljine najmanje 8 m, širine najmanje 2,40 m, koje može postići brzinu od najmanje 80 km/h; opremljeno sustavom protiv blokiranja kotača i uređajem za bilježenje podataka kako je definiran Uredbom (EU) br. 165/2014; teretni dio sastoji se od zatvorenog dijela koji je širok i visok najmanje onoliko koliko i kabina; stvarna ukupna masa vozila iznosi najmanje 10 000 kg;

(h) kategorija CE:

ili zglobno vozilo ili kombinacija ispitnog vozila kategorije C i prikolice duljine najmanje 7,5 m; najveća dopuštena masa i zglobnog vozila i kombinacije iznosi najmanje 20 000 kg, duljina najmanje 14 m, a širina najmanje 2,4 m; mogu postići brzinu od najmanje 80 km/h; opremljeni su sustavom protiv blokiranja kotača i uređajem za bilježenje podataka kako je definiran Uredbom (EU) br. 165/2014; teretni dio sastoji se od zatvorenog dijela koji je širok i visok najmanje onoliko koliko i kabina; stvarna ukupna masa oba dijela, zglobnog vozila i kombinacije, iznosi najmanje 15 000 kg;

(i) kategorija C1:

vozilo potkategorije C1, najveće dopuštene mase najmanje 4000 kg, duljine najmanje 5 m, koje može postići brzinu od najmanje 80 km/h; opremljeno sustavom protiv blokiranja kotača i uređajem za bilježenje podataka kako je definiran Uredbom (EU) br. 165/2014; teretni dio sastoji se od zatvorenog dijela koji je širok i visok najmanje onoliko koliko i kabina;

Ako se neće ispitivati sposobnost osobe da upotrebljava uređaj za bilježenje podataka, vozilo ne mora biti opremljeno tim uređajem.

(j) kategorija C1E:

kombinacija sastavljena od ispitnog vozila potkategorije C1 i prikolice najveće dopuštene mase najmanje 1250 kg; ta kombinacija mora biti dugačka najmanje 8 m i mora moći postići brzinu od najmanje 80 km/h; teretni dio prikolice sastoji se od zatvorenog dijela koji je širok i visok najmanje onoliko koliko i kabina; zatvoreni dio može biti i nešto uži od kabine ako je pogled vozača unatrag moguć samo korištenjem vanjskih retrovizora motornog vozila; stvarna ukupna masa prikolice iznosi najmanje 800 kg.

(k) kategorija D:

vozilo kategorije D, duljine najmanje 10 m, širine najmanje 2,40 m, koje može postići brzinu od najmanje 80 km/h; opremljeno sustavom protiv blokiranja kotača i uređajem za bilježenje podataka kako je definiran Uredbom (EU) br. 165/2014;

(l) kategorija DE:

kombinacija sastavljena od ispitnog vozila kategorije D i prikolice najveće dopuštene mase najmanje 1250 kg, širine najmanje 2,40 m, koja može postići brzinu od najmanje 80 km/h; teretni dio prikolice sastoji se od zatvorenog dijela koji je najmanje 2 m širok i 2 m visok; stvarna ukupna masa prikolice iznosi najmanje 800 kg.

(m) kategorija D1:

vozilo potkategorije D1, najveće dopuštene mase najmanje 4000 kg, duljine najmanje 5 m, koje može postići brzinu od najmanje 80 km/h; opremljeno sustavom protiv blokiranja kotača i uređajem za bilježenje podataka kako je definiran Uredbom (EU) br. 165/2014;

(n) kategorija D1E:

kombinacija vozila, sastavljena od ispitnog vozila potkategorije D1 i prikolice najveće dopuštene mase najmanje 1250 kilograma, koja može postići brzinu od najmanje 80 km/h; teretni dio prikolice sastoji se od zatvorenog dijela koji je najmanje 2 m širok i 2 m visok; stvarna ukupna masa prikolice iznosi najmanje 800 kg.

6. Vještine i ponašanja koji se provjeravaju za kategorije A1, A2 i A

(1) Priprema i tehnička provjera vozila u pogledu sigurnosti na cestama

Kandidati moraju pokazati da su sposobni pripremiti se za sigurno upravljanje vozilom ispunjavanjem sljedećih zahtjeva:

- (a) pravilno namještanje zaštitne opreme, kao što su rukavice, čizme, odjeća i zaštitna kaciga;
- (b) nasumične [...] provjere stanja guma, kočnica, upravljača, prekidača za zaustavljanje u nuždi (prema potrebi), lanca, razine ulja, svjetala, reflektora, pokazivača smjera i zvučno-upozornog uređaja.

(2) Ispitivanje posebnih radnji u pogledu sigurnosti prometa na cestama:

- (a) postavljanje motocikla na oslonac, skidanje motocikla s oslonca i njegovo pomicanje bez pomoći motora, hodanjem uz vozilo;
- (b) parkiranje motocikla na njegov oslonac;

- (c) izvođenje najmanje dvije radnje pri maloj brzini, uključujući slalom vožnju; to omogućuje ocjenu sposobnosti rada s gasom i kočnicom, održavanja ravnoteže, smjera gledanja i pravilnog položaja tijela na motociklu, kao i pravilnog položaja nogu na stalcima za noge. Ako se ispit provodi na motociklu s ručnim mjenjačem, sposobnost rada s njime provjerava se u kombinaciji s rukovanjem spojkom;
- (d) izvođenje najmanje dvije radnje pri većoj brzini, od kojih se jedna izvodi pri brzini od najmanje 30 km/h, a druga izbjegavanjem zapreke pri brzini od najmanje 50 km/h; to omogućuje ocjenu položaja tijela na motociklu, smjera gledanja, održavanja ravnoteže i tehnike upravljanja. Ako se ispit provodi na motociklu s ručnim mjenjačem, jedna se radnja mora izvesti u drugoj ili trećoj brzini; to omogućuje procjenu stručnosti u tehnici mijenjanja brzina;
- (e) kočenje: izvode se barem dvije radnje kočenja, uključujući kočenje kočnicom za slučaj nužde pri minimalnoj brzini od 50 km/h; to omogućuje ocjenu sposobnosti rada s prednjom i stražnjom kočnicom, smjera gledanja i položaja tijela na motociklu.

(3) Ponašanje u prometu

Sljedeće radnje, u uobičajenim uvjetima u prometu, kandidati moraju izvršiti posve sigurno, poduzimajući potrebne mjere opreza:

- (a) odlazak s mjesta parkiranja, nastavak vožnje nakon zaustavljanja u prometu; izlazak s kolnog ulaza;
- (b) vožnja na ravnim cestama; mimoilaženje s vozilima iz suprotnog smjera, uključujući vožnju u ograničenom prostoru;
- (c) vožnja zavojima;
- (d) raskrižja: prilaženje raskrižjima i čvorištima te njihov prijelaz;
- (e) promjena smjera vožnje: skretanje ulijevo i udesno; prestrojavanje u drugu prometnu traku;
- (f) približavanje autocesti ili sličnim cestama (ako postoje) te izlazak s njih: uključivanje u promet iz trake za ubrzavanje; napuštanje autoceste prometnom trakom za usporavanje;
- (g) pretjecanje/obilaženje: pretjecanje drugih vozila (ako je moguće); obilaženje zapreka, npr. parkiranih vozila; pretjecanje od strane drugih vozila (prema potrebi);
- (h) posebne značajke ceste (ako postoje): kružni tokovi prijelazi preko željezničkih pruga u istoj razini; tramvajske/autobusne postaje; pješački prijelazi; vožnja uzbrdo/nizbrdo po dugačkim padinama; tuneli;

- (i) reagiranje na opasne situacije i njihovo predviđanje; odstupajući od obveze obavljanja radnji u uobičajenim uvjetima u prometu, one se provode samo ako slučajno dođe do opasne situacije; alternativno, za testiranje tih vještina mogu se upotrebljavati simulatori;
- (j) poduzimanje potrebnih mjera opreza pri izlasku iz vozila.

7. Vještine i ponašanja koji se provjeravaju za kategorije B, B1 i BE

(1) Priprema i tehnička provjera vozila u pogledu sigurnosti na cestama

Kandidati moraju pokazati da su sposobni pripremiti se za sigurnu vožnju ispunjavanjem sljedećih zahtjeva:

- (a) podešavanje sjedala prema potrebi kako bi se postigao pravilan sjedeći položaj;
- (b) podešavanje retrovizora, sigurnosnih pojaseva i naslona za glavu, ako postoje;
- (c) provjera jesu li vrata zatvorena;
- (d) nasumične provjere stanja guma, upravljača, kočnica, tekućina (npr. motorno ulje, rashladna tekućina, tekućina za pranje vjetrobranskog stakla), svjetala, reflektora, pokazivača smjera i zvučno-upozornog uređaja;
- (e) provjere sigurnosnih čimbenika u vezi s utovarom tereta u vozilo: karoserija, oplate, vrata za utovar tereta, zaključavanje kabine, način utovara, osiguranje tereta (samo kategorija BE);
- (f) provjera mehanizma spojnica, kočnih i elektroničkih spojeva (samo kategorija BE).

(2) Kategorija B i B1: ispitivanje posebnih radnji u pogledu sigurnosti prometa na cestama

Ispituju se sljedeće odabrane radnje (najmanje dvije radnje za četiri točke, uključujući jednu u vožnji unatrag):

- (a) vožnja unatrag po ravnom pravcu ili vožnja unatrag ulijevo ili udesno iza ugla bez izlaska iz ispravne prometne trake;
- (b) polukružno okretanje vozila korištenjem brzina za kretanje naprijed ili unatrag;
- (c) parkiranje vozila i napuštanje parkirnog prostora (paralelno, ukoso ili pod pravim kutom, vožnjom naprijed ili unatrag na ravnom, uzbrdici ili nizbrdici);
- (d) precizno kočenje do zaustavljanja; međutim, zaustavljanje u nuždi nije obvezno.

- (3) Kategorija BE: ispitivanje posebnih radnji u pogledu sigurnosti na cestama:
- (a) spajanje i odvajanje ili odvajanje i ponovno spajanje prikolice i motornog vozila; radnja mora uključivati vučno vozilo koje je parkirano uz prikolicu (tj. ne u nizu);
 - (b) vožnja unatrag duž zavoja o čijem obliku odlučuju države članice;
 - (c) sigurno parkiranje radi utovara/istovara.
- (4) Ponašanje u prometu

Sljedeće radnje, u uobičajenim uvjetima u prometu, kandidati moraju izvršiti posve sigurno, poduzimajući potrebne mjere opreza:

- (a) napuštanje mjesta parkiranja, nastavak vožnje nakon zaustavljanja u prometu; izlazak s kolnog ulaza;
- (b) vožnja na ravnim cestama; mimoilaženje s vozilima iz suprotnog smjera, uključujući vožnju u ograničenom prostoru;
- (c) vožnja zavojima;
- (d) raskrižja: prilaženje raskrižjima i čvorištima te njihov prijelaz;
- (e) promjena smjera vožnje: skretanje ulijevo i udesno; prestrojavanje u drugu prometnu traku;
- (f) približavanje autocesti ili sličnim cestama (ako postoje) te izlazak s njih: uključivanje u promet iz trake za ubrzavanje; napuštanje autoceste prometnom trakom za usporavanje;
- (g) pretjecanje/obilazanje: pretjecanje drugih vozila (ako je moguće); vožnja uz prepreke, na primjer parkirana vozila; pretjecanje od strane drugih vozila (prema potrebi);
- (h) posebne značajke ceste (ako postoje): kružni tokovi prijelazi preko željezničkih pruga u istoj razini; tramvajske/autobusne postaje; pješački prijelazi; vožnja uzbrdo/nizbrdo po dugačkim padinama; tuneli;
- (i) poduzimanje potrebnih mjera opreza pri izlasku iz vozila;
- (j) reagiranje na opasne situacije i njihovo predviđanje; odstupajući od obveze obavljanja radnji u uobičajenim uvjetima u prometu, one se provode samo ako slučajno dođe do opasne situacije; alternativno, za testiranje tih vještina mogu se upotrebljavati simulatori.

8. **Vještine i ponašanja koji se provjeravaju za kategorije C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 i D1E**

(1) Priprema i tehnička provjera vozila u pogledu sigurnosti na cestama

Kandidati moraju pokazati da su sposobni pripremiti se za sigurnu vožnju ispunjavanjem sljedećih zahtjeva:

- (a) podešavanje sjedala prema potrebi kako bi se postigao pravilan sjedeći položaj;
- (b) podešavanje retrovizora, sigurnosnih pojaseva i naslona za glavu, ako postoje;
- (c) nasumična provjera stanja guma, upravljača, kočnica, svjetala, reflektora, pokazivača smjera i zvučno-upozornog uređaja;
- (d) provjera sustava servokočenja i servoupravljanja; provjera stanja kotača, matica kotača, blatobrana, vjetrobranskog stakla, prozora i brisača, tekućina (npr. motorno ulje, rashladna tekućina, tekućina za pranje vjetrobranskog stakla); provjera i korištenje ploče s instrumentima, uključujući uređaj za bilježenje podataka kako je definiran Uredbom (EU) br. 165/2014. Ovaj se zadnji zahtjev ne primjenjuje na kandidate za vozačku dozvolu za vozila kategorije C1 ili C1E koja nisu u području primjene ove Uredbe;
- (e) provjera zračnog pritiska, spremnika za zrak i ovjesa;
- (f) provjera sigurnosnih čimbenika u vezi s utovarom tereta u vozilo: karoserija, oplate, vrata za utovar tereta, mehanizam utovara (ako postoji), zaključavanje kabine (ako postoji), način utovara, osiguravanje tereta (samo kategorije C, CE, C1, C1E);
- (g) provjera mehanizma spojnice te kočnih i elektroničkih spojeva (samo kategorije CE, C1E, DE, D1E);
- (h) sposobnost poduzimanja posebnih mjera za sigurnost vozila; pregled karoserije, servisnih vrata, izlaza u nuždi, opreme za prvu pomoć, aparata za gašenje požara i druge sigurnosne opreme (samo kategorije D, DE, D1, D1E);
- (i) čitanje autokarte, planiranje rute, uključujući korištenje elektroničkih sustava navođenja (nije obvezno).

1.a Vožnja vučnog vozila bez prikolice (samo C1E, CE, D1E i DE)

Ako vozač već nema pravo upravljati vozilima kategorija C1, C, D1 i D, mora se osigurati sposobnost upravljanja vučnim vozilom prije vožnje u prometu s povezanom prikolicom.

- (2) Ispitivanje posebnih radnji u pogledu sigurnosti prometa na cestama:
- (a) spajanje i odvajanje ili odvajanje i ponovno spajanje prikolice i motornog vozila; radnja mora uključivati vučno vozilo koje je parkirano uz prikolicu (tj. ne u nizu) (samo kategorije CE, C1E, DE, D1E);
 - (b) vožnja unatrag duž zavoja o čijem obliku odlučuju države članice;
 - (c) sigurno parkiranje radi utovara/istovara na utovarnoj rampi/platformi ili sličnoj strukturi (samo kategorije C, CE, C1, C1E);
 - (d) parkiranje kako bi se putnici mogli sigurno ukrcati u autobus ili iskrcati iz njega (samo kategorije D, DE, D1, D1E).

(3) Ponašanje u prometu

Sljedeće radnje, u uobičajenim uvjetima u prometu, kandidati moraju izvršiti posve sigurno, poduzimajući potrebne mjere opreza:

- (a) napuštanje mjesta parkiranja, nastavak vožnje nakon zaustavljanja u prometu; izlazak s kolnog ulaza;
- (b) vožnja na ravnim cestama; mimoilaženje s vozilima iz suprotnog smjera, uključujući vožnju u ograničenom prostoru;
- (c) vožnja zavojima;
- (d) raskrižja: prilaženje raskrižjima i čvorištima te njihov prijelaz;
- (e) promjena smjera vožnje: skretanje ulijevo i udesno; prestrojavanje u drugu prometnu traku;
- (f) približavanje autocesti ili sličnim cestama (ako postoje) te izlazak s njih: uključivanje u promet iz trake za ubrzavanje; napuštanje autoceste prometnom trakom za usporavanje;
- (g) pretjecanje/obilaženje: pretjecanje drugih vozila (ako je moguće); vožnja uz prepreke, na primjer parkirana vozila; pretjecanje od strane drugih vozila (prema potrebi);
- (h) posebne značajke ceste (ako postoje): kružni tokovi prijelazi preko željezničkih pruga u istoj razini; tramvajske/autobusne postaje; pješački prijelazi; vožnja uzbrdo/nizbrdo po dugačkim padinama; tuneli;
- (i) poduzimanje potrebnih mjera opreza pri izlasku iz vozila;
- (j) reagiranje na opasne situacije i njihovo predviđanje; odstupajući od obveze obavljanja radnji u uobičajenim uvjetima u prometu, one se provode samo ako slučajno dođe do opasne situacije; alternativno, za testiranje tih vještina mogu se upotrebljavati simulatori.

(4) Sigurna i energetska učinkovita vožnja:

vožnja na način koji osigurava sigurnost te smanjuje potrošnju goriva i emisije tijekom ubrzavanja, usporavanja, vožnje uzbrdo i nizbrdo; [...]

9. Ocjenjivanje ispita vještina i ponašanja

- (1) Ocjena svake od situacija u vožnji navedenih u točkama 6., 7. i 8. mora odražavati stupanj spretnosti kojom kandidat upravlja vozilom te pokazanu sposobnost za potpuno sigurnu vožnju u prometu. Tijekom čitavog ispita ovlašteni ispitivač mora se osjećati sigurno. Pogreške u vožnji ili opasno ponašanje koje neposredno ugrožava sigurnost ispitnog vozila, njegovih putnika ili drugih sudionika u cestovnom prometu kažnjava se neprolaskom na ispitu bez obzira na to jesu li ovlašteni ispitivač ili osoba u pratnji intervenirali. Ipak, ovlašteni ispitivač ima pravo odlučiti treba li ispit vještina i ponašanja održati do kraja.

Ovlašteni ispitivači moraju biti osposobljeni za ispravno ocjenjivanje kandidatove sposobnosti sigurnog upravljanja vozilom. Rad ovlaštenih ispitivača prati i nadzire tijelo koje ovlasti država članica kako bi se osiguralo ispravno i dosljedno ocjenjivanje pogrešaka u skladu sa standardima utvrđenima u ovom Prilogu.

- (2) Tijekom ocjenjivanja ovlašteni ispitivači moraju posvetiti posebnu pozornost činjenici vozi li kandidat defenzivno i obzirno. Ta ocjena mora odražavati cjelokupni stil vožnje, a ovlašteni ispitivač mora uzeti u obzir sveobuhvatan profil kandidata. Kriteriji uključuju prilagođenu i odlučnu (sigurnu) vožnju uz istodobno vođenje računa o uvjetima na cesti i vremenskim uvjetima, drugom prometu, interesima drugih sudionika u cestovnom prometu (posebno nezaštićenih sudionika u cestovnom prometu) te sposobnosti predviđanja.
- (3) Ispitivač vožnje nadalje ocjenjuje:
- (a) ima li kandidat kontrolu nad vozilom; uzimajući u obzir: ispravnu upotrebu sigurnosnih pojaseva, retrovizora, naslona za glavu; sjedala; ispravnu upotrebu svjetala i druge opreme; ispravnu upotrebu spojke, mjenjača, papučice za gas, sustava kočenja (uključujući treći sustav kočenja, ako postoji), ispravno upravljanje; kontrolu nad vozilom u različitim uvjetima, pri različitim brzinama; stabilnost na cesti; težinu i dimenzije te karakteristike vozila; težinu i vrstu tereta (samo kategorije BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E); udobnost putnika (samo kategorije D, DE, D1, D1E) (bez naglog ubrzavanja, uravnotežena vožnja bez naglog kočenja);
 - (b) vozi li kandidat ekonomično te sigurno i energetski učinkovito, uzimajući pritom u obzir broj okretaja u minuti, mijenjanje brzina, kočenje i ubrzavanje (samo kategorije B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E);
 - (c) poštuje li pravila opažanja: panoramsko opažanje; ispravno korištenje zrcala; gledanje na daljinu, na srednju i bližu razdaljinu;
 - (d) poštuje li prednost / pravila propuštanja: prednost na raskrižjima, sjecištima i čvorištima; propuštanje u drugim okolnostima (npr. mijenjanje smjera, mijenjanje prometne trake, posebne radnje);

- (e) zauzima li ispravan položaj na cesti, u prometnim trakama, na kružnim tokovima, zavojima, ovisno o vrsti i karakteristikama vozila; prethodno pozicioniranje;
- (f) održava li razmak: održavanje odgovarajućeg razmaka ispred i sa strane vozila; održavanje odgovarajućeg razmaka u odnosu na druge sudionike u cestovnom prometu, posebno nezaštićene sudionike u cestovnom prometu;
- (g) poštuje li ograničenja brzine i preporuke povezane s brzinom: ne prekoračuje najveću dopuštenu brzinu; prilagođava brzinu vremenskim uvjetima i uvjetima na cesti te, prema potrebi, nacionalnim ograničenjima brzine; vozi brzinom koja omogućuje zaustavljanje unutar vidljive i slobodne udaljenosti; prilagođava brzinu općoj brzini iste vrste sudionika u cestovnom prometu;
- (h) poštuje li semafore, prometne znakove i druge oznake: poštovanje semafora; poštovanje uputa osoba ovlaštenih za upravljanje prometom; poštovanje prometnih znakova (zabrana ili zapovijedi); odgovarajuće poštovanje cestovnih oznaka;
- (i) poštuje li signalizaciju: prema potrebi, pravilno i pravodobno daje signal; pravilno pokazuje smjer; odgovarajuće reagira na sve signale drugih sudionika u cestovnom prometu;
- (j) ima li kontrolu pri kočenju i zaustavljanju: pravodobno smanjuje brzinu, koči ili se zaustavlja ovisno o okolnostima; predviđanje; kako koristi različite sustave kočenja (samo za kategorije C, CE, D, DE); kako koristi druge sustave za smanjenje brzine osim kočnica (samo za kategorije C, CE, D, DE).

10. Trajanje ispita

Trajanje ispita i prijedena udaljenost moraju biti dostatni za ocjenjivanje vještina i ponašanja utvrđenih u naslovu B ovog Priloga. Vožnja na cesti ni u kojem slučaju ne smije trajati kraće od 25 minuta za kategorije A, A1, A2, B, B1 i BE odnosno 45 minuta za druge kategorije. To ne uključuje vrijeme za prijam kandidata, pripremu vozila, tehničku provjeru vozila u pogledu sigurnosti na cestama, izvođenje posebnih radnji, osiguranje osposobljenosti u skladu s točkom 8. stavkom 1.a i objavu rezultata praktičnog ispita.

11. Mjesto održavanja ispita

Dio ispita u kojem se ocjenjuju posebne radnje može se održati na posebnom ispitnom poligonu. Dio ispita u kojem se ocjenjuje ponašanje u prometu mora se održavati, ako je to moguće, na cestama izvan naselja, na brzim cestama i autocestama (ili sličnim cestama), kao i na svim vrstama gradskih cesta (naseljena područja, područja s ograničenjem brzine na 30 km/h i 50 km/h, gradske brze ceste), koje predstavljaju različite vrste poteškoća s kojima se vozači obično susreću. Poželjno je i da se ispiti održavaju u različitim uvjetima gustoće prometa. Vrijeme provedeno na cesti mora se optimalno iskoristiti kako bi se kandidat ocijenio u svim različitim područjima prometa u kojima se može naći, uz poseban naglasak na prijelazima iz jednog u drugo područje.

II. ZNANJA, VJEŠTINE I PONAŠANJA ZA UPRAVLJANJE VOZILOM S VLASTITIM POGONOM

Vozači svih vozila s vlastitim pogonom moraju u svakom trenutku imati znanje i vještine te se ponašati kako je opisano u točkama od 1. do 9. kako bi bili sposobni:

- prepoznati i predvidjeti opasnosti u prometu te procijeniti njihovu ozbiljnost;
- dovoljno dobro upravljati vozilom kako ne bi uzrokovali opasne situacije te kako bi na odgovarajući način reagirali ako do takvih situacija dođe;
- poštovati prometne propise, a posebno one namijenjene sprečavanju prometnih nesreća i održavanju prometnog protoka;
- prepoznati sve značajnije tehničke kvarove na svojim vozilima, posebno one koji ugrožavaju sigurnost, te ih na odgovarajući način otkloniti;
- voditi računa o svim čimbenicima koji utječu na ponašanje tijekom vožnje (primjerice alkohol, umor, slabovidnost i dr.) kako bi zadržali prisebnost potrebnu za sigurnu vožnju;
- primjerenim poštovanjem drugih pomoći osigurati sigurnost svih sudionika u cestovnom prometu, a posebno onih nezaštićenih;
- dovoljno poznavati čimbenike rizika povezane sa sredstvima mikromobilnosti;
- imati dostatno znanje o sigurnosti povezanoj s upotrebom vozila s pogonom na alternativna goriva;
- imati dostatno znanje o upotrebi naprednih sustava za pomoć u vožnji i o drugim automatiziranim sustavima.

Države članice mogu provoditi odgovarajuće mjere kako bi osigurale da vozači koji su izgubili znanja i vještine i koji se ne znaju ponašati kako je opisano u točkama od 1. do 9. mogu obnoviti ta znanja i vještine te se nastaviti ponašati onako kako je to potrebno za upravljanje vozilom s vlastitim pogonom.

PRILOG III.

MINIMALNI STANDARDI FIZIČKE I MENTALNE SPOSOBNOSTI POTREBNE ZA UPRAVLJANJE VOZILOM S VLASTITIM POGONOM

DEFINICIJE

1. U svrhu ovog Priloga vozači su razvrstani u dvije skupine:

(1) 1. skupina: vozači vozila kategorija A, A1, A2, AM, B, B1 i BE;

(2) 2. skupina: vozači vozila kategorija C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 i D1E.

Nacionalni propisi mogu predvidjeti da se odredbe utvrđene u ovom Prilogu koje se odnose na vozače 2. skupine primjenjuju na vozače vozila kategorije B koji koriste svoju vozačku dozvolu u službene svrhe (taksiji, vozila hitne pomoći itd.).

2. Slično tome, kandidati za prvu vozačku dozvolu ili za obnavljanje vozačke dozvole razvrstavaju se u skupinu u koju će spadati nakon što im se dozvola izda ili obnovi.

[...]

3. [...]

4. [...]

5. [...]

VID

6. Svi kandidati za vozačku dozvolu prolaze primjerenu provjeru kako bi se osiguralo da imaju odgovarajuću oštrinu vida za upravljanje vozilima s vlastitim pogonom, kao i indikativnu provjeru kako bi se procijenilo je li potreban daljnji pregled vidnog polja. Ako postoji razlog za sumnju u kandidatov vid, nadležno zdravstveno tijelo dužno ga je pregledati. Tijekom tog pregleda posebna pozornost posvećuje se sljedećem: oštrini vida, vidnom polju, vidu pri slabijoj svjetlosti, osjetljivosti na bliještanje i kontrast, diplopiji i drugim vidnim funkcijama koje mogu ugroziti sigurno upravljanje vozilom.

Za vozače 1. skupine dozvola se može razmatrati u „iznimnim pojedinačnim slučajevima” ako se ne može ispuniti standard vidnog polja ili standard oštine vida, ali postoje razlozi za uvjerenje da izdavanje vozačke dozvole kandidatu ne bi ugrozilo sigurnost prometa na cestama; u tim slučajevima vozač bi trebao obaviti pregled kod nadležnog zdravstvenog tijela kako bi se dokazalo da nema drugog nedostatka vidnih funkcija, uključujući bliještanje, osjetljivost na kontrast i vid u sumrak. Vozač ili kandidat također bi trebao pristupiti pozitivnom praktičnom ispitu koji provodi nadležno tijelo.

1. skupina:

- (1) kandidati za vozačku dozvolu ili za obnavljanje takve dozvole moraju imati binokularnu oštrinu vida, prema potrebi s korektivnim lećama, od najmanje 0,5 pri istovremenom gledanju oba oka.

Nadalje, vodoravno vidno polje mora biti najmanje 120 stupnjeva, proširenje mora biti najmanje 50 stupnjeva lijevo i desno te 20 stupnjeva gore i dolje. U radijusu središnjih 20 stupnjeva ne smije biti poremećaja.

Kad se otkrije ili potvrdi progresivna bolest oka, vozačke dozvole se mogu izdati ili obnoviti pod uvjetom da nadležno zdravstveno tijelo vrši redovit pregled vozača.

- (2) Kandidati za vozačku dozvolu ili obnavljanje vozačke dozvole, koji imaju potpuni funkcionalni gubitak vida na jednom oku ili koji koriste samo jedno oko (npr. u slučaju diplopije) moraju imati oštrinu vida od najmanje 0,5, prema potrebi s korektivnim lećama. Nadležno zdravstveno tijelo mora potvrditi da to stanje monokularnog vida postoji dovoljno dugo da omogući prilagodbu i da vidno polje na tom oku udovoljava zahtjevu propisanom u točki 6. podtočki (1).
- (3) Nakon svakog nedavnog razvoja diplopije ili nakon gubitka vida na jedno oko, mora proći odgovarajuće razdoblje prilagodbe (npr. šest mjeseci) tijekom kojeg upravljanje vozilom nije dozvoljeno. Nakon tog razdoblja, upravljanje vozilom je dopušteno samo nakon što stručnjaci za vid i upravljanje vozilom izdaju pozitivno mišljenje.

2. skupina:

- (4) kandidati za vozačku dozvolu ili obnavljanje takve dozvole moraju imati oštrinu vida, prema potrebi s korektivnim lećama, najmanje 0,8 na boljem oku i najmanje 0,1 na slabijem oku. Ako se za postizanje vrijednosti 0,8 i 0,1 koriste korektivne leće, minimalna oštrina vida (0,8 i 0,1) mora se postići korekcijom s pomoću naočala s jačinom koja ne prelazi dioptriju plus osam ili s pomoću kontaktnih leća. Korekcija se mora dobro podnositi.

Nadalje, vodoravno vidno polje pri gledanju oba oka mora biti najmanje 160 stupnjeva, proširenja trebaju biti najmanje 70 stupnjeva lijevo i desno i 30 stupnjeva gore i dolje. U radijusu središnjih 30 stupnjeva ne smije biti poremećaja.

Vozačke dozvole se ne izdaju niti obnavljaju kandidatima ili vozačima sa smanjenom osjetljivošću na kontraste ili diplopijom.

Nakon znatnoga gubitka vida na jednom oku, mora postojati odgovarajuće razdoblje prilagodbe (npr. šest mjeseci) tijekom kojeg osobi nije dozvoljeno upravljanje vozilom. Nakon tog razdoblja, upravljanje vozilom je dozvoljeno samo nakon što stručnjaci za vid i upravljanje vozilom izdaju pozitivno mišljenje.

SLUH

7. Kandidatima ili vozačima 2. skupine smije se izdati ili obnoviti vozačka dozvola u skladu s mišljenjem nadležnog zdravstvenog tijela; tijekom zdravstvenog pregleda posebna pozornost posvetit će se prostoru za kompenzaciju.

OSOBE S TJELESNIM INVALIDITETOM

8. Kandidatima ili vozačima s bolestima ili oštećenjima lokomotornog sustava zbog kojih je upravljanje vozilom s vlastitim pogonom opasno ne smije se izdati ni obnoviti vozačka dozvola.

1. skupina:

- (1) kandidatima ili vozačima s tjelesnim invaliditetom može se izdati vozačka dozvola s određenim ograničenjima nakon što nadležno zdravstveno tijelo izda mišljenje. To se mišljenje mora temeljiti na liječničkoj procjeni dotične bolesti ili oštećenja te, prema potrebi, na praktičnom ispitu. U njemu se mora naznačiti i koju vrstu preinake je potrebno učiniti na vozilu te treba li vozač koristiti ortopedski proizvod ako ispit vještina i ponašanja pokaže da s pomoću takvog proizvoda upravljanje vozilom ne bi bilo opasno.

- (2) Svakom kandidatu s progresivnom bolesti može se izdati ili obnoviti vozačka dozvola pod uvjetom da se redovito podvrgava pregledima kako bi se utvrdilo je li i dalje sposoban posve sigurno upravljati vozilom.

Ako je riječ o stabilnom tjelesnom invaliditetu, vozačka dozvola može se izdati ili obnoviti, a da kandidat ne obavlja redovite zdravstvene preglede.

2. skupina:

- (3) nadležno zdravstveno tijelo primjereno uzima u obzir dodatne rizike i opasnosti povezane s upravljanjem vozilima obuhvaćenima definicijom ove skupine.

KARDIOVASKULARNE BOLESTI

9. Kardiovaskularna zdravstvena stanja ili bolesti mogu prouzročiti iznenadno oštećenje moždanih funkcija koje je opasnost za sigurnost na cestama. Ta zdravstvena stanja razlog su za uvođenje privremenih ili trajnih ograničenja prava na upravljanje vozilom.

- (1) U slučaju sljedećih kardiovaskularnih stanja vozačke dozvole mogu se izdati ili obnoviti kandidatima ili vozačima iz navedenih skupina samo ako se stanje već djelotvorno liječi te na temelju stručnog liječničkog odobrenja i, prema potrebi, podložno redovitoj procjeni zdravstvenog stanja:
- (a) bradiaritmije (bolesti sinusnog čvora i poremećaji provodnog sustava srca) i tahiaritmije (supraventrikulske i ventrikulske aritmije) s anamnezom sinkope ili sinkopalnih epizoda zbog slučajeva aritmije (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
 - (b) bradiaritmije: bolest sinusnog čvora i poremećaji provodnog sustava srca s atrioventrikulskim (AV) blokom drugog stupnja tipa Mobitz II, atrioventrikulskim blokom trećeg stupnja ili izmjeničnim blokom lijeve i desne grane (odnosi se isključivo na 2. skupinu);
 - (c) tahiaritmije (supraventrikulske i ventrikulske aritmije) sa
 - strukturnom bolesti srca i, posebno, trajnom ventrikulskom tahikardijom (VT) (odnosi se na 1. i 2. skupinu), ili
 - polimorfnom prolaznom ventrikulskom tahikardijom ili s indikacijom za defibrilator (odnosi se isključivo na 2. skupinu);
 - (d) simptomatska angina pektoris (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
 - (e) ugradnja ili zamjena trajnog srčanog elektrostimulatora (odnosi se samo na 2. skupinu);

- (f) ugradnja ili zamjena defibrilatora ili primjeren ili neprimjeren defibrilatorski šok (odnosi se samo na 1. skupinu);
- (g) sinkopa (prolazan gubitak svijesti i uspravnog stava, karakteriziran iznenadnim nastupom, kratkim trajanjem i spontanim vraćanjem svijesti, zbog slabe opće cerebralne prokrvljenosti, pretpostavljeno refleksno izazvan, nepoznatog uzroka, bez dokaza za uzročnu bolest srca) (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (h) akutni koronarni sindrom (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (i) stabilna angina pektoris ako se simptomi ne pojavljuju tijekom manjih fizičkih napora (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (j) perkutana koronarna intervencija (PCI) (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (k) kirurška ugradnja aortokoronarne prenosnice (CABG) (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (l) srčani udar/prolazni ishemijski napad (TIA) (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (m) izražena stenoza karotidne arterije (odnosi se samo na 2. skupinu);
- (n) najveći promjer aorte veći od 5,5 cm (odnosi se samo na 2. skupinu);
- (o) zatajenje srca:
 - New York Heart Association (NYHA) I., II. i III. (odnosi se samo na 1. skupinu);
 - NYHA I. i II. ako je frakcija izbacivanja lijeve klijetke najmanje 35 % (odnosi se samo na 2. skupinu);
- (p) transplantacija srca (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (q) ugradnja uređaja za mehaničku potporu srcu (odnosi se samo na 1. skupinu);
- (r) kirurški zahvat na srčanom zalisku (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (s) maligna hipertenzija (povišeni sistolički krvni tlak ≥ 180 mmHg ili dijastolički krvni tlak ≥ 110 mmHg povezan s predviđenim ili progresivnim oštećenjima organa) (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (t) povišeni krvni tlak trećeg stupnja (dijastolički krvni tlak ≥ 110 mmHg i/ili sistolički krvni tlak ≥ 180 mmHg) (odnosi se samo na 2. skupinu);
- (u) prirođena bolest srca (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
- (v) hipertrofička kardiomiopatija ako nema sinkope (odnosi se samo na 1. skupinu);
- (w) sindrom dugoga QT intervala sa sinkopom, torsade des pointes ili QTc interval > 500 ms (odnosi se samo na 1. skupinu).

- (2) U slučaju sljedećih kardiovaskularnih stanja vozačke dozvole ne izdaju se niti obnavljaju kandidatima ili vozačima iz navedenih skupina:
- (a) ugradnja defibrilatora (odnosi se samo na 2. skupinu);
 - (b) periferna vaskularna bolest – aneurizma prsne i trbušne aorte ako je najveći promjer aorte takav da se predviđa znatan rizik od nagle rupture i iznenadnog događaja koji osobu onespobni za vožnju (odnosi se na 1. i 2. skupinu);
 - (c) zatajenje srca:
 - NYHA IV. (odnosi se isključivo na 1. skupinu);
 - NYHA III. i IV. (odnosi se samo na 2. skupinu);
 - (d) ugradnja uređaja za mehaničku potporu srcu (odnosi se samo na 2. skupinu);
 - (e) bolest srčanog zaliska s aortnom insuficijencijom, aortna stenoza, mitralna insuficijencija ili mitralna stenoza ako je procijenjeni stupanj funkcionalne sposobnosti NYHA IV. ili u slučaju epizoda sinkope (odnosi se samo na 1. skupinu);
 - (f) valvularna bolest srca u NYHA III. ili IV. ili s ejeckijskom frakcijom (EF) manjom od 35 %, mitralnom stenozom i teškom plućnom hipertenzijom ili s teškom ehokardiografskom aortnom stenozom ili aortnom stenozom koja uzrokuje sinkopu; osim za potpuno asimptomatsku tešku aortnu stenozu ako su ispunjeni zahtjevi ispitivanja tolerancije vježbanja (primjenjuje se samo na 2. skupinu);
 - (g) strukturne i električne kardiomiopatije – hipertrofička kardiomiopatija s anamnezom sinkope ili ako su prisutna najmanje dva sljedeća zdravstvena stanja: debljina stijenke lijeve klijetke (LV) > 3 cm, prolazna ventrikulska tahikardija, obiteljska anamneza iznenadne smrti (srodstvo u prvom koljenu), izostanak porasta krvnog tlaka pri fizičkom naporu (odnosi se isključivo na skupinu 2.);
 - (h) sindrom dugoga QT intervala sa sinkopom, torsade des pointes i QTc interval > 500 ms (odnosi se samo na 2. skupinu);
 - (i) Brugada sindrom sa sinkopom ili prekinuta iznenadna srčana smrt (odnosi se na 1. i 2. skupinu).

Vozačke dozvole mogu se izdati ili obnoviti u iznimnim slučajevima uz uvjet da je to propisno opravdano stručnim liječničkim mišljenjem i podložno redovitoj procjeni zdravstvenog stanja kojima se osigurava da je osoba i dalje sposobna za sigurnu vožnju unatoč učincima zdravstvenog stanja.

(3) Ostale kardiomiopatije

Rizik od iznenadnih događaja koji osobu onesposobe za vožnju procjenjuje se za kandidate ili vozače s dobro opisanim kardiomiopatijama (npr. aritmogena kardiomiopatija desne klijetke, spužvasta kardiomiopatija, kateholaminergična polimorfna ventrikulska tahikardija i sindrom kratkog QT intervala) ili novim kardiomiopatijama koje bi mogle biti otkrivene. Nužna je temeljita specijalistička procjena. Moraju se razmotriti prognostički čimbenici svake kardiomiopatije.

(4) Države članice mogu ograničiti izdavanje ili obnavljanje vozačkih dozvola kandidatima ili vozačima s drugim kardiovaskularnim bolestima.

DIABETES MELLITUS

10. Za potrebe sljedećih točaka primjenjuju se sljedeće definicije:

„teška hipoglikemija” znači hipoglikemija pri kojoj je potrebna pomoć druge osobe;

„ponavljajuća hipoglikemija” znači druga teška hipoglikemija u razdoblju od 12 mjeseci.

1. skupina:

- (1) Vozačke dozvole mogu se izdavati ili obnavljati kandidatima ili vozačima koji imaju diabetes mellitus. Kada se liječe lijekovima s niskim rizikom od hipoglikemije, oni podliježu redovitom liječničkom pregledu primjerenom svakom pojedinom slučaju. Ako je osoba pod terapijom lijekovima s visokim rizikom od hipoglikemije koji mogu utjecati na njihovu sposobnost za upravljanje vozilom, dozvole moraju biti uvjetovane ovlaštenim liječničkim mišljenjem i redovitim zdravstvenim pregledima, primjerenima za svaki slučaj, no razmak između pregleda ne smije biti dulji od deset godina.
- (2) Kandidat ili vozač s dijabetesom koji je pod terapijom lijekovima koja može prouzročiti hipoglikemiju mora dokazati da razumije rizik od hipoglikemije i da može primjerenom kontrolirati svoje stanje.

Vozačke dozvole ne izdaju se i ne obnavljaju kandidatima ili vozačima koji ne pokazuju primjerenom informiranost o hipoglikemiji.

Vozačke dozvole ne izdaju se i ne obnavljaju kandidatima ili vozačima koji imaju ponavljajuću tešku hipoglikemiju, osim na temelju stručnog liječničkog mišljenja i redovite procjene zdravstvenog stanja. U slučajevima s ponavljajućom teškom hipoglikemijom u budnom stanju dozvola se ne smije izdati ili obnoviti prije isteka tri mjeseca od posljednje hipoglikemijske epizode.

Vozačke dozvole mogu se izdati ili obnoviti u iznimnim slučajevima uz uvjet da je to propisno opravdano stručnim medicinskim mišljenjem i redovitom procjenom zdravstvenog stanja, čime se osigurava da je osoba i dalje sposobna za sigurnu vožnju unatoč učincima zdravstvenog stanja.

2. skupina:

- (3) Izdavanje i obnavljanje dozvola može se razmotriti za vozače iz 2. skupine s diabetesom mellitusom. Kad je osoba pod terapijom lijekovima koja može prouzročiti hipoglikemiju (tj. prima inzulin i određene tablete), primjenjuju se sljedeći kriteriji:
- (a) vozač u prethodnih 12 mjeseci nije imao teške hipoglikemijske krize;
 - (b) vozač je potpuno informiran o hipoglikemiji;
 - (c) vozač mora moći provoditi odgovarajuću kontrolu razina glukoze u krvi redovitim provjerama, s pomoću tehničkih pomagala, najmanje dvaput dnevno i u trenucima važnima za vožnju;
 - (d) vozač mora dokazati da razumije rizike od hipoglikemije;
 - (e) nema drugih komplikacija dijabetesa koje bi mogle onemogućiti izdavanje dozvole.

Nadalje, u tim slučajevima takve se dozvole izdaju na temelju mišljenja nadležnog zdravstvenog tijela i podložno redovitim zdravstvenim pregledima, koje treba obaviti ne rjeđe od svake tri godine.

- (4) Teška hipoglikemijska kriza u vrijeme budnosti, čak i ako nije vezana uz upravljanje vozilom, trebala bi se prijaviti te dovesti do ponovne procjene statusa dozvole.

NEUROLOŠKE BOLESTI I SINDROM OPSTRUKTIVNE APNEJE U SPAVANJU

11. Sljedeća se pravila primjenjuju na kandidate s teškom neurološkom bolesti i sindromom opstruktivne apneje u spavanju.

NEUROLOŠKE BOLESTI

- (1) Vozačka dozvola ne smije se izdati ni obnoviti kandidatima ili vozačima s teškom neurološkom bolesti, osim ako je zahtjevu priloženo odgovarajuće ovlašteno liječničko mišljenje.

Neurološke smetnje povezane s bolestima ili kirurškim zahvatima na središnjem ili perifernom živčanom sustavu koje imaju za posljedicu kognitivna, senzorna ili motorna oštećenja te utječu na ravnotežu i koordinaciju na odgovarajući će se način uzeti u obzir, imajući u vidu njihove funkcionalne učinke na upravljanje vozilom i rizike napredovanja. U takvim slučajevima, te ako postoji rizik pogoršanja, vozačka dozvola izdaje se ili obnavlja podložno redovitoj procjeni zdravstvenog stanja.

SINDROM OPSTRUKTIVNE APNEJE U SPAVANJU

- (2) Za potrebe sljedećih točaka:

„sindrom umjerene opstruktivne apneje u spavanju” znači broj apneja i hipopneja po satu (indeks apneja – hipopneja) između 15 i 29;

„sindrom teške opstruktivne apneje u spavanju” znači indeks apneja – hipopneja 30 ili veći, oba povezana s prekomjernom dnevnom pospanošću.

- (3) Kandidati ili vozači za koje se sumnja da boluju od sindroma umjerene ili teške opstruktivne apneje u spavanju moraju se uputiti na traženje dodatnog ovlaštenog medicinskog savjeta prije nego im se izda ili obnovi vozačka dozvola. Može ih se savjetovati da ne upravljaju vozilom do potvrde dijagnoze.
- (4) Kandidatima ili vozačima sa sindromom umjerene ili teške opstruktivne apneje u spavanju mogu se izdati vozačke dozvole ako dokažu odgovarajuću kontrolu nad svojim stanjem te pridržavanje odgovarajućeg liječenja i smanjenje pospanosti, ako ona postoji, što je potvrđeno ovlaštenim liječničkim mišljenjem.
- (5) Redoviti zdravstveni pregledi u vremenskim razmacima od najviše tri godine za vozače koji pripadaju 1. skupini i jedne godine za vozače koji pripadaju 2. skupini obvezni su za kandidate ili vozače koji se liječe od sindroma umjerene ili teške opstruktivne apneje u spavanju u svrhu utvrđivanja razine pridržavanja liječenja, potrebe za nastavkom liječenja i daljnjim pomnim praćenjem.

Nova uvodna izjava:

„(xx) S obzirom na studije koje se provode na različitim patologijama s kojima postoji rizik od prekomjerne pospanosti, Komisija bi nakon dovršetka adekvatnog broja studija koje su dostupne znanstvenoj zajednici trebala započeti reviziju poglavlja Priloga III. posvećenog opstruktivnoj apneji.”

EPILEPSIJA

12. Epileptički napadi ili druge iznenadne smetnje stanja svijesti, ako se dogode osobi koja upravlja vozilom s vlastitim pogonom, predstavljaju ozbiljnu opasnost za sigurnost na cestama.

Za potrebe sljedećih točaka:

„epilepsija” znači zdravstveno stanje u kojem je dotična osoba imala najmanje dva epileptička napada s razmakom kraćim od pet godina;

„izazvani epileptički napad” definira se kao napad s prepoznatljivim uzročnim faktorom koji se može izbjeći.

Osobi koja ima prvi ili izolirani napad ili gubitak svijesti savjetuje se da ne upravlja vozilom. Traži se izvješće specijalista, u kojem se navodi razdoblje zabrane upravljanja vozilom te zahtijevano praćenje bolesnika.

Iznimno je važno utvrditi specifični epileptički sindrom osobe i vrstu napada kako bi se mogla valjano ocijeniti sposobnost osobe za sigurno upravljanje vozilom (uključujući rizik daljnjih napada) i započeti odgovarajuće liječenje. To mora učiniti neurolog.

1. skupina:

- (1) vozači s epilepsijom iz 1. skupine moraju obavljati redovite preglede za ocjenu sposobnosti upravljanja vozilom, sve do isteka pet godina bez napada.

Ako osoba ima epilepsiju, kriteriji za bezuvjetnu dozvolu ne smatraju se ispunjenima dok ne bude bez napadaja najmanje pet godina. [...]

- (2) Izazvani epileptički napad: kandidat je imao takav napad, a uzrokovan je prepoznatljivim čimbenikom za koji nije vjerojatno da će se ponoviti za volanom, može se proglasiti sposobnim za upravljanje vozilom na temelju mišljenja neurologa (procjena se, prema potrebi, provodi u skladu s drugim odgovarajućim odjeljcima Priloga III. (npr. u slučaju alkohola ili drugog komorbiditeta)).
- (3) Prvi ili jedan neizazvani napad: kandidat koji je imao prvi neizazvani epileptički napad može se proglasiti sposobnim za upravljanje vozilom nakon isteka razdoblja od šest mjeseci bez napada, ako je obavljena odgovarajuća zdravstvena procjena. Nacionalna tijela mogu dozvoliti vozačima s priznatim dobrim prognostičkim pokazateljima upravljanje vozilom prije tog roka.
- (4) Drugi gubici svijesti: gubitak svijesti ocjenjuje se prema riziku ponovnog pojavljivanja za vrijeme upravljanja vozilom.
- (5) Epilepsija: vozači ili kandidati mogu se proglasiti sposobnima za upravljanje vozilom nakon isteka razdoblja od jedne godine bez napada.
- (6) Napadi koji se pojavljuju isključivo tijekom spavanja: kandidat ili vozač koji nije nikad imao napade osim napada u spavanju, može se proglasiti sposobnim za upravljanje vozilom ako je uzorak napada ustanovljen za razdoblje koje ne smije biti kraće od razdoblja bez napada koje se zahtijeva za epilepsiju. Ako se napad pojavi i u budnom stanju, prije izdavanja dozvole zahtijeva se godina dana bez ponovnog napada (vidjeti „Epilepsija” u točki 12. podtočki (5)).
- (7) Napadi koji ne utječu na stanje svijesti ili sposobnost reagiranja: kandidat ili vozač koji nikad nije imao napade, osim napada za koje je izričito dokazano da ne utječu na svijest niti izazivaju bilo kakvo funkcionalno oštećenje mogu se proglasiti sposobnima za upravljanje vozilom ako je uzorak napada ustanovljen za razdoblje koje nije kraće od razdoblja bez napada koje se zahtijeva za epilepsiju. Ako se javi napad bilo kakve druge vrste, prije izdavanja dozvole zahtijeva se godina dana bez ponovnog napada (vidjeti „Epilepsija” u točki 12. podtočki (5)).
- (8) Napadi nastali zbog promjene koju je odredio liječnik ili zbog smanjenja antiepileptičke terapije: pacijenta se može savjetovati da ne upravlja vozilom od početka razdoblja prestanka uzimanja lijekova i nakon toga u razdoblju od šest mjeseci nakon prestanka liječenja. Napadi koji se pojave tijekom promjene koju je savjetovao liječnik ili prestanka uzimanja lijekova zahtijevaju tromjesečnu zabranu upravljanja vozilom ako osoba ponovno počne uzimati lijekove koji su ranije bili djelotvorni.
- (9) Nakon kirurške terapije epilepsije: vidjeti „Epilepsija” u točki 12. podtočki (5).

2. skupina:

- (10) kandidat ne smije uzimati antiepileptičke lijekove u trajanju jednakom razdoblju bez napada koje se zahtijeva za epilepsiju. Mora se provesti odgovarajuće praćenje zdravstvenog stanja. Opsežno neurološko istraživanje mora pokazati da na elektroencefalogramu (EEG) ne postoji relevantna cerebralna patologija ni bilo kakva epileptiformna aktivnost. Nakon akutne epizode mora se obaviti EEG i odgovarajuća neurološka procjena.
- (11) U slučaju izazvanog epileptičkog napadaja, zbog prepoznatljivog uzročnog čimbenika, mora se dostaviti povoljno neurološko izvješće kojim se potvrđuje razdoblje bez napada od najmanje jedne godine i koje uključuje elektroencefalografsku procjenu. U obzir se uzimaju drugi odjeljci ovog Priloga. U slučaju strukturnih lezija mozga s povećanim rizikom od pojave epileptičkih napadaja, njihova se veličina procjenjuje na temelju neurološkog izvješća.
- (12) Prvi ili jedan neizazvani napad: kandidat koji je imao prvi neizazvani epileptički napad može se proglasiti sposobnim za upravljanje vozilom nakon isteka razdoblja od pet godina bez napada, bez pomoći antiepileptičkih lijekova, ako je obavljena odgovarajuća neurološka procjena. Nacionalna tijela mogu dozvoliti vozačima s priznatim dobrim prognostičkim pokazateljima upravljanje vozilom prije tog roka.
- (13) Drugi gubici svijesti: gubitak svijesti ocjenjuje se prema riziku ponovnog pojavljivanja za vrijeme upravljanja vozilom. [...]
- (14) Epilepsija: osoba 10 godina nije imala daljnjih napada bez uzimanja antiepileptičkih lijekova. Nacionalna tijela mogu dozvoliti vozačima s priznatim dobrim prognostičkim pokazateljima upravljanje vozilom prije tog roka. To se primjenjuje i u slučaju „juvenilne epilepsije”.

Određeni poremećaji (npr. arteriovenske malformacije ili intracerebralno krvarenje) uključuju povećan rizik napada, čak ako napada još nije bilo. U tim situacijama procjenu stanja provodi nadležno zdravstveno tijelo. [...]

PSIHIČKA OŠTEĆENJA

13. Sljedeća se pravila primjenjuju na kandidate ili vozače s psihičkim oštećenjima ili intelektualnim teškoćama.

1. skupina:

- (1) vozačke dozvole ne smiju se izdati ili obnoviti kandidatima ili vozačima kojima je dijagnosticirano sljedeće:
 - (a) teška psihička oštećenja, prirođena ili uzrokovana bolešću, traumom ili neurokirurškim zahvatima;

- (b) teške intelektualne teškoće;
- (c) ozbiljni problemi u ponašanju, problemi u ponašanju povezani sa starenjem; ili poremećaji ličnosti koji dovode do ozbiljno narušene sposobnosti prosuđivanja, ponašanja ili prilagodljivosti,

osim ako njihovim zahtjevima nije priloženo ovlašteno medicinsko mišljenje i, prema potrebi, na temelju redovitih zdravstvenih pregleda. Trebalo bi utvrditi prethodno razdoblje remisije.

2. skupina:

- (2) nadležno zdravstveno tijelo primjereno uzima u obzir dodatne rizike i opasnosti povezane s upravljanjem vozilima obuhvaćenima definicijom ove skupine.

ALKOHOL

- 14. Konzumiranje alkohola predstavlja veliku opasnost za sigurnost na cestama. S obzirom na razmjere tog problema, zdravstvena struka mora biti vrlo oprezna.

1. skupina:

- (1) Vozačka se dozvola ne izdaje ili obnavlja kandidatu ili vozaču koji je ovisan o alkoholu ili koji se ne može suzdržati od vožnje u alkoholiziranom stanju.

Nakon dokazanog razdoblja apstinencije vozačke dozvole mogu se izdati ili obnoviti ako kandidat ili vozači podliježu ovlaštenom liječničkom mišljenju i razdoblju redovitih zdravstvenih pregleda.

- 1.a Vozačke dozvole mogu se izdati ili obnoviti kandidatima ili vozačima koji su ovisni o alkoholu ili se ne mogu suzdržati od vožnje pod utjecajem alkohola pod uvjetom da se upotrebljavaju tehnologije kojima se omogućuje kompenzacija ovisnosti (na primjer, obveznom upotrebom uređaja za blokadu u slučaju vožnje pod utjecajem alkohola) i da vozač podliježe periodičnom preispitivanju daljnjeg postupanja kako bi se riješio problem ovisnosti ili izostanka suzdržavanja od vožnje nakon konzumacije alkohola. Ako se dokaže razdoblje apstinencije, vozačke dozvole mogu se izdati ili obnoviti bez upotrebe takvih tehnologija ako vozač podliježe ovlaštenom liječničkom mišljenju i razdoblju redovitih zdravstvenih pregleda. Redoviti zdravstveni pregledi mogu se obavljati tijekom ili nakon upotrebe takvih tehnologija, ili oboje.

2. skupina:

- (2) nadležno zdravstveno tijelo primjereno uzima u obzir dodatne rizike i opasnosti povezane s upravljanjem vozilima obuhvaćenima definicijom ove skupine.

DROGE I LIJEKOVI

15. Sljedeća se pravila primjenjuju na droge i lijekove.

Zlouporaba:

- (1) Vozačka dozvola ne izdaje se niti obnavlja kandidatima ili vozačima ovisnima o psihotropnim tvarima ili onima koji nisu ovisni o takvim tvarima, ali nisu u stanju suzdržati se od vožnje nakon konzumacije alkohola, bez obzira na kategoriju dozvole koja se traži.

Redovito korištenje:

1. skupina:

- (2) vozačka dozvola ne smije se izdati ni obnoviti kandidatima ili vozačima koji u bilo kojem obliku redovito koriste psihotropne tvari koje mogu narušiti sposobnost sigurnog upravljanja vozilom ako su konzumirane količine takve da nepovoljno utječu na sposobnost upravljanja vozilom. To vrijedi i za sve druge lijekove ili kombinacije lijekova koji narušavaju mentalnu ili fizičku sposobnost upravljanja vozilom.

2. skupina:

- (3) nadležno zdravstveno tijelo primjereno uzima u obzir dodatne rizike i opasnosti povezane s upravljanjem vozilima obuhvaćenima definicijom ove skupine.

POREMEĆAJI U RADU BUBREGA

16. Sljedeća se pravila primjenjuju na kandidate s poremećajima u radu bubrega.

1. skupina:

- (1) kandidatima ili vozačima s teškim zatajenjem bubrega i posljedičnim znatnim ograničenjem fizičke sposobnosti izdaje se ili obnavlja vozačka dozvola na temelju ovlaštenog liječničkog mišljenja i podložno redovitim zdravstvenim pregledima.

2. skupina:

- (2) osim u iznimnim slučajevima koji su propisno opravdani ovlaštenim liječničkim mišljenjem te podložno redovitim zdravstvenim pregledima, vozačka dozvola ne smije se izdati ni obnoviti kandidatu ili vozaču s teškim i nepovratnim zatajenjem bubrega.

RAZNE ODREDBE

17. Sljedeće odredbe spadaju pod razne odredbe.

1. skupina:

- (1) kandidatima ili vozačima s presađenim organom ili umjetnim implantatom koji utječe na sposobnost upravljanja vozilom može se izdati ili obnoviti vozačka dozvola na temelju ovlaštenog liječničkog mišljenja i, prema potrebi, podložno redovitim zdravstvenim pregledima.

2. skupina:

- (2) nadležno zdravstveno tijelo primjereno uzima u obzir dodatne rizike i opasnosti povezane s upravljanjem vozilima obuhvaćenima definicijom ove skupine.

U pravilu, vozačka dozvola ne smije se izdati ni obnoviti kandidatima ili vozačima s bilo kojim poremećajem koji nije spomenut u točkama ovog Priloga, a koji bi mogao predstavljati ili izazvati funkcionalnu nesposobnost koja utječe na sigurnost za volanom, osim ako je zahtjevu priloženo odgovarajuće ovlašteno liječničko mišljenje te, prema potrebi, podložno redovitim zdravstvenim pregledima.

PRILOG IV.

MINIMALNI STANDARDI ZA OSOBE KOJE PROVODE PRAKTIČNI DIO VOZAČKOG ISPITA

1. Kompetencije ovlaštenog ispitivača

- (1) Osoba ovlaštena za praktično ocjenjivanje kandidatova upravljanja vozilom s vlastitim pogonom ima znanje, vještine i razumijevanje povezane s temama iz točke 1. podtočaka od 2. do 6.
- (2) Sposobnosti ovlaštenog ispitivača moraju biti relevantne za ocjenjivanje kandidatova upravljanja vozilom za kategoriju vozačke dozvole za koju se polaže vozački ispit.
- (3) Znanje o vožnji i razumijevanje vožnje te ocjenjivanje:
 - (a) teorija ponašanja tijekom upravljanja vozilom u prometu;
 - (b) percepcija opasnosti i izbjegavanje nesreće;
 - (c) nastavni plan na kojem se temelje standardi vozačkog ispita;
 - (d) zahtjevi vozačkog ispita;
 - (e) relevantni cestovni i prometni propisi, uključujući relevantne propise Unije i nacionalno zakonodavstvo te smjernice za tumačenje;
 - (f) teorija i tehnike ocjenjivanja;
 - (g) defanzivna vožnja.
- (4) Vještine ocjenjivanja:
 - (a) sposobnost točnog opažanja, nadgledanja i procjene cjelokupnog kandidatova upravljanja vozilom, posebno:
 - (b) ispravno i sveobuhvatno prepoznavanje opasnih situacija;
 - (c) točno određivanje uzroka i vjerojatnog učinka takvih situacija;
 - (d) razina osposobljenosti i prepoznavanje pogrešaka;
 - (e) ujednačenost i dosljednost pri ocjenjivanju;
 - (f) brzo prikupljanje informacija i odabir ključnih točaka;
 - (g) predviđanje i prepoznavanje potencijalnih problema te razrada strategija za njihovo rješavanje;
 - (h) pružanje pravodobnih i konstruktivnih povratnih informacija.

- (5) Osobne vozačke vještine:
- Osoba ovlaštena za provođenje praktičnog dijela vozačkog ispita za određenu kategoriju vozačke dozvole mora biti sposobna upravljati tom vrstom motornog vozila prema dosljedno visokim standardima.
- (6) Kvaliteta usluge:
- (a) odrediti što kandidat može očekivati tijekom ispita te mu to priopćiti;
 - (b) izražavati se jasno, biranim sadržajem, načinom i jezikom prilagođenim slušatelju i kontekstu te odgovarati na upite kandidata;
 - (c) pružiti jasne povratne informacije o rezultatima ispita;
 - (d) odnositi se prema kandidatima s poštovanjem i bez diskriminacije.
- (7) Poznavanje tehničkih i fizičkih značajki vozila:
- (a) poznavanje tehničkih značajki vozila, kao što su upravljanje, gume, kočnice, svjetla, posebno za motocikle i teška vozila;
 - (b) sigurnost pri prijevozu tereta;
 - (c) poznavanje fizičkih značajki vozila, kao što su brzina, trenje, dinamika, energija.
- (8) Vožnja uz nisku potrošnju goriva ili energije te na način koji nije štetan za okoliš.

2. Opći uvjeti

- (1) Ovlašteni ispitivač za kategoriju B:
- (a) mora imati vozačku dozvolu kategorije B najmanje tri godine;
 - (b) mora imati najmanje 23 godine;
 - (c) mora uspješno steći početnu kvalifikaciju iz točke 3. ovog Priloga te nakon tog održavati razinu kvalitete i pohađati periodično osposobljavanje kako je predviđeno točkom 4. ovog Priloga;
 - (d) ima završeno strukovno obrazovanje barem razine 3 kako je utvrđeno u Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja (ISCED)¹⁸;
 - (e) ne smije istodobno obavljati zanimanje instruktora vožnje u autoškoli.

¹⁸ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29)

- (2) Ovlašteni ispitivač za ostale kategorije:
- (a) mora imati vozačku dozvolu dotične kategorije ili jednakovrijedno znanje stečeno odgovarajućom profesionalnom kvalifikacijom;
 - (b) mora uspješno steći početnu kvalifikaciju iz točke 3. ovog Priloga te nakon tog održavati razinu kvalitete i pohađati periodično osposobljavanje kako je predviđeno točkom 4. ovog Priloga;
 - (c) mora posjedovati najmanje trogodišnje iskustvo kao kvalificirani ovlašteni ispitivač za kategoriju B; ispunjenje uvjeta navedenog trogodišnjeg iskustva neće se tražiti ako ovlašteni ispitivač dokaže sljedeće:
 - i. najmanje petogodišnje iskustvo upravljanja vozilom dotične kategorije, ili
 - ii. teorijsku i praktičnu ocjenu sposobnosti upravljanja vozilom standarda višeg od onog potrebnog za dobivanje vozačke dozvole, čime taj zahtjev postaje suvišan,
 - (d) mora imati završeno strukovno obrazovanje barem razine 3 kako je utvrđeno u Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja (ISCED);
 - (e) ne smije istodobno obavljati zanimanje instruktora vožnje u autoškoli.
- (3) Istovrijednost
- (a) Države članice mogu ovlastiti ovlaštenog ispitivača da provodi vozačke ispite za kategorije AM, A1, A2 i A nakon stečene početne kvalifikacije iz točke 3. za jednu od tih kategorija.
 - (b) Države članice mogu ovlastiti ovlaštenog ispitivača da provodi vozačke ispite za kategorije C1, C, D1 i D nakon stečene početne kvalifikacije iz točke 3. za jednu od tih kategorija.
 - (c) Države članice mogu ovlastiti ovlaštenog ispitivača da provodi vozačke ispite za kategorije BE, C1E, CE, D1E i DE stečene početne kvalifikacije iz točke 3. za jednu od tih kategorija.

3. Početna kvalifikacija

(1) Početno osposobljavanje

- (a) Prije no što se osoba može ovlastiti za provođenje vozačkih ispita, ona mora na zadovoljavajući način obaviti program osposobljavanja koji odredi država članica kako bi stekla sposobnosti utvrđene u točki 1.
- (b) Države članice određuju odgovara li sadržaj određenog programa osposobljavanja ovlaštenju za provođenje vozačkih ispita za jednu ili više kategorija vozačkih dozvola.

(2) Ispiti

- (a) Prije no što se osoba može ovlastiti za provođenje vozačkih ispita, ona mora pokazati zadovoljavajuću razinu znanja, razumijevanja, vještina i sposobnosti u pogledu tema navedenih u točki 1.
- (b) Države članice provode postupak provjere kojim se, na pedagoški primjeren način, ocjenjuju sposobnosti osobe definirane pod točkom 1., posebno točkom 1. podtočkom (4). Postupak ispitivanja mora biti pristupačan¹⁹ te mora uključivati teorijski i praktični dio. Prema potrebi, može se koristiti ocjenjivanje temeljeno na računalu. O pojedinostima povezanim s vrstom i trajanjem ispita i ocjenjivanja u okviru postupka provjere odlučuje svaka država članica.
- (c) Države članice određuju odgovara li sadržaj određene provjere ovlaštenju za provođenje praktičnog dijela vozačkog ispita za jednu ili više kategorija vozačkih dozvola.

4. Osiguranje kvalitete i periodično osposobljavanje

(1) Osiguranje kvalitete

- (a) Države članice moraju postaviti uvjete za osiguranje kvalitete namijenjene održavanju razine standarda koje moraju ispunjavati ovlašteni ispitivači.
- (b) Uvjeti za osiguranje kvalitete uključuju nadzor nad ovlaštenim ispitivačima tijekom njihova rada, njihovo daljnje osposobljavanje i ponovnu akreditaciju, njihovo trajno profesionalno usavršavanje i redovni pregled rezultata vozačkih ispita koje su provodili.

¹⁹ U skladu sa zahtjevima za pristupačnost utvrđenima u Europskom aktu o pristupačnosti (Direktiva (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga.

- (c) Države članice moraju osigurati da se na svakog ovlaštenog ispitivača na temelju uvjeta za osiguranje kvalitete iz točke 4. podtočke (1) podpodtočke (b) primjenjuje godišnji nadzor. Osim toga, države članice moraju osigurati da se svakih pet godina svaki ovlašten ispitivač nadgleda dok provodi ispit, i to tijekom kumulativnog razdoblja od najmanje pola dana, što omogućuje nadgledanje nekoliko ispita. Ako se otkriju problemi, moraju se poduzeti mjere za njihovo otklanjanje. Osoba koja obavlja nadzor mora za to imati ovlasti države članice.
 - (d) Države članice mogu odrediti da se, ako je ovlašten ispitivač ovlašten za provođenje vozačkih ispita za više od jedne kategorije, ispunjenjem zahtjeva o nadzoru ispita za jednu kategoriju ispunjava i zahtjev za više od jedne kategorije.
 - (e) Obavljanje vozačkih provjera mora pratiti i nadgledati tijelo koje je ovlastila država članica kako bi se osigurala ispravna i dosljedna primjena ocjenjivanja.
- (2) Periodično osposobljavanje
- (a) Države članice moraju osigurati da ovlaštene ispitivače, kako bi ostali ovlaštene, bez obzira na broj kategorija za koje su akreditirani, pohađaju:
 - i. periodično osposobljavanje u ukupnom trajanju barem četiri dana svake dvije godine, kako bi:
 - održali i osvježili potrebno znanje i vještine ispitivanja,
 - [...] razvili nove sposobnosti koje su postale nužne za obavljanje njihove profesije,
 - osigurali da oni i dalje provode ispite u skladu s pravičnim i jedinstvenim mjerilima,
 - ii. minimalno periodično osposobljavanje u ukupnom trajanju barem pet dana svakih pet godina kako bi razvili i održali potrebne praktične vozačke vještine.
 - (b) Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale posebno osposobljavanje za one ovlaštene ispitivače za koje se postojećim sustavom osiguranja kvalitete utvrdilo da u svom radu čine ozbiljne pogreške.
 - (c) Periodično osposobljavanje može biti u obliku sastanka, osposobljavanja u razredu, klasičnog ili elektroničkog učenja te se može obavljati pojedinačno ili u skupinama. Može uključivati ponovnu akreditaciju standarda kakvu država članica smatra primjerenom.

- (d) Države članice mogu propisati da, kad je ovlaštenu ispitivač ovlašten za provođenje vozačkih ispita za više kategorija, ispunjenjem zahtjeva za periodično osposobljavanje povezano s ispitima za jednu kategoriju ispunjava i zahtjev za više od jedne kategorije ako je ispunjen uvjet utvrđen u točki 4. podtočki (2) podpodtočki (e).
- (e) Ako ovlaštenu ispitivač 24 mjeseca nije provodio ispite za određenu kategoriju, prije no što mu se dopusti provođenje vozačkih ispita za tu kategoriju mora ponovno biti odgovarajuće ocijenjen. To ponovno ocjenjivanje obavlja se kao dio zahtjeva utvrđenog u točki 4. podtočki (2) podpodtočki (a).

5. **Stečena prava**

- (1) Države članice mogu osobama koje su bile ovlaštene za provođenje vozačkih ispita neposredno prije 19. siječnja 2013. dopustiti da nastave provoditi vozačke ispite bez obzira na to što nisu bile ovlaštene u skladu s općim uvjetima iz točke 2. ili polaganjem stručnog ispita iz točke 3.
- (2) Takvi ovlaštenu ispitivači ipak podliježu redovitom nadzoru i uvjetima za osiguranje kvalitete utvrđenima u točki 4.

PRILOG V.

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA OSPOSOBLJAVANJE VOZAČA I ISPITIVANJE ZA KOMBINACIJE, MOTORNA VOZILA ZA STANOVANJE I TEŠKA VOZILA HITNE POMOĆI KAKO JE DEFINIRANO U ČLANKU 6. STAVKU 1. TOČKI (C) DRUGOJ ALINEJI DRUGOM PODSTAVKU

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere za:
 - (a) odobravanje i nadzor osposobljavanja iz članka 10. stavka 1. točke (d); ili
 - (b) organizaciju ispita vještina i ponašanja iz članka 10. stavka 1. točke (d).

A. Kombinacije

1. Osposobljavanje vozača traje najmanje sedam sati.
2. Sadržaj osposobljavanja vozača

Osposobljavanje vozača obuhvaća znanje, vještine i ponašanja opisane u točkama 2. i 7. Priloga II. Posebna se pozornost mora posvetiti: dinamici kretanja vozila, sigurnosnim kriterijima, vučnim vozilima i prikolicama (mehanizam spojnice), ispravnom utovaru i sigurnosnoj opremi.

Praktični dio uključuje sljedeće vježbe: ubrzavanje, usporavanje, vožnja unatrag, kočenje, zaustavni put, mijenjanje prometne trake, kočenje/izmicanje, zanošenje prikolice, odvajanje i ponovno spajanje prikolice na motorno vozilo, parkiranje;

Svaki sudionik osposobljavanja mora obaviti praktični dio i pokazati svoje vještine i ponašanje na javnim cestama.

Kombinacije vozila koje se koriste za osposobljavanje moraju spadati u kategoriju vozačke dozvole koju su sudionici zatražili.

3. Trajanje i sadržaj ispita vještina i ponašanja

Trajanje ispita i prijedena udaljenost moraju biti dostatni za ocjenjivanje vještina i ponašanja utvrđenih u točki 2.

B. Motorna vozila za stanovanje i teška vozila hitne pomoći

1. Osposobljavanje vozača traje najmanje 7 sati i može se organizirati na javnim cestama ili u zatvorenom krugu.
2. Sadržaj osposobljavanja vozača

Osposobljavanje vozača obuhvaća znanje, vještine i ponašanja opisane u Prilogu II. točki 2. i, u odnosu na kategoriju C1, točki 8. Posebna se pozornost posvećuje: dinamici kretanja vozila, sigurnosnim kriterijima, ispravnom utovaru i sigurnosnoj opremi.

Praktični dio uključuje sljedeće vježbe: ubrzavanje, usporavanje, vožnja unatrag, kočenje, zaustavni put, mijenjanje prometne trake, kočenje/izmicanje, parkiranje;

Vozila koja se koriste za osposobljavanje spadaju u kategoriju vozačke dozvole koju su sudionici zatražili.

3. Trajanje i sadržaj ispita vještina i ponašanja

Trajanje ispita i prijeđena udaljenost moraju biti dostatni za ocjenjivanje vještina i ponašanja utvrđenih u točki 2.

PRILOG VI.

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA OSPOSOBLJAVANJE I ISPITIVANJE VOZAČA MOTOCIKLA IZ KATEGORIJE A (PROGRESIVNI PRISTUP)

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere za:
 - (a) odobravanje i nadzor osposobljavanja iz članka 10. stavka 1. točke (c); ili
 - (b) organizaciju ispita vještina i ponašanja iz članka 10. stavka 1. točke (c).

2. Osposobljavanje vozača mora trajati najmanje sedam sati.

3. Sadržaj osposobljavanja vozača

Osposobljavanje vozača mora sadržavati sve aspekte iz točke 6. Priloga II.

Svaki sudionik osposobljavanja mora obaviti praktični dio i pokazati svoje vještine i ponašanje na javnim cestama.

Motocikli koji se koriste za osposobljavanje moraju spadati u kategoriju vozačke dozvole koju su sudionici zatražili.

4. Trajanje i sadržaj ispita vještina i ponašanja

Trajanje ispita i prijeđena udaljenost moraju biti dostatni za ocjenjivanje vještina i ponašanja utvrđenih u točki 3. ovog Priloga.